

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

RAPORT

privind implementarea

Programului de activitate al Guvernului

„Integrarea Europeană:

Libertate, Democrație, Bunăstare” 2011-2014

în perioada 14 ianuarie 2011 - 14 ianuarie 2012

Chișinău,

Ianuarie 2012

INTRODUCERE

La 14 ianuarie 2011, Parlamentul Republicii Moldova a acordat vot de încredere actualului Guvern și Programului său de activitate. Din start, noul Guvern și-a propus drept scop să continue implementarea acțiunilor începute de precedentul Executiv, care, de asemenea, a fost format de către Alianța pentru Integrare Europeană. Aceste acțiuni sînt îndreptate spre democratizarea continuă a societății, relansarea economică a Republicii Moldova, integrarea țării în Uniunea Europeană, construirea unui veritabil stat de drept cu un înalt nivel de bunăstare.

Toate acțiunile întreprinse în această perioadă au vizat implementarea prevederilor Programului de activitate al Guvernului “Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” și a Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014.

Prezentul raport este structurat în baza celor 12 domenii prioritare din Program și analizează nivelul de îndeplinire a obiectivelor de guvernare preconizate, precum și valoarea indicatorilor de impact stabiliți pentru fiecare obiectiv de guvernare.

Scopul central al raportului este analiza evoluțiilor înregistrate pe parcursul primului an de implementare – 2011. Totodată, în cazul anumitor reforme de complexitate mai mare și de durată mai lungă, s-a recurs la elucidarea întregului curs al acțiunilor transformatoare, din momentul lansării în septembrie 2009. Această abordare este justificată de perioada relativ scurtă de la învestirea Guvernului, care nu permite, în toate cazurile, o evaluare plenară a performanței instituțiilor guvernamentale în raport cu țintele de rezultat și impact ale Programului și Planului de acțiuni al Guvernului.

I. EDIFICAREA STATULUI DE DREPT

a. Elaborarea și adoptarea unei noi Constituții

Promovarea proiectului noii Constituții se va realiza la cea de-a doua etapă a reformei justiției, după revizuirea normelor legislative privind organizarea judecătorească și după punerea în aplicare a noilor reguli procedurale.

b. Protecția drepturilor omului

Obiective:

- Dezvoltarea cadrului legal și instituțional în domeniul drepturilor omului.
- Redresarea situației în domeniile drepturilor omului considerate problematice pentru Republica Moldova (eradicarea torturii și a altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante; libertatea individuală și securitatea persoanei; eliminarea traficului de ființe umane și a violenței în familie; accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil; dreptul la libera exprimare și accesul la informație; asigurarea drepturilor persoanelor cu dezabilități etc.).
- Consolidarea mecanismelor de protecție a drepturilor omului.

Realizările principale

Protecția drepturilor omului constituie o obligație primordială a statului față de propriii cetățeni, dar și un domeniu de strictă monitorizare și evaluare din partea partenerilor internaționali de dezvoltare ai Republicii Moldova. Acest fapt solicită o concentrare maximă a eforturilor de implementare din partea tuturor autorităților abilitate, după cum reușita în domeniul protecției drepturilor omului reprezintă un puternic catalizator pentru dezvoltarea socială și economică în general.

Pe parcursul anului 2011 Guvernul a aprobat inițiative importante, care vor permite:

- repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil la judecarea cauzelor sau la executarea hotărârilor judecătorești;
- realizarea dreptului fiecărui individ de a se autoidentifica cu un anumit grup etnic;
- garantarea și protejarea dreptului la libera exprimare prin reglementarea, în Codul audiovizualului, a dreptului la replică;
- satisfacerea drepturilor victimelor evenimentelor din 7 aprilie 2009 prin revitalizarea activității Comisiei speciale create în perioada anterioară;
- reformarea instituției avocatului parlamentar și a mecanismului național de prevenire a torturii.

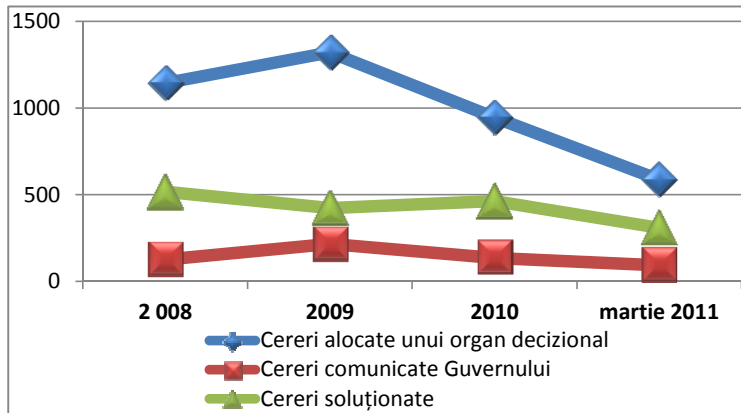

Figura 1. Dinamica numărului cererilor procesate de CEDO

Sursa: www.echr.coe.int

Pentru eradicarea oricăror forme de tortură, tratament inuman sau degradant au fost lansate, în primul rând, acțiuni de modernizare a izolatoarelor de detenție preventivă (IDP) din cadrul comisariatelor de poliție, unde au loc cele mai dese cazuri de acest gen. Astfel, a fost elaborat și expertizat proiectul-tip al „casei de arest”, precum și au fost identificate terenurile necesare construcției caselor de arest în mun. Chișinău (1600 de locuri) și Bălți (650 de locuri), Comrat și Orhei (fiecare câte 250 de locuri).

În cadrul altei inițiative, cu suportul partenerilor de dezvoltare, a fost inițiat sistemul de supraveghere audio-video a IDP. Astfel, la intrările în comisariate, în încăperile destinate pentru deținerea, audierea și interogarea persoanelor reținute și arestate urmează a fi instalate camere video și utilaj pentru fixarea convorbirilor. La 7 aprilie 2011 un astfel de sistem a fost instalat, pentru testare, în Comisariatul de poliție al sectorului Rîșcani, mun. Chișinău.

În aceleași scopuri au fost introduse modificări în cadrul normativ departamental, ce vor asigura înștiințarea oricărei persoane plasate în IDP despre drepturile și obligațiile ei și comunicarea verbală explicită despre esența bănuielii, temeiul și motivul privării de libertate.

Cancelaria de Stat a elaborat concepția reformării sistemului de petiționare al Guvernului, urmărind perfecționarea mecanismului de informare pro-activă a cetățenilor, asigurarea unui răspuns efectiv și complet din partea statului la plîngerile acestora, precum și îmbunătățirea gestionării petițiilor în cadrul instituțiilor publice.

Este important a se menționa că în 2011 Republica Moldova a susținut primul Raport de Evaluare Periodică Universală în cadrul Consiliului ONU pentru Drepturile Omului. Guvernul a primit o apreciere înaltă pentru eforturile sale în domeniul protecției drepturilor omului, dar și un angajament al mai multor state de a susține și pe viitor importante inițiative de dezvoltare.

Principalele angajamente pentru 2012

Pe parcursul anului 2012, o atenție deosebită va fi acordată diminuării în continuare a fenomenului torturii (inclusiv prin continuarea proiectelor de infrastructură ce țin de construcția caselor de arest), promovării principiilor antidiscriminare și reformării mecanismelor de protecție a drepturilor omului, cum este instituția avocatului parlamentar. O altă prioritate va ține de promovarea unei culturi universale de protecție a drepturilor omului, inclusiv prin promovarea educației pentru drepturile omului la toate nivelurile sistemului educațional și în afara acestuia. Instituțiile statului vor

crea, de asemenea, un cadru ordonat pentru a duce o evidență strictă și a asigura îndeplinirea concluziilor și recomandărilor organismelor internaționale specializate ale ONU și CoE cu referire la drepturile omului. Va fi revizuit mecanismul reabilitării victimelor represiunilor politice.

c. Reforma justiției

Obiective:

- Instituirea unui sistem judecătoresc eficient, profesionist și independent, conform practicilor europene.
- Reformarea sistemului judecătoresc și a procuraturii în vederea asigurării unei justiții independente, imparțiale, funcționale și transparente.
- Sporirea gradului de integrare și de profesionalism al corpului judecătoresc.
- Asigurarea unui sistem stabil și eficient de finanțare a justiției.

Realizările principale

Adoptarea în 2011 a Strategiei de reformare în sectorul justiției pentru anii 2011-2016, precum și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia a dat startul transformărilor radicale prevăzute în Program. De asemenea, a fost efectuat exercițiul de estimare a costurilor implementării reformei, ce cifrează 150 milioane euro, o parte din care au fost deja contractate sub formă de grant de la Uniunea Europeană și USAID.

Totodată, au fost perfecționate organizarea și funcționarea sistemului judecătoresc prin lichidarea instanțelor de judecată specializate, precum și formulate amendamente de îmbunătățire a legislației procedurale, atât civile, cât și penale.

În scopul aplicării uniformizate a sarcinii de dosare per judecător reieșind din complexitatea dosarului, a fost aprobat Regulamentul privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare civile, penale și contravenționale.

Pentru a asigura publicarea tuturor hotărârilor judecătorești și a extinde accesul public la dosare, a fost lansată versiunea 2.0 a Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, care a fost completată cu indicatorul privind gradele de complexitate a dosarelor.

Pentru sporirea gradului de integritate și profesionalism al corpului judecătoresc, a fost înființată Comisia națională de integritate și inițiate o serie de modificări la actele legislative din segmentul dat.

A fost asigurată creșterea capacităților în domeniul asistenței juridice garantate de stat și a managementului financiar în instanțele de judecată.

Totodată, Ministerul Justiției a elaborat și promovează importante proiecte de reformare a instituției expertizei judiciare, constatărilor tehnico-științifice și medico-legale, organelor procuraturii, notariatului, parajuriștilor, precum și a administratorilor autorizați.

În scopul combaterii unei scheme clasice de preluare ostilă a unor cote de acțiuni semnificative din unele bănci comerciale (atac de tip raider), Guvernul a acționat rapid și univoc, inclusiv prin importante modificări în domeniul justiției. Acestea țin de reglementări mai stricte în domeniul executării tranzacțiilor cu valori mobiliare, sporirea rolului de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei, executarea doar a deciziilor irevocabile ale judecății. O lacună depistată în reforma

executorilor judecătorești efectuată în 2010 a fost soluționată în același context, și anume responsabilizarea și disciplinarea acestora, inclusiv posibilitatea de sancționare.

Principalele angajamente pentru 2012

În perioada următoare, eforturile Guvernului vor fi ghidate de îndeplinirea prevederilor Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformare în sectorul justiției și vor ține, în mod special, de:

- promovarea principiului toleranței zero față de manifestările de corupție în sectorul justiției;
- contribuția sectorului justiției la crearea unui climat favorabil dezvoltării durabile a economiei, inclusiv prin acțiuni ferme de protejare a investițiilor;
- asigurarea respectării efective a drepturilor omului în practicile și politicile juridice;
- elaborarea metodologiei de măsurare a performanțelor sistemului judecătoresc;
- consolidarea instituției medierii.

d. Ordine publică, securitate și apărare

Obiective:

- Îmbunătățirea cadrului instituțional, organizatoric și funcțional al instituțiilor de menținere a ordinii publice, asigurare a securității și apărării.
- Asigurarea funcționării instituțiilor de menținere a ordinii publice, asigurare a securității și apărării în conformitate cu rigorile și standardele europene.
- Consolidarea mecanismelor de asigurare și protecție a proprietății publice și private.
- Implementarea progresivă a concepției de reformare a Ministerului Afacerilor Interne.
- Operarea modificărilor legislative și instituționale în excluderii conflictului de interese, dublărilor de competență și funcționalitate între instituțiile de ordine publică, securitate și apărare.
- Reformarea instituțiilor abilitate pentru extinderea medului de securitate și democrație. Reformarea acestor instituții în conformitate cu normele europene.
- Reformarea sectorului de securitate în conformitate cu standardele internaționale.
- Identificare soluțiilor pentru provocările globale și regionale care pot afecta siguranța Republicii Moldova.
- Contracurarea unor riscuri și amenințări cu care se confruntă Republica Moldova, inclusiv nereglementarea conflictului transnistrean, prezența unor trupe militare și paramilitare în afara controlului constituțional în raioanele de est, care prezintă riscuri de bază la adresa securității naționale.
- Transformarea Republicii Moldova într-un stat care contribuie la securitatea regională și internațională prin participarea activă la Politica Europeană de Securitate și Apărare (PESA) a UE și la operațiunile internaționale de stabilizare și menținere a păcii.

Reformarea Ministerului Afacerilor Interne

Realizările principale

Anul 2011 a marcat prima etapă de reformare și demilitarizare a Ministerului Afacerilor Interne. Conform Planului de acțiuni pentru implementarea Concepției de reformare a Ministerului Afacerilor Interne, adoptat în același an, această etapă va asigura elaborarea actelor normative și strategice necesare realizării reformei.

Astfel, în 2011 a fost asigurată adoptarea a unei serii întregi de documente cu privire la frontiera de stat: Strategia națională de management integrat al frontierei de stat, Strategia națională și Planul de acțiuni în domeniul migrației și azilului, Strategia națională și Planul de acțiuni de prevenire și combatere a crimei organizate, Strategia națională și Planul de acțiuni antidrog și crearea Comisiei naționale antidrog.

Au fost definitive și înaintate spre examinare în Parlament proiectele de legi cu privire la: activitatea poliției și statutul polițistului, Poliția de Frontieră, Serviciul Carabinieri, combaterea crimei organizate etc. Adoptarea acestor proiecte de legi constituie punctul de cotitură în implementarea reformei MAI.

Ca urmare a modificărilor la legislație deja promovate, pot fi sesizate primele transformări:

- a fost separată organizațional și funcțional poliția de aparatul MAI, precum și structurile de elaborare a politicilor de cele de implementare a lor;
- a fost organizat procesul de atestare integrală a efectivului organelor afacerilor interne;
- a fost inițiată modificarea integrală a sistemului de apreciere a activității poliției, fiind introduse criterii noi de evaluare, axate pe opinia publică, rezultatele sondajelor sociologice, respectarea de către angajați a legalității și drepturilor fundamentale ale omului;
- a fost înăspriță disciplina de evidență-înregistrare a informațiilor cu privire la infracțiuni, fapt care a permis identificarea situației criminogene reale și concentrarea eforturilor asupra descoperirii infracțiunilor excepțional de grave și deosebit de grave (reducerea acestora cu 7%), cercetarea lor sub toate aspectele și ridicarea calității urmăririi penale;
- s-a redus numărul efectivului MAI de la peste 22 mii în 2009 la 15 mii în 2011, pentru optimizare și eficientizare.

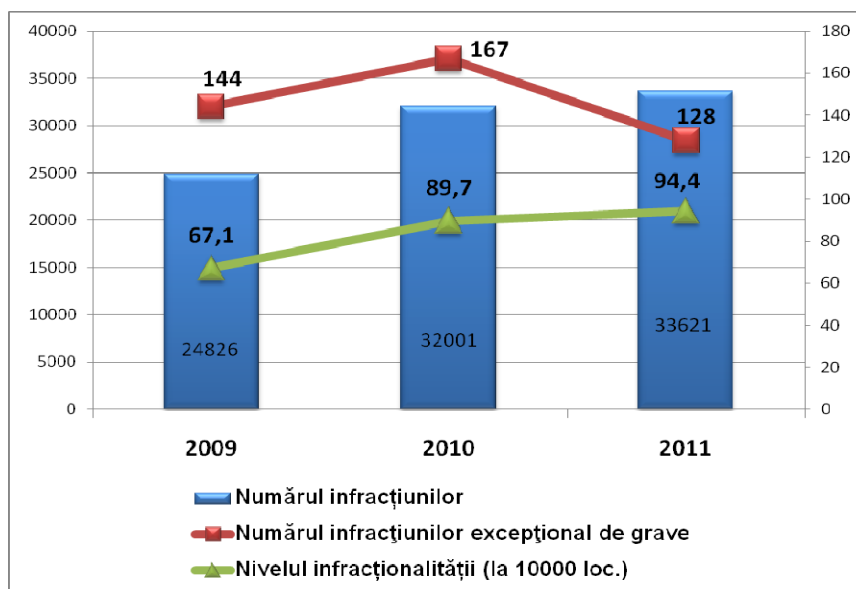

Figura 2. Starea infrafracționalității

Sursa: Ministerul Afacerilor Interne

MAI a realizat modernizarea echipamentului din dotare și a infrastructurii din subordine, prin următoarele acțiuni:

- instalarea pe toate automobilele poliției rutiere și RPS „SCUT” a stațiilor radio de tip modern;
- renovarea și reamenajarea izolatoarelor de detenție provizorie;
- dotarea MAI cu 30 unități de transport de model „Dacia”, 10 unități de microbuze de diversă capacitate, 6 unități de autoturisme de model „Škoda”, 1 autoturism specializat „Chevrolet express”;
- inițierea procesului de instalare a camerelor de supraveghere video în incintele tuturor comisarariatelor și izolatoarelor de detenție preventivă, în vederea excluderii abuzurilor și tratamentelor inumane din partea polițiștilor;
- lansarea programului de acordare a locuințelor de serviciu pentru colaboratorii poliției, în baza renovării sau reconstrucției caselor avariate sau a construcțiilor nefinalizate. Astfel, în s. Varnița, Bender, a fost renovată și dată în exploatare o casă cu 27 de locuințe, alte 2 proiecte sînt în stadiul de implementare;
- repararea și amenajarea a 45% din edificiile MAI, pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă a colaboratorilor.

Totodată, în contextul implementării progresive a Concepției de reformare a MAI, a fost profesionalizat integral un batalion al Trupelor de Carabinieri, fiind completat cu 126 de militari prin contract.

MAI a adoptat concepte noi de comunicare internă și externă, orientate spre sporirea transparenței instituției și creșterea încrederii populației în instituțiile de menținere a ordinii de drept. Astfel, este asigurată plasarea zilnică pe pagina web www.mai.gov.md a informației detaliate cu privire la delictele și incidentele înregistrate pe parcursul a 24 de ore.

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru anul 2012 este planificată continuarea acțiunilor de reformare a MAI, accentul prioritar fiind pus pe crearea cadrului instituțional și funcțional pentru reglementarea activității subdiviziunilor acestuia. Principalele provocări pentru realizarea obiectivelor în termenele stabilite ar putea fi aprobarea întârziată a cadrului legislativ ce vizează activitatea subdiviziunilor MAI, precum:

- legea cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului;
- legea cu privire la Serviciul Carabinieri etc.

Sarcina de bază a MAI în 2012 este să transforme imediat schimbările sistemice în rezultate palpabile pentru cetățean, adică reducerea ratei de criminalitate.

Securitate națională și apărare

În 2011 a fost aprobată Strategia Securității Naționale, în baza căreia a demarat elaborarea Strategiei Militare Naționale. A fost inițiat procesul analizei strategice a întregului sector de securitate, care urmează a fi realizat prin coordonarea și conjugarea eforturilor comune ale tuturor structurilor de stat cu atribuții în domeniul securității.

În vederea îmbunătățirii cadrului instituțional, organizatoric și funcțional al Ministerului Apărării, în aparatul central al acestuia a fost încadrat personal civil la toate nivelurile ierarhice. Actualmente componența acestuia constituie: 38% funcții prevăzute pentru funcționari publici și 62% funcții pentru militari.

În anul curent, experții NATO au revăzut proiectele planurilor de învățământ și curriculumul disciplinelor din cadrul Academiei Militare, demarându-se trecerea la standarde moderne de instruire militară.

Principalele angajamente pentru 2012

În anul 2012 se va acorda o atenție sporită realizării următoarelor acțiuni:

- definitivarea și implementarea Analizei Strategice a Apărării și a Strategiei Militare Naționale;
- continuarea perfecționării învățământului militar în vederea pregătirii corpului de sergenți și subofițeri conform standardelor moderne;
- continuarea implementării cerințelor de capabilitate și interoperabilitate angajate prin obiectivele de parteneriat asumate în cadrul IPAP și PARP, precum și atingerea indicatorilor de performanță în cadrul evaluării anuale;
- elaborarea și aplicarea unui mecanism de coordonare a acțiunilor de intervenție rapidă, în vederea acordării de ajutor umanitar, recuperare și reconstrucție, inclusiv organizarea unui centru unificat de comandă în acest scop.

e. Consolidarea sistemului național de integritate și de luptă împotriva corupției

Obiective:

- Crearea unui cadru legislativ și instituțional eficient de prevenire și combatere a corupției în sistemul public.
- Optimizarea sistemului de achiziții publice.
- Crearea mecanismului de cooperare între autoritățile publice, societatea civilă și partenerii de dezvoltare pentru reducerea fenomenului de corupție.

Realizările principale

Pentru implementarea prevederilor Programului de activitate al Guvernului și ale Planului de acțiuni al Guvernului, a fost elaborat proiectul Strategiei de reformare a Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, supus dezbaterilor publice, care cuprinde recomandări privind modificarea cadrului legal, a competențelor instituționale, structurii, garanții pentru asigurarea independenței și controlului din partea societății. Proiectul a fost expediat Guvernului, pentru aprobare, la 29 decembrie 2011.

În perioada de referință au fost întreprinse măsuri de consolidare a sistemului național de prevenire și combatere a corupției. Astfel, pentru crearea unui cadru legislativ eficient, în anul 2011 au fost supuse expertizei anticorupție 295 de proiecte de acte normative, în același timp în domeniul anticorupție fiind elaborate 12 proiecte de acte legislative.

A fost adoptată Strategia națională anticorupție (2011-2015) și Planul de acțiuni pentru anul 2012 de implementare a acesteia. În perioada de referință au fost contracarate 421 de acte de corupție și conexe în sistemul public, un număr de aproximativ două ori mai mare decât în anul 2009.

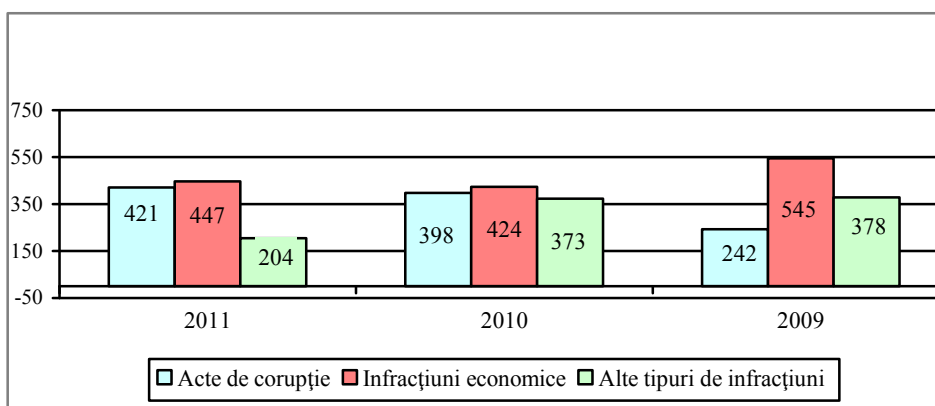

Figura 3. Dinamica și raportul infracțiunilor de corupție, anii 2009-2011

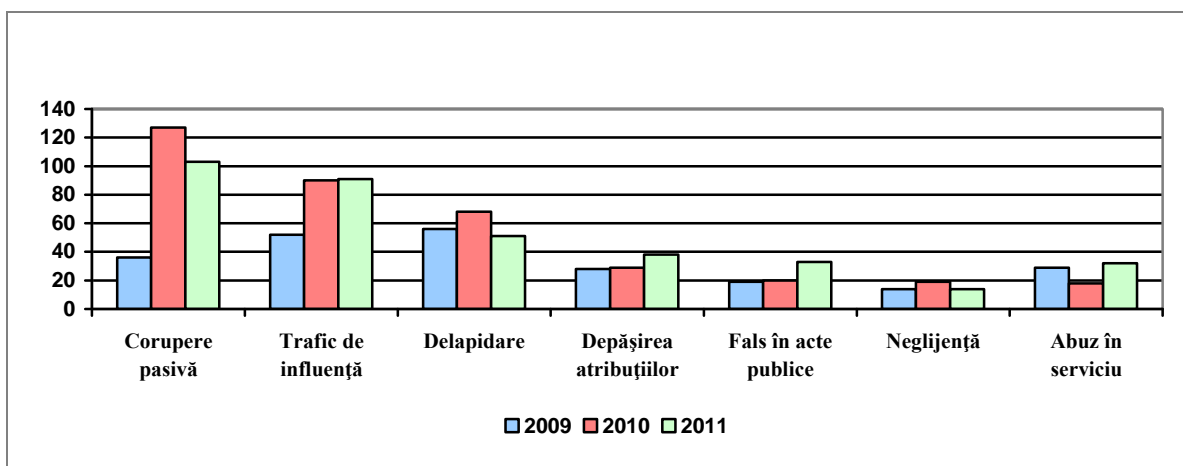

Figura 4. Dinamica numărului actelor de corupție depistate după tipurile acestora, anii 2009-2011

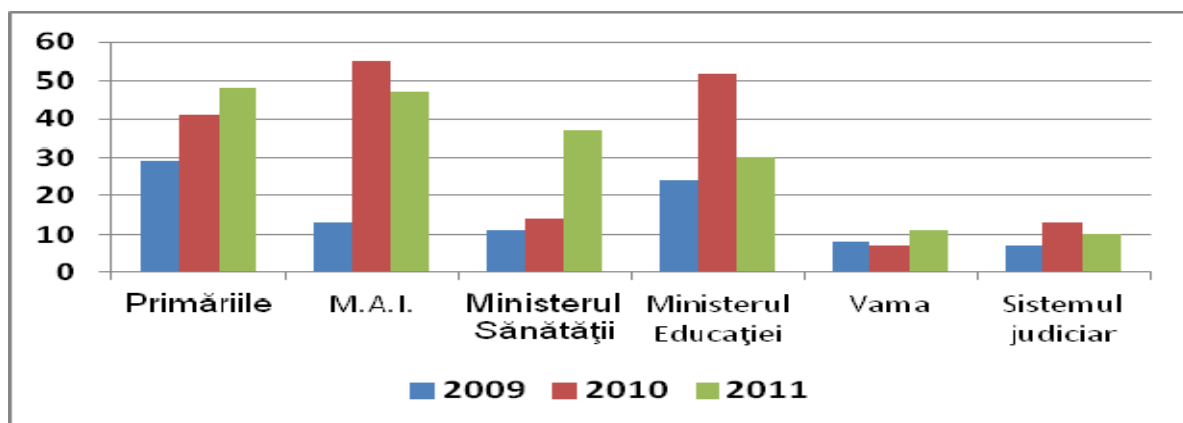

Figura 5. Instituțiile cele mai afectate de fenomenul corupției

În vederea stabilirii unor bune relații de cooperare cu organele similare din alte țări, au fost inițiate negocieri cu privire la încheierea unor acorduri de cooperare în domeniul prevenirii și combaterii actelor de corupție și celor conexe cu 3 state, precum și a 13 memorandumuri de înțelegere în domeniul cooperării în schimbul de informații financiare referitoare la spălarea banilor și finanțarea terorismului.

În scopul educării unui spirit de intoleranță față de fenomenul corupției, au fost organizate 4 Școli anticorupție pentru tineri. Cu implicarea mass-mediei, societății civile și a funcționarilor publici a fost organizat un telemaraton anticorupție, difuzat în direct la canalul TV „Moldova 1”, iar în parteneriat cu Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției și Publika TV a fost desfășurată o nouă campanie socială „Nu dau, nu iau!”.

Școala anticorupție „Tineretul împotriva corupției”

În pofida eforturilor depuse în anul 2011, o bună parte dintre proiectele de legi promovate de deputați nu au fost remise Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției pentru a fi supuse expertizei anticorupție. De asemenea, printre proiectele importante care nu au fost realizate în anul precedent, este de remarcat neadoptarea proiectului de lege referitor la reevaluarea sistemului de imunități pentru judecători și procurori, aceasta constituind un factor major care periclitează în continuare lupta cu corupția în sistemul judiciar național.

Ca urmare a acțiunilor anticorupție întreprinse, au fost înregistrate acte de corupție și cele conexe cu implicarea a 196 de persoane cu funcții de conducere, inclusiv: 1 ex-ministru (MTIC), 1 ex-vice-ministru (MTID), 4 persoane cu funcții înalte de conducere, 14 primari, 57 de directori și manageri de întreprinderi și instituții, 36 de șefi de direcții și servicii, 83 de factori de decizie de diferit rang din cadrul administrației publice și instituțiilor. Totodată, pentru comiterea actelor de corupție au fost reținuți 42 de ofițeri de urmărire penală și inspectori de poliție, 15 avocați, 11 contabili, 11 vameși, 10 medici, 8 profesori, 6 ingineri-arhitecți și de inspectare, 5 executori judecătorești, 1 judecător (Jud. Centru).

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru anul 2012 se consideră prioritare următoarele acțiuni:

- reducerea nivelului corupției în instituțiile cele mai afectate de acest flagel, cum sînt cele subordonate Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Sănătății, Ministerului Educației, Ministerului Justiției, precum și în primării;
- axarea prioritară a activității de combatere a corupției asupra persoanelor cu funcții de conducere;
- atingerea unei rate mai înalte, comparativ cu anul 2011, a proiectelor de acte legislative și normative supuse expertizei anticorupție, sporirea responsabilității conducătorilor autorităților publice centrale în acest sens.

f. Liberalizarea spațiului mediatic și garantarea libertății de exprimare

Obiective:

- Armonizarea cadrului juridic ce reglementează activitatea mass-media cu normele și standardele europene, inclusiv adoptarea unui nou Cod al audiovizualului.
- Reformarea și modernizarea activității Instituției publice naționale a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”.
- Asigurarea libertății presei și crearea condițiilor optime pentru activitatea instituțiilor de presă.
- Stimularea investițiilor în piața media autohtonă.
- Asigurarea reală a accesului la informația de interes public și stimularea jurnalismului de investigație.

În continuarea eforturilor din anul 2010, Guvernul și-a orientat acțiunile spre asigurarea libertății de exprimare universale, urmărind în mod special neadmiterea oricărei îngrădiri în activitatea jurnaliștilor sau imixțiuni în politica editorială. Conform Barometrului de Opinie Publică (noiembrie 2011), mass-media este plasată pe locul 2 în topul celor mai credibile instituții, iar libertatea mass-mediei și accesul la informații sînt catalogate ca domenii în care s-au înregistrat progrese majore de guvernare. Mai mult decît atît, Raportul Clasamentului Freedom House privind libertatea presei – 2011 consemnează o evoluție pozitivă, Republica Moldova fiind inclusă în categoria statelor unde presa este parțial liberă, după ce un an mai devreme era catalogată drept țară fără presă liberă.

În 2011 a demarat și procesul de difuzare și testare a programelor de televiziune digitală terestră pe canalele 58 și 61 în format digital DVB-T MPEG-4 (locuitorii mun. Chișinău și cei de pe o rază de circa 30 km în jurul or. Chișinău au posibilitatea de a recepționa gratis programele menționate). Au fost date în exploatare 11 emițătoare radio și TV de generație nouă în regiunile republicii, cu puterea de ieșire între 1kW și 20kW. A fost lansat un nou serviciu de televiziune digitală IPTV de înaltă definiție HDTV de către operatorii SA „Moldtelecom” și Starnet.

Un alt capitol de evoluție semnificativă este presa online. Principalele site-uri de știri au o audiență lunară de peste 400-500 mii de persoane, care se informează prin intermediul Internetului. În regim online sînt transmise și ședințele Cabinetului de Miniștri.

În fiecare autoritate a administrației publice centrale au fost instituite unități de informare și comunicare cu presa, care au crescut capacitatea de comunicare în cadrul Guvernului, sporind accesul la informația publică și transparența în activitatea ministerelor.

Alte acțiuni ce vor avea efecte benefice asupra mass-mediei includ:

- adoptarea Legii cu privire la deetimizarea publicațiilor periodice publice, un semnal clar și de încurajare a concurenței loiale în domeniul presei scrise, cu noi oportunități pentru dezvoltarea mass-mediei la nivel local, inclusiv ca activitate de profit;
- anularea taxei locale de 5% pentru plasarea publicității în publicațiile periodice, la radio și televiziune, care va spori viabilitatea financiară a publicațiilor;

- elaborarea noului Cod deontologic al jurnalistului, o inițiativă a Consiliului de presă, care dovedește un nivel calitativ nou în dezvoltarea mass-mediei din Republica Moldova;
- demararea în cadrul Companiei „Teleradio-Moldova”, pe parcursul anului, a mai multe schimbări structurale, menite să transforme compania într-un radiodifuzor public modern, pluralist, profesionist, cu independență editorială și responsabilitate maximă față de contribuabili.

Principalele angajamente pentru 2012

În anul 2012 Guvernul își va concentra atenția asupra următoarelor acțiuni:

- adoptarea unei noi strategii de dezvoltare a audiovizualului, care ar stimula evoluția stabilă a mass-mediei independente în Republica Moldova;
- elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind reutilizarea informațiilor din instituțiile publice.

g. Consolidarea societății civile și cooperarea cu sectorul public

Obiective:

- Crearea cadrului legal adecvat dezvoltării societății civile ca mediator al intereselor cetățenilor și partener al autorităților publice în procesul de politici publice.
- Dezvoltarea cadrului instituțional pentru colaborarea eficientă între autoritățile publice și societatea civilă.
- Crearea condițiilor pentru asigurarea durabilității financiare a organizațiilor neguvernamentale.

Consolidarea societății civile a fost și rămâne o prioritate pentru Guvern, iar exercitarea nestingerită de către cetățeni a libertății de asociere reprezintă o dovadă incontestabilă în acest sens.

Conform datelor prelabile ale NGO Sustainability INDEX pentru Europa Centrală și de Est și Eurasia (anul 2011), situația organizațiilor neguvernamentale din Moldova s-a îmbunătățit cu încă o poziție, grație progreselor înregistrate la capitolul cadru legal, imagine publică și advocacy.

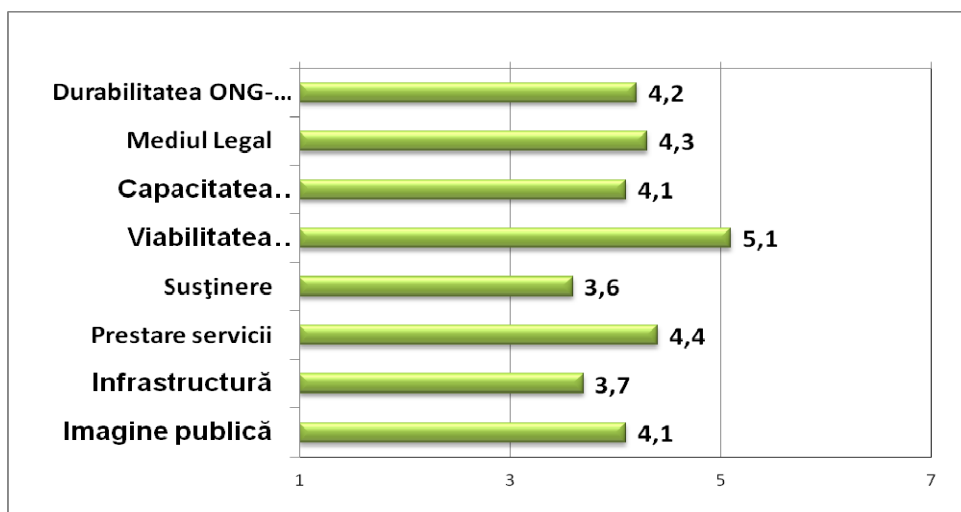

Figura 6. Indicele durabilității organizațiilor neguvernamentale (2010, rezultate pentru Moldova)

Sursa: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID)

A fost înregistrată o creștere a transparenței în procesul de adoptare a deciziilor în cadrul Executivului. Astfel, dacă în 2009 doar 38% dintre proiectele de acte legislative și normative elaborate au fost consultate cu societatea civilă, în 2011 procesul de consultare a fost realizat în proporție de peste 90%, începând cu Programul de activitate al Guvernului, noua Strategie Națională de Dezvoltare “Moldova 2020”, Cadrul Bugetar pe Termen Mediu 2012-2014, continuând cu proiectele de politici publice și terminând cu proiectele de hotărâri și de legi de interes public.

Astăzi, toate autoritățile publice centrale și-au instituționalizat relațiile cu societatea civilă prin crearea cadrului de consultare a părților interesate, instituirea consiliilor consultative, semnarea acordurilor de colaborare etc. Un rol special, de facilitator, i-a revenit Consiliului Național pentru Participare, în calitatea sa de interfață între Executiv și societatea civilă.

Alte rezultate importante în vederea consolidării societății civile și cooperării cu sectorul public sînt:

- aprobarea amendamentelor privind utilitatea publică a asociațiilor obștești;
- simplificarea evidenței contabile în cazul organizațiilor neguvernamentale, prin aprobarea de către Ministerul Finanțelor a Indicațiilor metodice privind particularitățile contabilității în organizațiile necomerciale;
- aprobarea de către Guvern a proiectului de lege privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, urmînd ca în perioada imediat următoare aceasta să fie adoptată în Parlament;
- asigurarea accesului organizațiilor neguvernamentale la piața prestatorilor de servicii sociale prin aprobarea legii privind acreditarea prestatorilor de servicii sociale.

O altă realizare ține de elaborarea și promovarea cadrului normativ de punere în aplicare a legii cu privire la voluntariat, în baza căreia Guvernul a luat parte și a susținut acțiunile de amploare națională prin care sute de mii de voluntari s-au implicat în activități de protecție a mediului, de tineret (ex. Săptămîna Tineretului, Festivalul Voluntariatului), binefacere, salubritate (ex. “Hai Moldova!”).

În procesul de implementare a politicilor de consolidare a societății civile, Guvernul a identificat două provocări de bază:

- asigurarea durabilității financiare a sectorului asociativ prin promovarea unor concesiuni fiscale în condiții de austeritate bugetară;

- lipsa unui centru sau a unei entități de coordonare a politicilor statului în implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile și formularea unei liste de așteptări clare din partea Executivului în adresa societății civile.

Principalele angajamente pentru 2012

Pe parcursul anului 2012 o atenție deosebită va fi acordată următoarelor acțiuni:

- evaluarea rezultatelor Strategiei de dezvoltare a societății civile (2009-2011) și elaborarea următorului document strategic. Guvernul își propune să instituie un centru (unitate) de coordonare, monitorizare și evaluare a politicilor publice de dezvoltare a societății civile în cadrul Cancelariei de Stat;
- dezvoltarea mecanismelor existente de asigurare a transparenței procesului decizional;
- consolidarea capacităților ministerelor în lucrul cu societatea civilă;
- promovarea unui pachet normativ pentru sporirea durabilității financiare a sectorului asociativ:
 - simplificarea procedurilor și a duratei de înregistrare a asociațiilor obștești, a instituțiilor private și a fundațiilor;
 - simplificarea în continuare a procesului de obținere a statutului de utilitate publică;
 - introducerea mecanismului de deducere a donațiilor în cazul persoanelor fizice și aprobarea Legii 2%;
 - definirea și punerea în aplicare a conceptului de antreprenoriat social.

II. POLITICI ECONOMICE ȘI FINANCIARE

Mediul de afaceri

Obiective:

- Eliminarea constrângerilor de ordin administrativ în mediul de afaceri.
- Promovarea exporturilor și atragerea investițiilor.
- Demonopolizarea pieței interne și eliminarea practicilor anticoncurențiale în tranzacțiile comerciale.
- Asigurarea creșterii gradului de credibilitate între sectorul public și cel privat și garantarea dreptului asupra proprietăților și investițiilor private.
- Asigurarea condițiilor și accesului la resurse creditare pentru dezvoltarea mediului de afaceri; stimularea dezvoltării pieței de capital.
- Asigurarea creșterii veniturilor populației Republicii Moldova și reducerea sărăciei absolute și extreme.

Constrîngerile economiei mondiale, tendințele regionale din 2008-2011, în special din UE și CSI, au avut un impact semnificativ asupra economiei Republicii Moldova. După o accentuată recesiune cu care s-a confruntat economia mondială în anii 2008-2009, țările dezvoltate au înregistrat totuși, în 2010, o creștere economică.

După primul val al crizei în 2008 și 2009, recuperarea economică în 2010 și 2011 a fost neuniformă. În cele mai multe țări dezvoltate, producția a rămas încă sub nivelul său potențial maxim. De asemenea, Uniunea Europeană este departe de a putea fi considerată scăpată de probleme, creșterea actuală dovedindu-se a fi destul de discretă per ansamblu. Criza datoriilor nu a trecut și nu se prognozează că va fi depășită ușor, iar austeritatea este obligatorie pentru multe dintre țările UE.

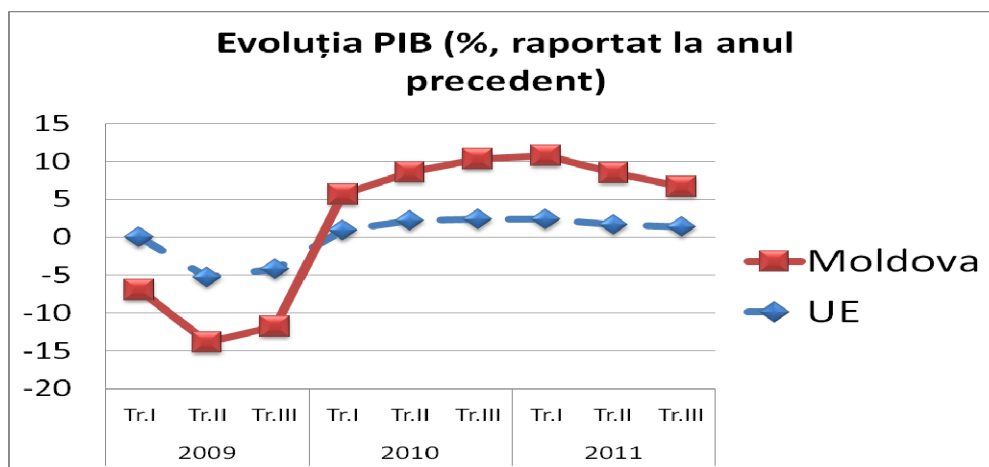

Figura 7. Dinamica Produsului Intern Brut (%)

Sursa: Ministerul Economiei

Procesul de recuperare în țările CSI are un ritm constant pozitiv, dar lent. Suferind un colaps în timpul crizei, activitatea din sectorul real rămîne, în regiune, cu mult sub nivelul său potențial, în pofida diferențelor notabile dintre țări. Deși Rusia a înregistrat progrese semnificative, redresarea economică continuă să piardă din avînt, determinînd reducerea treptată a ecartului de producție. Cererea privată rămîne modestă, deoarece creditele neperformante din sistemul bancar limitează creditarea și creșterea consumului, din cauza scăderii producției industriale.

Analizînd progresele țărilor vecine, constatăm că, după declinul drastic din anul 2009, Ucraina a înregistrat o creștere economică de numai 4,2% în anul trecut. Economia României a rămas în recesiune și în anul 2010, cu o revenire fragilă, astfel în 2011 înregistrînd o creștere economică de 1,5%, ca rezultat al creșterii exporturilor, turismului și așteptărilor privind o performanță agricolă bună.

Realizările principale

Succesul Republicii Moldova în îmbunătățirea mediului de afaceri în anul 2011 a fost semnificativ, fapt reflectat inclusiv prin avansarea în clasamentul „Doing Business” 2012 cu 18 poziții - un adevărat record pentru țara noastră. Aceasta a permis desemnarea Moldovei în top 10 țări cu progrese semnificative în domeniul cadrului de reglementare a activității de întreprinzător, precum și alte domenii ale clasamentului. În particular, Moldova a facilitat procesul de inițiere a unei afaceri, a

îmbunătățit actele normative cu privire la insolabilitate, a facilitat procedura de executare a contractelor și, nu în ultimul rând, Moldova a îmbunătățit sistemul informațional cu privire la credite, prin crearea primului Birou al Istoriilor de Credite.

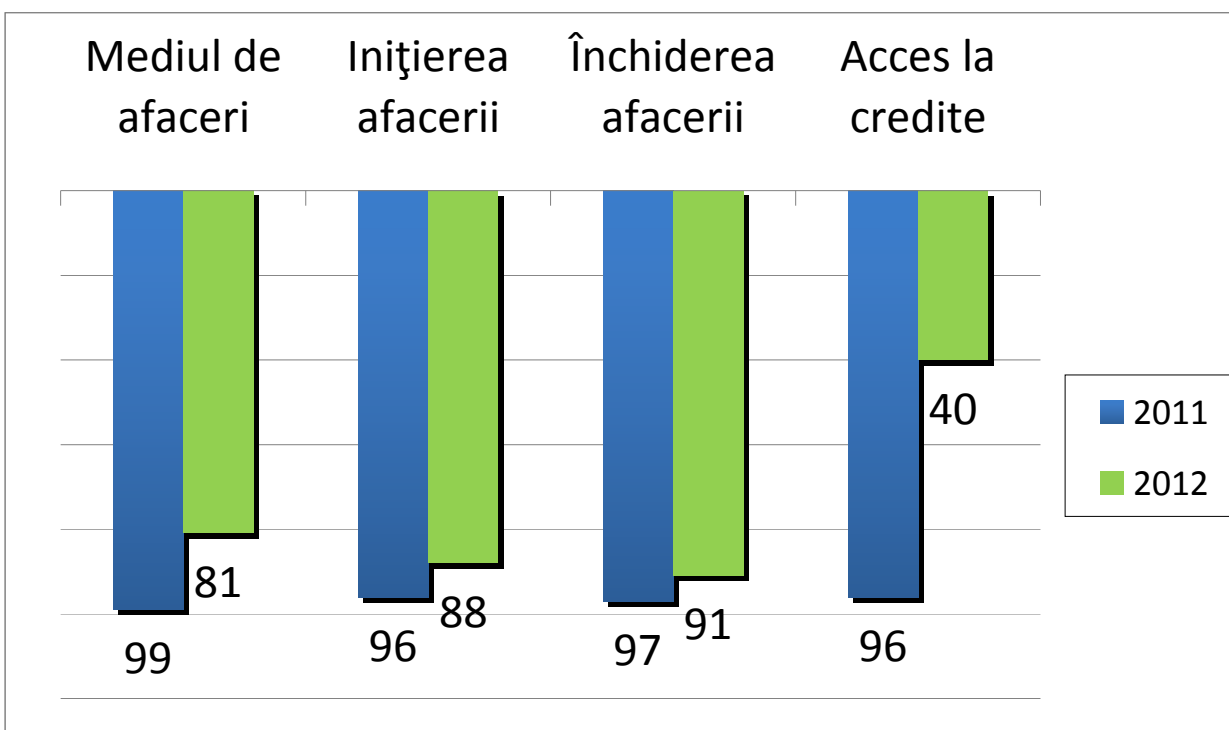

Figura 8. Poziția Moldovei în clasamentul „Doing Business” (la începutul anului)

Sursa: Ministerul Economiei

În scopul reducerii poverii administrative pentru desfășurarea afacerilor, a fost realizat un intens proces de inventariere a actelor permissive eliberate antreprenorilor de către autoritățile publice, numit Ghilotina 2+, prin simplificarea reglementărilor existente și optimizarea numărului procedurilor ce afectează desfășurarea activității de întreprinzător.

Pentru perfecționarea și digitizarea procedurilor aferente procesului de obținere a licențelor, în colaborare cu Centrul de Guvernare Electronică a fost inițiat procesul de realizare a Programului de implementare a componentei „e-Licențiere” a Proiectului „e-Transformare”, ce conține acțiuni de asigurare a interacțiunii bazelor electronice de date ale Camerei de Licențiere și ale autorităților publice de reglementare și control.

În același context, în scopul implementării conceptului de e-Guvernare în sectorul construcțiilor, precum și asigurării accesului la informații publice, a fost inițiat proiectul privind crearea bazei de date a documentelor normative în construcții, cu acces prin Internet. Baza de date va include atât documentele normative în construcții aprobate, cât și pe cele în curs de elaborare (pentru efectuarea consultărilor publice asupra proiectelor de normative).

În scopul implementării măsurilor administrative de simplificare a procesului de lichidare a întreprinderilor, a fost aprobat proiectul legii insolabilității¹, scopul principal al căreia este

¹ Hotărârea Guvernului nr.874 din 22 noiembrie 2011.

asigurarea aplicării uniforme și consecvente a legislației din domeniul insolvenței, simplificarea procedurii, protecția creditorilor și îndeplinirea corespunzătoare a activității de insolvență a administratorilor și lichidatorilor.

În vederea optimizării funcționale și instituționale a activității organelor publice cu funcții de control pasibile reformării, a fost aprobat proiectul legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător², rezultat din necesitatea elaborării unor prevederi legale care vor stabili drepturile și obligațiile atât ale instituțiilor cu funcții de control și supraveghere, cât și ale agenților economici.

Pentru Republica Moldova, creșterea economică a cunoscut în anul 2011 un salt impresionant, atât prin magnitudine, cât și prin structură. Moldova a reușit să devină una dintre cele 3 țări cu cea mai mare creștere economică din întreaga Europă (inclusiv comparativ cu țările UE), înregistrând 7,5% de creștere a PIB-ului în semestrul I al anului 2011 și devenind lider regional în grupul țărilor în tranziție din Europa.

Pentru prima dată în ultimii ani am avut o creștere economică cu tendințe de ameliorare structurală, la care au contribuit în mare măsură investițiile, exporturile, care au crescut aproape de două ori mai rapid decât importurile, iar schimbarea pozitivă a valorii adăugate brute (VAB) a depășit rolul impozitelor nete pe produse și importuri.

Consumul final este și în continuare principalul factor de creștere, cu o contribuție de 11,2 puncte procentuale la avansul economic. Creșterea formării brute de capital fix, indiscutabil foarte importantă, a fost susținută de câțiva factori. În primul rând, schimbarea priorităților Guvernului și investițiile efectuate în infrastructură au contribuit în mod sigur la creștere. Investițiile pe termen lung în active materiale au înregistrat un avans important, datorat în principal achizițiilor de echipament și utilaje. Astfel, în ianuarie-septembrie 2011, volumul investițiilor în active materiale pe termen lung a însumat circa 8 miliarde lei, cu o creștere de 11,3% (în prețuri comparabile) față de perioada similară a anului trecut.

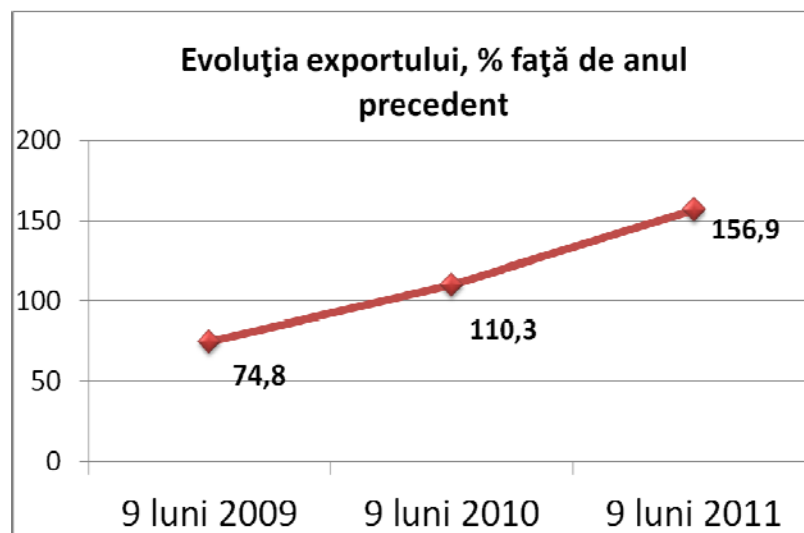

Figura 9. Evoluția exporturilor, % față de anul precedent

Sursa: Ministerul Economiei

² Hotărârea Guvernului nr.942 din 13 decembrie 2011.

Volumul exporturilor a crescut cu 51,6% pe parcursul a 10 luni ale anului 2011, comparativ cu perioada similară a anului 2010. Exporturile de mărfuri destinate țărilor Uniunii Europene au crescut cu 56,9% și au deținut o cotă de 49,5% în totalul exporturilor. Cele 3 țări unde Moldova a exportat cele mai multe mărfurilor au fost Federația Rusă, România și Italia, cu o pondere de 55,2% în totalul exporturilor.

Conform structurii generale pe produse, exporturile de articole manufacturate au deținut cea mai mare pondere (23,5%), urmate de produse alimentare și animale (18,4%), mașini și echipamente (15,7%), materiale brute necomestibile (13,7%), băuturi și tutun (8,0%).

Și eficiența operațiunilor de export a evoluat pozitiv pe parcursul celor 10 luni ale anului precedent. În premieră, exporturile au crescut procentual mai mult decât importurile, astfel fiind observată o reducere a deficitului balanței comerciale (gradul de acoperire a importurilor cu exporturi a constituit 42,3%, față de 38,6% în perioada similară a anului 2010). A continuat tendința de îngustare a gamei de produse din import care pot fi substituite prin producție locală, cota fiind de circa 5-6%.

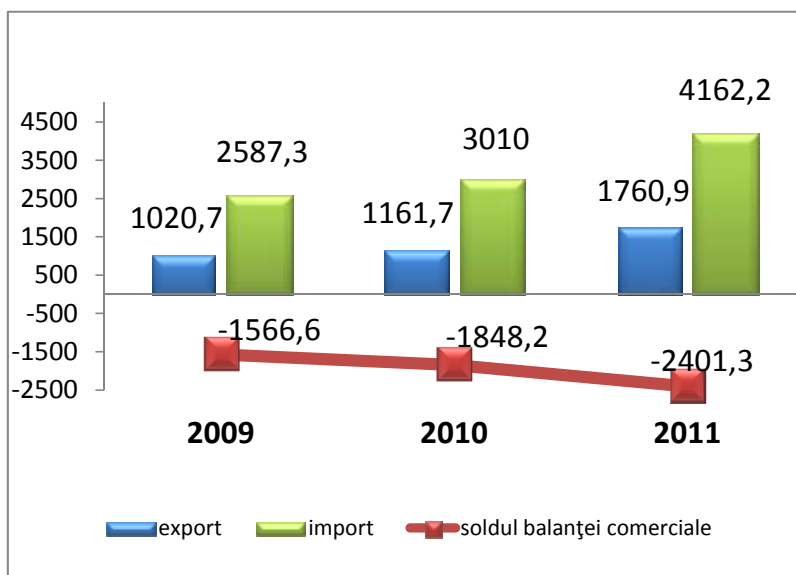

Figura 10. Evoluția exportului, importului și soldului balanței comerciale în ianuarie-octombrie 2009-2011, milioane dolari SUA

Sursa: Ministerul Economiei

Creșterea volumului exporturilor este și un rezultat al activității investiționale sporite. Fluxul investițiilor străine directe în economia națională a crescut cu 9,2% pe parcursul anului 2011 în raport cu 2010, însumând 261 milioane dolari SUA în valoare netă în trimestrul III al anilor 2010-2011.

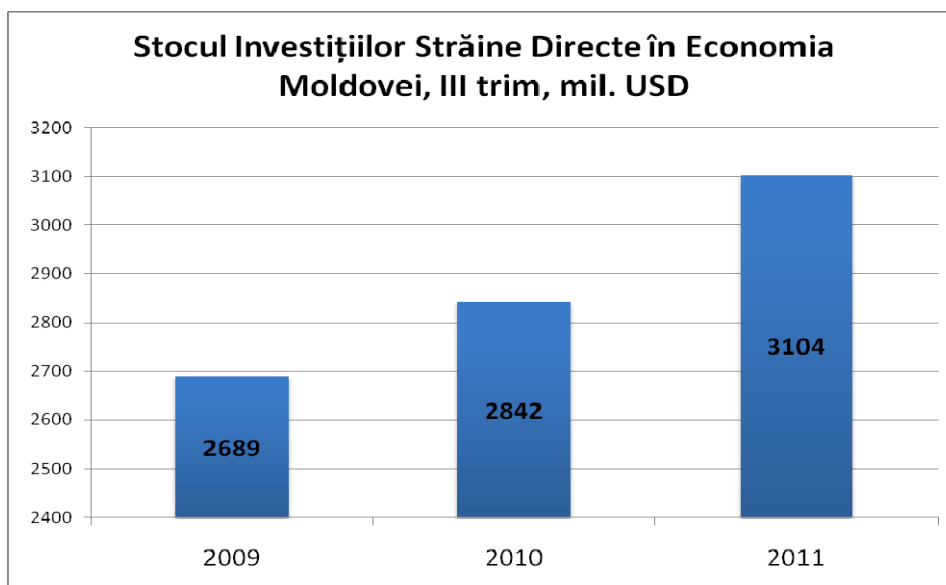

Figura 11. Stocul investițiilor străine directe în economia Moldovei, trimestrul III, milioane dolari SUA

Sursa: Ministerul Economiei

Datorită investițiilor străine directe efectuate în zonele economice libere, au fost create 1000 de locuri de muncă noi. Investițiile străine directe au avut un impact pozitiv și asupra salariului nominal în aceste zone. Salariul mediu lunar în septembrie 2011 a fost cu 33% mai mare decât cel mediu în 2010, ajungând la 3394 lei.

Analiza surselor de investiții străine directe, la sfârșitul lunii martie 2011, a arătat că aproximativ 53,1% din volumul total al investițiilor străine directe în economia Republicii Moldova provine din Uniunea Europeană, 11,9% - din țările CSI și 35% - din alte țări.

Cele mai semnificative investiții străine directe în 2011 au fost cele efectuate de companiile Draexlmaier, Coca-Cola, MedPark, Polish Sugar, Synevo, Danube Logistics, Transoil. Este de remarcat și inițierea cooperării companiilor moldovenești cu gigantul din domeniul mobilei, IKEA. A demarat și tenderul pentru construcția unei parcări multietajate la Aeroportul Chișinău. Parcarea va avea o capacitatea de aproximativ 700 de automobile și o suprafață de aproape 7.500 de metri pătrați. Aceasta va permite sporirea fluxului de pasageri la Aeroportul Internațional Chișinău.

Volumul comerțului cu amănuntul a crescut esențial, iar al serviciilor de piață prestate populației - moderat. Volumul cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul s-a majorat cu 18,6% (în prețuri comparabile) față de ianuarie-octombrie 2010, iar volumul cifrei de afaceri în servicii de piață prestate populației s-a majorat cu doar 3,7%, aceasta datorându-se cererii mai scăzute de servicii a populației în perioada respectivă.

Sectorul industrial a înregistrat o creștere relativ bună, însă aceasta nu a fost suficientă pentru a atinge nivelul de producție înregistrat pînă la criză. Creșterea industriei extractive, chiar dacă s-a temperat puțin, rămîne totuși la un nivel înalt, în special datorită cererii pentru construcția obiectelor inginerești. Deși cea mai importantă industrie - a produselor alimentare și a băuturilor - a înregistrat un spor modest, industria prelucrătoare a reușit să-și mențină avansul de peste 11% datorită diversificării sectorului, prin relansarea mai multor sectoare cu pondere mică în total. Astfel, în pofida cererii în scădere pentru imobil, lucrările publice de infrastructură au salvat sectorul construcțiilor și industriile conexe.

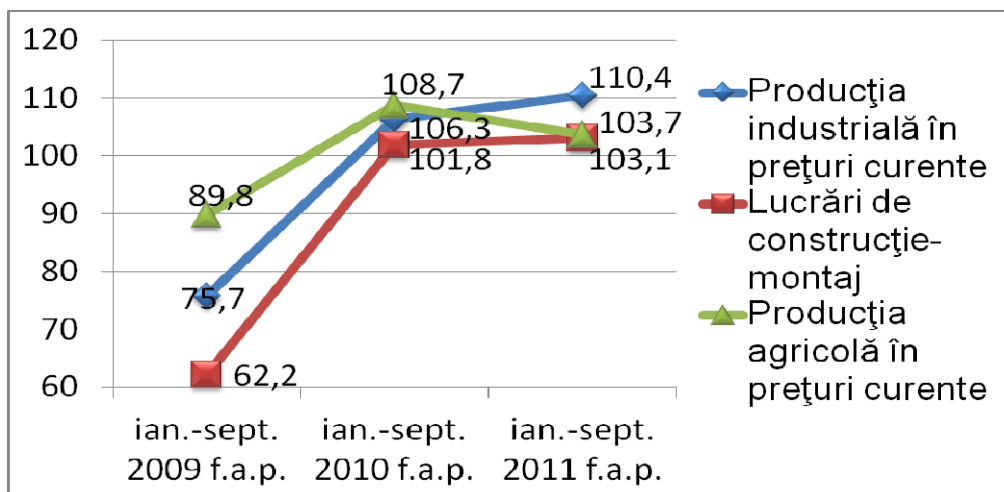

Figura 12. Evoluția volumului producției agricole, producției industriale și a lucrărilor de construcție-montaj (în % față de perioada corespunzătoare a anului precedent)

Sursa: Ministerul Economiei

Datorită măsurilor combinate de creștere economică și de orientare mai bună a plăților sociale, în 2010 nivelul sărăciei în Republica Moldova a înregistrat o diminuare semnificativă, comparativ cu anii precedenți, rata sărăciei absolute a constituit 21,9%, diminuându-se în comparație cu anul 2009 cu 4,4 puncte procentuale.

Evoluția principalilor indicatori de impact din Planul de acțiuni al Guvernului

Indicatori de impact	2009	2010	2011 (estimat)	Ținta 2014
Mediul de afaceri				
Creșterea PIB în medie cu 5 % anual	-6	7,1	6,5	-
Creșterea valorii exporturilor în medie cu 8 % anual	-19,4	20,1	47,0	-
Îmbunătățirea a cel puțin 3 domenii anual din perspectiva „Doing Business”, domenii/clasament	3 108 → 94	1 87 → 90	4 99 → 81	-
Reducerea ratei sărăciei absolute pînă la 22% pînă în anul 2014	26,3	21,9	-	22%

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru anul 2012 Guvernul își propune realizarea următoarelor acțiuni:

- majorarea volumului investițiilor în activele materiale pe termen lung cu o rată medie anuală de 7,5%;
- creșterea în termeni reali a producției industriale cu 6,5%;
- majorarea exporturilor cu 10 % și a importurilor cu 9%;
- promovarea continuă a exporturilor și a investițiilor, în special prin valorificarea eforturilor începute în 2011 în direcția liberalizării continue a comerțului cu UE (negocierile cu UE asupra Zonei de Liber Schimb RM-UE oficializate în decembrie 2011, ca o confirmare a progreselor deja înregistrate în 2011 în facilitarea comerțului intern și extern), la fel și cu CSI (semnarea de către Moldova a Acordului de Liber Schimb cu CSI, favorizat suplimentar de aderarea în 2011 a Rusiei la Organizația Mondială a Comerțului).

Un obiectiv adițional pentru 2014 ar fi obținerea comerțului liber și cu CSI, și cu UE, situație ce ar acorda un puternic stimulent pentru exporturi, dar și un cadru mult mai previzibil pentru atragerea investițiilor.

Politici de competitivitate și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii **Obiective:**

- Promovarea dezvoltării tehnologice a întreprinderilor.
- Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru activitatea întreprinderilor.
- Asigurarea condițiilor de dezvoltare a unei economii bazate pe cunoaștere.

Evoluția principalilor indicatori de impact din Planul de acțiuni al Guvernului

Indicatori de impact	2009	2010	2011 (estimat)	Ținta 2014
Politici de competitivitate și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii				
Creșterea ponderii industriei în PIB	13,3	13,2	13,3	15%
Creșterea volumului producției industriale cu circa 10% anual	-21,1	9,3	9,0	-
Creșterea volumului investițiilor în capitalul fix în medie cu 13% anual	-33,5	16,4	18,0	-

Guvernul Republicii Moldova este dedicat obiectivului de creștere a competitivității sectorului privat și de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii. Aceasta presupune implementarea de programe de performanță ce ar facilita procesul de modernizare a întreprinderilor autohtone și crearea de noi întreprinderi mici și mijlocii, inovative, dinamice și apte să participe în economia națională, regională și globală în condiții de piață în secolul al XXI-lea. Pentru diversificarea surselor de creștere economică pe termen mediu și lung, este important să se dezvolte și sectorul industrial. Este îmbucurător faptul că, în perioada 2009-2011, volumul producției industriale a crescut cu 45%, de la 22,6 milioane lei în 2009 la 32,8 milioane lei în 2011 (figura 13). Obiectivul Guvernului este ca ponderea sectorului industrial în PIB să crească pînă la 15 % în 2014, sau cu 10 % anual în perioada 2011-2014.

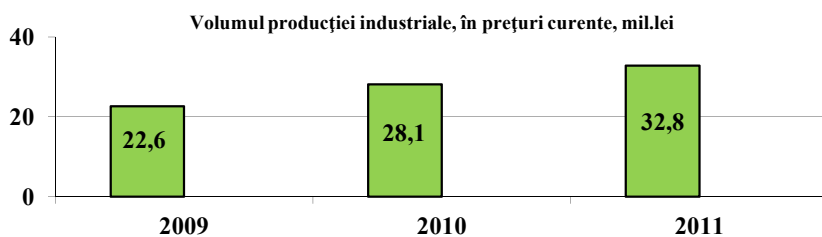

Figura 13. Volumul producției industriale în Moldova, în prețuri curente, milioane lei

Sursa: Ministerul Economiei

În 2011 Guvernul a implementat următoarele acțiuni pentru atingerea obiectivelor și a subobiectivelor menționate mai sus:

- **Promovarea dezvoltării tehnologice a întreprinderilor și a politicilor de industrializare:**
 - s-a extins rețeaua de parcuri industriale, prin:
 - i. elaborarea și promovarea a 9 studii de fezabilitate privind crearea parcurilor industriale pe întreg teritoriul țării;
 - ii. acordarea titlului de Parc Industrial S.A. „Tracom” și Î.M. „Servicii Publice Cimișlia”;
 - iii. demararea construcției parcului industrial „Bioenergagro”, r-nul Drochia, s. Țarigrad;
 - iv. în total, în urma creării rețelei de parcuri industriale, volumul total al investițiilor preconizate se cifrează la circa 255 milioane euro.
 - a fost elaborată Concepția clusterială a sectorului industrial al Republicii Moldova, care urmează să fie adoptată de Guvern în 2012.
- **Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru activitatea întreprinderilor:**
 - pe parcursul anului 2011 a continuat implementarea programelor de susținere financiară a întreprinderilor mici și mijlocii:
 - i. programul-pilot de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+1” a recepționat 278 de cereri de finanțare, dintre care 73 au fost acceptate și, respectiv, încheiate Contracte de finanțare nerambursabilă. Suma investițiilor totale preconizate reprezintă 35,45 milioane lei, inclusiv 22,3

milioane lei – surse proprii ale antreprenorului și 13,2 milioane lei – grant „PARE 1+1”;

- ii. Programul național de abilitare economică a tinerilor a acordat împrumuturi comerciale rambursabile, cu porțiuni de grant, în sumă totală de 11,614 milioane lei, inclusiv grant 4,645 milioane lei, pentru 41 de proiecte investiționale rurale;
- iii. În cadrul Programului de susținere a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, finanțat de Guvernul Japoniei, au fost semnate 174 de contracte de leasing și livrat utilaj în valoare de 204,7 milioane lei către beneficiari;
- a fost capitalizat Fondul de garantare a creditelor, la sfârșitul anului 2011 acesta constituind 15,28 milioane lei (38 de garanții financiare active).

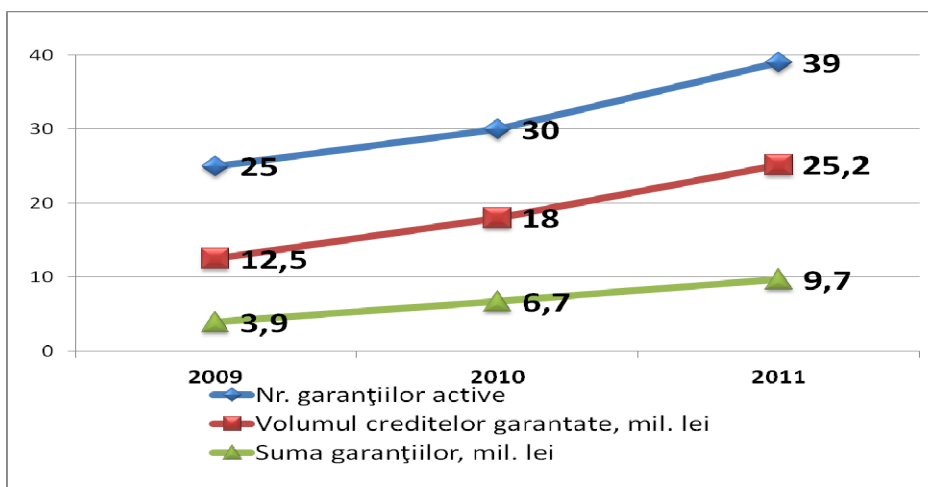

Figura 14. Dinamica Fondului de garantare a creditelor

Sursa: ODIMM

- **Asigurarea condițiilor de dezvoltare a unei economii bazate pe cunoaștere:**
 - a fost elaborat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 138-XVI din 21 iunie 2007 cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare. Accentul a fost pus pe normele care reglementează activitatea administratorilor și rezidenților parcurilor științifico-tehnologice și monitorizarea proiectelor de inovare și transfer tehnologic. Proiectul dat de lege se află în proces de avizare la ministerele și autoritățile de resort. Urmează definitivarea procedurilor legale și înaintarea spre aprobare Guvernului Republicii Moldova.

Principalele angajamente pentru 2012

Pornind de la obiectivele stabilite în Programul de activitate al Guvernului și progresul înregistrat, pe parcursul anului 2012 Guvernul își propune realizarea următoarelor angajamente pentru asigurarea competitivității și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii:

- **Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru activitatea întreprinderilor:**

- intensificarea procesului de acordare a creditelor în cadrul Componentei II a Programului național de abilitare economică a tinerilor. Ținta este de 320 de granturi acordate/afaceri noi create; 450 de noi locuri de muncă create;
 - alocarea a 1,5 milioane dolari SUA pentru cofinanțarea serviciilor de consultanță, inclusiv pentru obținerea standardelor de calitate ISO pentru cel puțin 300 de companii;
 - elaborarea curriculumului de educație antreprenorială în cadrul învățământului preuniversitar, secundar profesional și mediu de specialitate;
 - crearea a trei business-incubatoare prin aplicarea schemei de succes a Incubatorului de Afaceri Soroca, inclusiv cel puțin unul în domeniul IT;
 - îmbunătățirea reglementărilor actuale în domeniul achizițiilor publice, cu scopul de a facilita accesul întreprinderilor mici și mijlocii la contractele de achiziții publice;
 - elaborarea a 3 mecanisme de facilitare a activității întreprinderilor din sectorul industrial în vederea majorării valorii adăugate în procesele de fabricare a produselor autohtone;
 - elaborarea și aprobarea concepției clusteriale a sectorului industrial al Republicii Moldova.
- **Asigurarea condițiilor de dezvoltare a unei economii bazate pe cunoaștere:**
 - aprobarea modificărilor la Legea nr.138-XVI din 21 iunie 2007 cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare pentru promovarea antreprenoriatului inovațional.

Administrarea și deetatizarea proprietății publice

Obiective:

- Continuarea procesului de privatizare a patrimoniului de stat din domeniile liberalizate, în baza licitațiilor deschise, anunțate și transparente.
- Implementarea metodelor progresiste de deetatizare și administrare a proprietății publice.
- Dezvoltarea și valorificarea mecanismului parteneriat public-privat drept instrument de

Realizările principale

Evoluția principalilor indicatori de impact din Planul de acțiuni al Guvernului

Indicatori de impact	2009	2010	2011 (estimat)	Ținta 2014
Administrarea și deetatizarea proprietății publice				
Venituri încasate în bugetul de stat în urma privatizării și administrării proprietății	205,75	322,989	301,8	1,500

publice, milioane lei				
Crearea a 10 parteneriate public-private	4	2	12	10

Guvernul Republicii Moldova este interesat să sporească productivitatea economiei. Acest obiectiv poate fi atins prin privatizarea patrimoniului de stat din domeniile liberalizate, printr-o administrare modernă și transparentă a proprietății publice și prin parteneriate public-private. Guvernul își propune ca pînă la sfîrșitul anului 2014, bugetul de stat să încaseze circa 1,5 miliarde lei în urma privatizării și administrării proprietății publice și să faciliteze crearea a 10 parteneriate public-private. Guvernul a întreprins un șir de acțiuni în 2011 în vederea atingerii acestui scop în 2014, acțiuni care pot fi incluse în trei categorii de mai jos.

- **Continuarea procesului de privatizare a patrimoniului de stat din domeniile liberalizate, în baza licitațiilor deschise, anunțate și transparente:**
 - a fost continuat procesul de privatizare a patrimoniului public, fiind privatizate bunuri proprietate de stat în sumă de 120,0 milioane lei, acestea (fig. 15) rezultînd din organizarea a:
 - 5 runde de licitații „cu strigare” la Bursa de Valori, fiind tranzacționate valori mobiliare proprietate publică a statului din 16 societăți pe acțiuni;
 - 5 concursuri investiționale în urma cărora au fost privatizate 11 bunuri proprietate de stat;
 - 5 concursuri comerciale la care au fost privatizate 2 întreprinderi de stat (complexe patrimoniale unice);
 - 5 licitații „cu strigare”;
 - 5 licitații cu „reducere”, la care au fost expuse 22 de bunuri proprietate de stat.

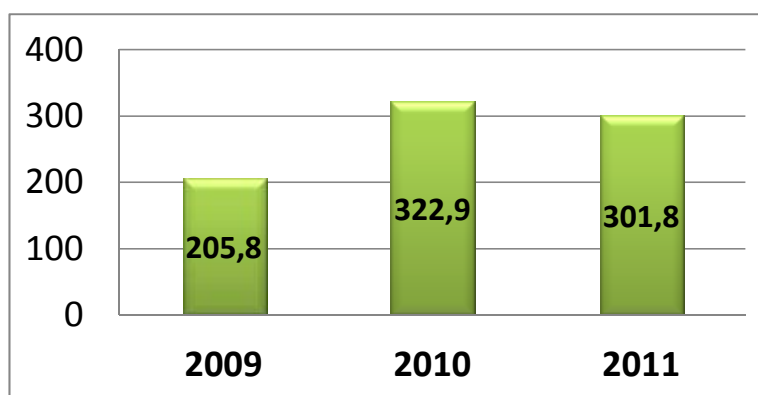

Figura 15. Dinamica veniturilor încasate la bugetul de stat în urma privatizării și administrării proprietății publice

Sursa: Ministerul Economiei

- **Implementarea metodelor progresiste de deetizare și administrare a proprietății publice:**

- au fost elaborate și aprobate modificări și completări la Legea nr. 121-XVI din 4 mai 2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice³ și Planul de acțiuni privind eficientizarea procesului de administrare și deetatizare a bunurilor proprietate publică de stat⁴.
- **Dezvoltarea și valorificarea mecanismului de parteneriat public-privat drept instrument de deetatizare:**
 - a fost fortificată baza de reglementare a parteneriatul public-privat, fiind elaborate trei acte normative:
 - proiectul hotărîrii Guvernului privind *crearea Consiliului național pentru parteneriat public-privat*, care are drept scop susținerea implementării proiectelor regionale economice, sociale și de infrastructură;
 - *proiectul hotărîrii Guvernului cu privire la unele măsuri de asigurare a funcționării parteneriatului public-privat*;
 - *proiectul hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea listei bunurilor proprietate a statului și a listei lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat*;
 - ca urmare a modificărilor la cadrul normativ în domeniu, pe parcursul anului 2011 au fost create 38 de parteneriate public-private, dintre care 12 sînt funcționale, iar pentru restul 26 a demarat procesul de constituire.

Principalele angajamente pentru 2012

Pornind de la Planul de acțiuni al Guvernului, următoarele sînt angajamentele principale pentru 2012 în administrarea și deetatizarea proprietății publice:

- obținerea veniturilor încasate în bugetul de stat în urma privatizării patrimoniului de stat în volum de 260 milioane lei;
- efectuarea unui studiu privind oportunitatea introducerii obligativității întreprinderilor de stat de a implementa procedura de achiziții publice;
- asigurarea accesului la informația privind rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor cu cotă majoritară de stat.

³ Proiectul de lege a fost aprobat în ședința Guvernului din 6 decembrie 2011.

⁴ Hotărîrea Guvernului nr. 586 din 29 iulie 2011.

Politica bugetar-fiscală și gestionarea finanțelor publice

Obiective:

- Asigurarea stabilității bugetului public național, crearea unui cadru bugetar-fiscal previzibil și menținerea deficitului bugetar la un nivel rezonabil.
- Promovarea politicii fiscal-bugetare orientate spre creșterea economică durabilă/incluzivă, prin reducerea ponderii consumului public și majorarea investițiilor publice productive.
- Asigurarea disciplinei, echității, transparenței, simplității și onestității în repartizarea finanțelor publice.
- Reducerea poverii fiscale și simplificarea sistemului de impozite și taxe.

Realizările principale

În condițiile crizei economice mondiale, Guvernul a ales și a reușit (printre puținele țări din Europa!) să asigure o stabilitate macroeconomică maximă, un deficit bugetar foarte mic și o politică bugetară prudentă. În condițiile economiei mondiale de astăzi, stabilitatea macroeconomică reprezintă un adevărat avantaj în atragerea investitorilor străini.

Pe parcursul anului 2011 la bugetul public național au fost încasate venituri în sumă totală de 30158,3 milioane lei, ceea ce reprezintă cu 9,5 %, sau cu 2618,1 milioane lei, mai mult decât în anul 2010. În evoluție, pe ultimii trei ani (2009-2011), veniturile încasate s-au majorat cu 28,24 %.

Partea de cheltuieli a bugetului public național s-a realizat în sumă de 32068,9 milioane lei. Totodată, cheltuielile au crescut cu 2742,5 milioane lei, sau cu 9,3 %, în comparație cu anul 2010. Pentru ultimii trei ani, cheltuielile suportate de la bugetul public național s-au majorat cu 17,23 %, ceea ce ne confirmă o creștere mai rapidă a veniturilor bugetului public național (28,24%) în comparație cu cheltuielile.

În anul 2011, grație disciplinei financiare și eforturilor depuse în vederea asigurării veniturilor bugetare în continuă creștere, s-a reușit diminuarea deficitului bugetului public național până la 2% din PIB, indicator preconizat pentru anul 2011, cu menținerea obiectivului de reducere în următorii trei ani până la 0,7% în PIB – practic, unul dintre cele mai mici deficite bugetare din Europa. Aceasta va permite bugetului, în mare măsură, să nu depindă de asistența externă excepțională, iar poziția fiscală să fie mai solidă pentru a înfrunța eventualele riscuri macroeconomice. În acest context, veniturile bugetare au fost consolidate prin intermediul unor măsuri specifice de politică fiscală și al unei administrări fiscale și vamale mai performante.

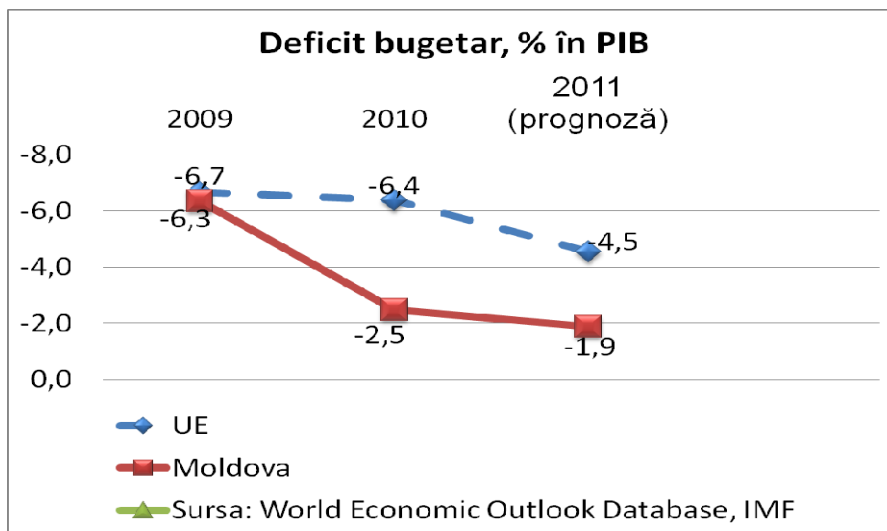

Figura 16. Evoluția ponderii deficitului bugetar în PIB

Ținând cont de constrângerile bugetare existente, cheltuielile au fost supuse unei mai bune prioritizări, cu diminuarea ponderii cheltuielilor curente în PIB, oferind astfel mai mult spațiu pentru cheltuielile capitale și o asistență socială bine ținută pentru cele mai vulnerabile grupuri de populație.

Pentru a asigura transparența utilizării banilor publici, în contextul inițiativei privind „guvernele deschise” a fost implementat procesul de asigurare a accesului la informația privind cheltuielile publice până la nivelul executorilor primari de buget, fapt care permite cetățenilor să monitorizeze în detalii implementarea politicilor promovate de Guvern. În acest sens, Republica Moldova este una dintre primele țări din lume care a deschis accesul la informația privind finanțele publice prin intermediul instrumentariului dezvoltat în colaborare cu Banca Mondială, numit BOOST.

Pentru consolidarea disciplinei bugetar-fiscale, precum și pentru dezvoltarea unor proceduri transparente privind formarea și administrarea bugetului public național și a componentelor acestuia, a fost promovată noua lege cu privire la finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală, contribuind la realizarea obiectivului de stabilitate macroeconomică și durabilitate financiară pe termen mediu și lung, asumat în cadrul mai multor documente de politici și documente de planificare strategică ale Guvernului. Iar începând cu 1 noiembrie 2011 a fost pusă în aplicare Legea cu privire la controlul public financiar intern.

Creșterea veniturilor bugetului public național sub nivelul planificat a impus Guvernul să rectifice bugetul pentru anul 2011 spre micșorare. Efectuarea acestei rectificări pe fundalul unei bune creșteri economice și sub presiunea unor eventuale alegeri anticipate este o dovadă că menținerea deficitului bugetar sub nivelul planificat este un angajament ferm. Proiectul de buget pentru anul 2012 confirmă coerența Guvernului în privința promovării unei politici bugetare prudente, de diminuare a deficitului bugetar sub 1% din PIB, reducerea ponderii componentei de cheltuieli curente și fortificarea sistemului fiscal.

Conform politicii bugetar-fiscale, în 2012 se revine la impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător pentru echilibrarea surselor de venituri bugetare și fortificarea bazei fiscale a bugetelor unităților administrativ-teritoriale. De asemenea, această măsură va conduce la o impozitare mai echitabilă. Astfel, în linii mari, are loc o redistribuire a sarcinii fiscale de pe consum pe venitul agenților economici, de pe impozitele indirecte spre impozitele directe.

În procesul de elaborare a politicii bugetar-fiscale pentru anul 2012, pentru a nu crea presiune suplimentară asupra mediului de afaceri afectat de criza economică, s-a urmărit elaborarea unor modificări în materie de politică fiscală ce nu ar afecta esențial societatea. Astfel, au fost operate doar unele ajustări care să nu modifice considerabil regimul fiscal, cele mai importante fiind:

- modificarea mecanismului de stabilire a mărimii cotei taxelor locale prin anularea plafonării acestora, cu acordarea către autoritățile publice locale a dreptului de a le fixa de sine stătător, pentru a promova autonomia financiară a acestora;

- unificarea taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehicule, indiferent de țara de înregistrare, care va contribui la eliminarea disensiunilor cu țările vecine cu impact nefavorabil asupra transportatorilor din Republica Moldova;

- excluderea din categoria obiectelor impunerii cu taxa locală pentru publicitate a serviciilor de plasare și/sau difuzare a anunțurilor publicitare prin intermediul TV, internetului, radioului, presei periodice, prin tipărituri, în scopul impulsivării volumului publicității și ameliorării situației financiare a instituțiilor mass-media independente. Aceasta este o modificare cu impact nu doar economic, ci și de promovare a valorilor democratice.

Totodată, s-a asigurat simplificarea procesului de administrare a restituirii TVA și reducerea considerabilă a termenului real de restituire, stimularea conformării benevole a contribuabililor la declararea și achitarea impozitelor, taxelor și altor plăți, fiind pus accentul pe efectuarea controalelor fiscale bazate pe risc, dar și prin implementarea unor sisteme informaționale automatizate.

În domeniul administrării vamale a demarat implementarea procedurii simplificate de control vamal, prin introducerea noțiunii de „coridor verde”; a fost implementat Tariful Vamal Integrat (TARIM) și controlul vamal bazat pe schimbul de date în regim online.

Guvernul continuă să promoveze o politică prudentă în domeniul datoriei de stat. Deja în 2011 trendul de descreștere a ponderii datoriei de stat se amplifică, înregistrând o diminuare esențială de la 26,3% în 2011 la 23,2% în 2012. Acest indicator denotă că politica prudentă în domeniul managementului datoriei de stat reduce și mai mult din eventualele riscuri de derapaje și de destabilizare atât pe termen mediu, cât și pe termen lung. Republica Moldova este una dintre puținele țări din lume care nu se confruntă cu problema datoriilor suverane, fenomen care afectează grav multe țări din regiune și din Europa, determinându-le politicile bugetare și fiscale pentru următorii ani.

Politici agroindustriale

Obiective:

- Modernizarea sectorului agricol și diminuarea dependenței acestuia de factorii climaterici adversi.
- Armonizarea reglementărilor în domeniul alimentar cu cele ale UE în asigurarea inofensivității alimentare.
- Eficientizarea sistemului de subvenționare a agriculturii și promovarea programelor multianuale.
- Repunerea activelor din sectorul agricol în circuitul economic și asigurarea accesului investitorilor la aceste active.
- Creșterea calității capitalului uman în agricultură prin stimularea instituțiilor de extensivitate agricolă.
- Stoparea degradării resurselor funciare prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare.

Agricultura continuă să fie unul dintre cele mai importante sectoare ale economiei Moldovei, dat fiind faptul că 315 mii de persoane, sau 27,5% din populația ocupată, este antrenată în agricultură. Angajații în acest sector au însă cel mai mic venit lunar, cu o medie de 1638 lei în 2010, comparativ cu celelalte sectoare ale economiei. Dat fiind faptul că salariile joase se datorează productivității scăzute a forței de muncă în agricultură, Guvernul Republicii Moldova, prin politicile promovate, are drept scop creșterea anuală a productivității la hectar cu circa 7 % în perioada 2011-2014 și mărirea volumului de produse agricole exportate din țară.

Realizările principale

Conform estimărilor, *volumul global al producției agricole* în prețuri comparabile va constitui circa 12,73 miliarde lei, sau cu 4,8 % mai mult față de rezultatele obținute în anul 2010. *Exportul* produselor agroalimentare, conform estimărilor, va constitui 976,0 milioane dolari SUA în anul 2011, fiind în creștere cu 33,3 % față de rezultatele obținute în anul 2010. *Importul* produselor agroalimentare, conform estimărilor, va constitui 689,0 milioane dolari SUA în anul 2011, fiind în creștere cu 16,5 % față de rezultatele obținute în anul 2010 (figura 17).

În 2011, în cadrul negocierilor pe marginea **Acordului de asociere RM - UE**, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a demarat discuțiile asupra unui nou capitol, și anume „Agricultura și dezvoltarea rurală”. În contextul negocierii cu UE privind instituirea **Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător**, au fost întreprinse un șir de activități care au permis implementarea Planului de acțiuni al Guvernului:

- aprobarea *Strategiei în domeniul siguranței alimentelor* a Republicii Moldova pentru anii 2011-2015;
- restabilirea, la 8 puncte de trecere auto a frontierei de stat, a *serviciilor fitosanitare și veterinare la frontieră*;

- modificarea Legii privind identificarea și înregistrarea animalelor (termenul limită de identificare și înregistrare a animalelor, precum și finanțarea Sistemului de identificare și trasabilitate a Animalelor);

- solicitarea unui *training (eventual TAIEX) privind negocierile internaționale în domeniul SPS* pentru consolidarea capacităților echipei de negociatori în domeniul SPS și pentru facilitarea ulterioară a procesului de discuții pe marginea aspectelor tehnice specifice domeniului;

- solicitarea unui sprijin pentru angajarea a *6 experți internaționali* care vor evalua capacitatea curentă, funcționalitatea și vor face recomandări privind crearea unui laborator de siguranță în conformitate cu cerințele UE.

În 2011 s-au desfășurat negocierile pe marginea **Acordului de Comerț Liber între Republica Moldova și Turcia**. Cu referire la produsele agricole, părțile au convenit asupra necesității liberalizării limitate și controlate în cadrul unor condiții reciproc avantajoase. Ca urmare, la următoarea rundă de negocieri va fi completat conținutul anexelor la Acordul menționat, care vor indica și termenele pentru liberalizarea regimurilor de comerț cu produse industriale și agricole.

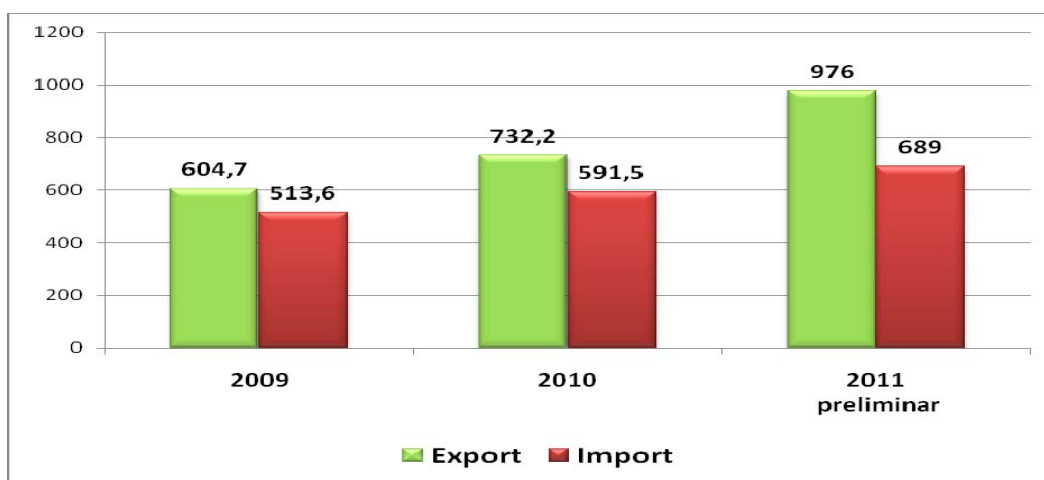

Figura 17. Exportul și importul de produse agricole, milioane dolari SUA

Sursa: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Guvernul Republicii Moldova a întreprins un șir de acțiuni complexe pentru atingerea obiectivelor sectorului agroindustrial în perioada 2011-2014:

a. Modernizarea sectorului agricol și diminuarea dependenței acestuia de factorii climaterici adversi:

- în perioada de referință a fost elaborată și înregistrată *Marca națională „Agricultura Ecologică – Republica Moldova”* în scopul etichetării și prezentării produselor agroalimentare ecologice și se va folosi numai pe produsele agroalimentare care au fost supuse, pe tot parcursul ciclului de producție, procedurii de inspecție și certificare de către organismele de inspecție și certificare, autorizate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;

- a fost elaborat proiectul de hotărâre a Guvernului „Cu privire la modificarea și completarea Legii viei și vinului nr. 57-XVI din 10 martie 2006”, care își propune: crearea *Agenției Naționale a Viei și Vinului*, a *Fondului Viei și Vinului* și *armonizarea legislației naționale cu legislația UE*. Agenția nou-creată va fi o structură public-privată și va permite transferarea mai multor competențe producătorilor de vinuri din partea statului. Direcțiile centrale de activitate a Agenției urmează să fie marketingul, promovarea exportului și a consumului intern. Activitățile de promovare a exportului, reducerea barierelor tehnice, tarifare și netarifare în calea comerțului cu produse vinicole vor fi atribuții ale Agenției, care vor include acțiuni de înlesnire a utilizării contingentelor tarifare oferite Republicii Moldova pentru export;

- a fost instituit *Centrul Agroalimentar Chișinău*, fiind identificat lotul de teren, proprietate publică a statului, pentru amplasarea societății nominalizate. În perioada de raportare, a fost lansată versiunea-pilot a site-ului Centrului Agroalimentar din Chișinău (www.agrocentru.md), la moment fiind în proces de finalizare. În prezent se coordonează, cu organele competente, planul urbanistic și proiectul tehnic detaliat de construcție a pieței;

- a fost elaborat și remis spre examinare și avizare Ministerului Justiției proiectul *Strategiei de dezvoltare a sectorului de lapte în Republica Moldova pentru anii 2012 – 2027*. Documentul citat descrie situația curentă în domeniu, definește problemele, stabilește obiectivele și măsurile necesare de a fi întreprinse, etapele de implementare, precum și aspectele legate de impactul implementării acesteia.

- este în fază de elaborare proiectul *Strategiei privind valorificarea potențialului de biomasă în Republica Moldova pentru anii 2012-2016*, care prevede valorificarea potențialului energetic al biomasei prin integrarea și consolidarea potențialului tehnico-științific, informațional, educațional și implementarea practicilor agricole privind utilizarea biomasei ca materie primă la producerea combustibilului solid, în condițiile de menținere a calității mediului;

b. Armonizarea reglementărilor în domeniul alimentar cu cele ale UE în asigurarea inofensivității alimentare:

- o sarcină primordială a Guvernului o constituie racordarea cadrului legislativ-normativ la exigențele Uniunii Europene. Până la momentul actual au fost elaborate 160 de acte normative naționale (reglementări tehnice, norme sanitar-veterinare, regulamente fitosanitare) care au asigurat armonizarea și transpunerea a 215 acte ale UE.

De menționat că, potrivit Planului național de armonizare a legislației, aprobat anual de Guvern, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare realizează armonizarea a circa 70 % din totalul legislației comunitare ce urmează a fi transpusă în legislația națională.

Conform prevederilor Hotărîrii Guvernului nr. 1210 din 27 decembrie 2010 „Cu privire la aprobarea Planului național de armonizare a legislației pentru anul 2011” și ale Ordinului ministerului nr. 239 din 21 decembrie 2010, ministerul are sarcina de a elabora 48 de acte legislative și normative naționale ce vor asigura transpunerea a circa 82 de acte UE. Conform situației la 27 decembrie 2011, au fost aprobate 15 acte, iar 32 sînt în proces de elaborare și promovare;

- prin Hotărîrea Guvernului nr. 747 din 3 octombrie 2011 a fost aprobată *Strategia în domeniul siguranței alimentelor pentru anii 2011-2015*, care prevede atingerea celui mai înalt grad de protecție a sănătății umane și a intereselor consumatorilor în ceea ce privește alimentele. Strategia prevede înființarea unei *autorități unice în domeniul siguranței alimentelor, abilitată cu gestionarea tuturor aspectelor referitoare la siguranța alimentelor*, de la producător la consumatorul final, operarea sistemului de alertă rapidă, dialogul și comunicarea cu consumatorul, precum și relațiile cu agențiile naționale și organismele științifice. În acest sens, a fost elaborat și remis Ministerului Justiției spre examinare proiectul de lege cu privire la stabilirea principiilor și cerințelor generale ale legislației privind siguranța alimentelor și de instituire a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;

- prin Hotărîrea Guvernului nr. 787 din 25 octombrie 2011 „Cu privire la modificarea și completarea Hotărîrii Guvernului nr. 1073 din 19 septembrie 2008” au fost restabilite serviciile veterinare și fitosanitare la frontieră în cele 8 puncte vamale. Totodată, hotărîrea menționată prevede interpretarea corectă a principiului Ghișeului unic;

- în semestrul I al anului 2011, Sistemul informațional automatizat de identificare și trasabilitate a animalelor (SITA) a fost adaptat la Sistemul de alertă rapidă (SARBTA). În prezent, sistemul nominalizat este funcțional, fiind parte integrată a SITA. Totodată, UNDP, cu susținerea FAO, a desfășurat licitația pentru selectarea companiei ce va implementa sistemul informațional al managementului supravegherii sanitar-veterinare la nivel național. Drept urmare, a fost selectată compania română „Taem Net”, care se ocupă de implementarea sistemului nominalizat. Contractul elaborat între FAO și „Taem Net” a fost remis spre examinare și aprobare Comisiei Europene;

c. Eficientizarea sistemului de subvenționare a agriculturii și promovarea programelor multianuale:

- perfecționarea sistemului de subvenționare a agriculturii prin promovarea politicilor de modernizare a ramurilor strategice constituie o prioritate în politica agrară a statului, fiind principalul instrument în vederea promovării creșterii economice și reducerii sărăciei în mediul rural. Conform prevederilor Hotărîrii Parlamentului nr. 89 din 12 mai 2011 privind aprobarea destinațiilor de utilizare a mijloacelor din fondul de subvenționare a producătorilor agricoli, fondul de subvenționare constituie 400,0 milioane lei, din care 190 milioane au fost direcționate spre lichidarea datoriilor acumulate din anii precedenți;

- din totalul subvențiilor acordate producătorilor agricoli, cea mai mare pondere o constituie: stimularea investițiilor pentru procurarea mijloacelor tehnice, a utilajului agricol, precum și a echipamentului de irigare – 36,4 %; stimularea investițiilor pentru înființarea plantațiilor multianuale – 20,1 %; stimularea investițiilor în dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare – 10,3 %; stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură – 7,3 % etc.;

- a fost ratificat Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții și a fost lansat *Programul de restructurare a sectorului vitivinicol*, în sumă de 75,0 milioane euro. Cu suportul acestui proiect, viticultorii și vinificatorii pot accesa credite, la dobânzi reduse, pentru plantațiile de vii, procesul de producție a vinului, dar și pentru industriile conexe. Programul nominalizat va contribui la sporirea competitivității sectorului prin modernizarea întreprinderilor

vinicole, la consolidarea capacităților de export, diversificarea piețelor de desfacere pentru vinuri, facilitarea accesului băuturilor alcoolice autohtone pe piețele europene;

- a fost ratificat Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă, ca urmare fiind lansat *Proiectul de Servicii Financiare Rurale și Dezvoltare a Businessului Agricol (IFAD - V)*. IFAD-V are un buget de 19,5 milioane dolari SUA, fiind cofinanțat de Guvernul Regatului Danemarcei cu 4,5 milioane dolari SUA, cu titlu de grant, pentru susținerea tinerilor antreprenori din zonele rurale ale Republicii Moldova. Resursele proiectului vor fi folosite la acordarea creditelor în condiții avantajoase, finanțarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii economice rurale, asistență tehnică, instruire, consultanță și suport la elaborarea planurilor de afaceri beneficiarilor de credite;

- a demarat proiectul *„Competitivitatea agricolă și dezvoltarea întreprinderilor” (ACED)*, proiect lansat de Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în parteneriat cu Corporația Millennium Challenge Corporation (MCC). Proiectul are scopul de a dezvolta sectorul agricol din Moldova în producerea și comercializarea produselor de valoare înaltă atât pe piața internă, cât și pe cea externă. Proiectul nominalizat va oferi asistență tehnică și instruire pentru producătorii agricoli în lanțurile valorice prioritare din întreaga țară, cu un accent special pe zonele în care sistemele centralizate de irigare sînt reabilitate prin intermediul Programului Compact al MCC și al Guvernului Republicii Moldova;

- Unitatea de Implementare a Proiectului 2KR a început realizarea *proiectului „Valorificarea Potențialului de Biomasă în Moldova”*. Proiectul este finanțat de Guvernul Japoniei și prevede procurarea și instalarea cazanelor termice pe biomasă în instituțiile de menire socială din localitățile rurale și la întreprinderile agricole care au nevoie de agent termic;

- a fost semnat, cu Marea Britanie și Lituania, un contract privind *proiectul de twinning în domeniul fitosanitar, controlului reziduurilor de pesticide*. Activitățile prevăzute de contract vor demara pînă la sfîrșitul acestui an;

d. Repunerea activelor din sectorul agricol în circuitul economic și asigurarea accesului investitorilor la aceste active:

- în conformitate cu prevederile Legii nr.121-XVI din 4 mai 2007 „Privind administrarea și deetatizarea proprietății publice”, precum și în scopul optimizării cheltuielilor de administrare, a fost aprobată Hotărîrea Guvernului nr. 608 din 11 august 2011 „Cu privire la reorganizarea unor întreprinderi”, care prevede reorganizarea Întreprinderii de Stat „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Codrul” prin fuziunea Întreprinderii de Stat „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Vierul”, care este succesor de obligații și drepturi ale acesteia;

- întreprinderile de stat și societățile comerciale cu capital majoritar de stat din subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare au elaborat și prezentat Ministerului planurile de afaceri pe termen scurt și pe termen lung, în care sînt stipulați indicatorii de dezvoltare și programele investiționale ale acestora;

e. Creșterea calității capitalului uman în agricultură prin stimularea instituțiilor de extensiune agricolă:

- Agenția Națională de Dezvoltare Rurală a lansat programul de perfecționare continuă a consultanților locali și regionali. În perioada de referință, au fost organizate 7 module de instruire de care au beneficiat 200 de participanți. Aceștia au fost familiarizați cu implementarea tehnologiilor și a elementelor tehnologice moderne privind cultivarea legumelor, fructelor și pomuşoarelor, strugurilor

și produselor de origine zootehnică, precum și cu standarde de inofensivitate a produselor alimentare. Totodată, consultanții locali și regionali ai ACSA desfășoară cursuri de instruire, mese rotunde, seminare pentru producătorii agricoli;

- a fost elaborat și remis spre examinare Ministerului Justiției proiectul *Strategiei de dezvoltare a serviciilor de extensiune rurală în Republica Moldova pentru anii 2012-2022*. Documentul citat prevede racordarea la valorile și standardele europene a serviciului de extensiune, care va contribui la realizarea aspirației și a obiectivului strategic al Republicii Moldova – aderarea la Uniunea Europeană. Strategia nominalizată prevede dezvoltarea unei rețele de extensiune rurală de la 40 % în anul 2011 până la 65 % în anul 2022;

f. Stoparea degradării resurselor funciare prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare:

- prin Hotărârea Guvernului nr.626 din 20 august 2011 a fost aprobat *Programul de conservare și sporire a fertilității solului pentru anii 2011-2020*. Programul prevede păstrarea pe termen lung a calității și capacității de producție a solurilor pentru asigurarea securității alimentare a țării. Scopul programului constă în realizarea măsurilor de stopare a degradării și de sporire a fertilității solurilor prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare, implementarea tehnologiilor moderne și a practicilor agricole prietenoase mediului;

- pentru simplificarea procedurii de schimbare a destinației terenurilor în terenuri agricole cu bonitate scăzută, a fost elaborat un proiect de lege privind modificarea și completarea Codului funciar nr. 828-XII din 25 decembrie 1991, a Legii nr. 1308-XIII din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, a Hotărârii Guvernului nr. 1451 din 24 decembrie 2007 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de atribuire, modificare a destinației și schimbul terenurilor”. La momentul actual, proiectul nominalizat se află în Guvern pentru examinare și aprobare.

Conform datelor preliminare, productivitatea la hectar în agricultură în anul 2011 s-a majorat cu 5,6 %, în anul 2010 cu 8,4 %, în anul 2009 s-a micșorat față de anul 2008 cu 7,5 %. Analizând situația curentă, se observă o creștere în anul 2011, față de rezultatele obținute în anul 2009, cu 14,5 % a productivității la hectar.

Provocări

A eșuat aprobarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea art. 14 din Legea nr. 1308-XIII din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului. Proiectul menționat a fost discutat în cadrul ședinței Guvernului din 17 februarie 2011, dar la inițiativa Ministerului Finanțelor a fost respins pentru examinare suplimentară în scopul prezentării unei analize mai ample privind mijloacele bănești destinate compensării pierderilor cauzate de excluderea terenurilor din circuitul agricol și al fondului silvic, precum și atribuirea lor la alte categorii de terenuri. La acest subiect au fost organizate dezbateri publice cu participarea reprezentanților Agenției Relații Funciare și Cadastru, Ministerului Finanțelor și altor structuri interesate. Prin avizele prezentate de Ministerul Finanțelor, am fost informați că nu se acceptă modificarea acestui proiect de lege, iar prin scrisoarea nr. 21/3-136 din 23 mai 2011, Ministerul a solicitat Guvernului excluderea proiectului de lege din planul său de activitate.

Principalele angajamente pentru 2012

În scopul asigurării suficienței alimentare a țării, aprovizionării la nivelul cuvenit a industriei alimentare cu materii prime de calitate și asigurării unui trai decent pentru populația țării, în anul 2012 este preconizată continuarea reformelor agrare în contextul implementării prevederilor Programului de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” (2011-2014), Memorandumului privind politicile economice și financiare între Republica Moldova și Fondul Monetar Internațional, Acordului de Finanțare privind Programul de Suport Bugetar în domeniul stimulării economice rurale etc. Astfel, în domeniul agroindustrial este planificată:

- crearea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;
- crearea Agenției Naționale a Viei și Vinului;
- crearea Fondului Viei și Vinului;
- elaborarea Programului de revizuire și dezvoltare a sectorului vitivinicol pe perioada anilor 2012-2020;
- elaborarea Programului de dezvoltare și implementare a tehnologiilor conservative în agricultură;
- reorganizarea sistemului de educație și cercetare în agricultură, consolidarea serviciilor de extensiune;
- reorganizarea sistemului de subvenții în agricultură în scopul modernizării și concentrării producției.

Infrastructură și transport

Obiective:

- Liberalizarea și dezvoltarea piețelor de transport.
- Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport, în special a infrastructurii drumurilor și conectarea la rețelele paneuropene.
- Gestionarea responsabilă și eficientă a sistemului de transport, dezvoltarea și modernizarea transportului de mărfuri și pasageri.
- Implementarea auditului rutier obligatoriu, sporirea securității traficului rutier și reducerea numărului de accidente rutiere.
- Promovarea Republicii Moldova ca țară de tranzit și alinierea transportului autohton la condițiile europene de transport.
- Asigurarea securității energetice și promovarea eficienței energetice în toate sectoarele economiei.
- Dezvoltarea sectorului construcțiilor și promovarea tehnologiilor moderne în domeniu.

Realizările principale

Pe parcursul anului 2011, eforturile Guvernului au fost concentrate asupra liberalizării și dezvoltării piețelor de transport de mărfuri și pasageri. Astfel, în perioada de raportare, Republica Moldova a aderat la Acordul cu privire la dezvoltarea transportului de mărfuri în direcția Marea Baltică – Marea Neagră, a semnat protocolul tehnic privind relansarea traficului feroviar de mărfuri

prin regiunea transnistreană, a semnat acorduri bilaterale cu Portugalia, Serbia și Georgia privind transportul auto de mărfuri și pasageri.

Totodată, în august 2011 au fost lansate negocierile privind aderarea la Spațiul European Aviatic Comun, pentru ca deja la 26 octombrie 2011, într-un timp record pentru UE, textul să fie parafat. Semnarea acestui Acord, preconizat pentru luna martie 2012, va permite Republicii Moldova crearea unei piețe libere a serviciilor aeriene, demonopolizarea serviciilor de deservire, atragerea companiilor aeriene low-cost. În același context, au demarat acțiunile privind implementarea unui proiect de parteneriat public-privat pentru revitalizarea Aeroportului Internațional Bălți, ce va contribui esențial la îmbunătățirea condițiilor de efectuare a zborurilor de tip low-cost. Rezultatele acestei acțiuni se fac deja resimțite prin micșorarea prețurilor de către anumite companii care au anticipat intrarea în vigoare a acordului. Astfel, la etapa inițială, prețurile vor scădea cu aproximativ 40%.

Pentru fondul rutier (FR) s-a aprobat alocarea a 788 milioane lei, fiind valorificat în proporție de 100%. Pentru comparație, alocările în FR au fost de 241,35 milioane lei în anul 2009 și de 582,98 milioane lei în anul 2010. Pentru anul 2012 sînt prevăzute 1.025 milioane lei. Pentru asigurarea transparenței distribuirii mijloacelor a fost constituit Consiliul Fondului Rutier. Defalcările totale pentru reparația și întreținerea infrastructurii rutiere în anul 2011 au fost de circa 1,3 miliarde lei (din care 790 milioane lei pentru Fondul rutier, 100 milioane lei pentru investiții capitale din buget și circa 500 milioane lei – investiții externe). Pentru anul 2012 sînt prevăzute peste 2 miliarde lei (de 7,5 ori mai mult decît în 2008). Lucrări de reparație curentă au fost efectuate pe o lungime de 9.342 km (100% fiind acoperită cu asfalt, în premieră în ultimii 20 de ani au avut loc lucrări de reparații curente pe toată rețeaua națională de drumuri publice, exceptînd localitățile care sînt la autogestiuune). În perioada 2010-2011, lucrări de reabilitare au fost efectuate pe 650 km (comparativ cu 253 km în perioada 2008-2009). Totodată, în 2011 peste 17% din infrastructura rutieră a fost calificată ca fiind bună și 30% – calificată ca medie (în comparație cu 10% în stare bună în 2009 și sub 20% – în stare medie). Respectiv, suprafața drumurilor în stare rea s-a redus de la 70% în 2009 la 53% în 2011.

Au fost reparate 73 de drumuri pentru transportarea copiilor la școlile din alte localități, astfel fiind realizată prevederea din Planul național de acțiuni pentru implementarea reformei structurale în educație.

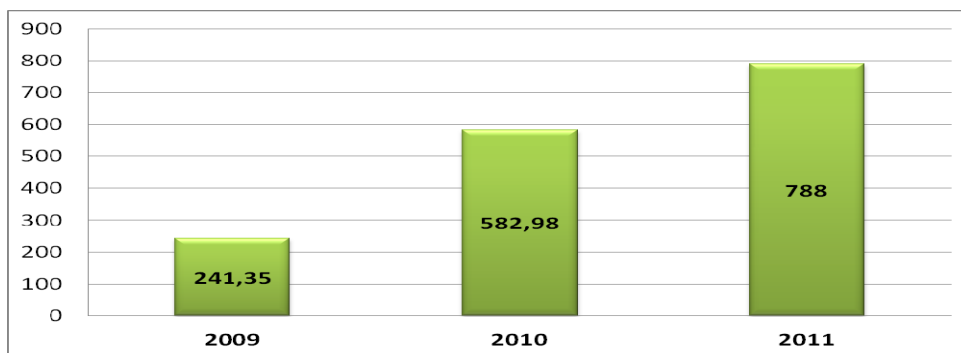

Figura 18. Nivelul de acumulare a mijloacelor în Fondul rutier, milioane lei

Sursa: Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor

La capitolul siguranța rutieră, în perioada de referință a fost aprobată Strategia națională pentru siguranță rutieră și Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei. Totodată, în anul 2011 au fost instalate 14161 de indicatoare rutiere, a fost executat marcajul rutier pe o lungime de 1678 km și au

fost construite 77 de pavilioane de așteptare pentru călători. A fost inițiată instalarea barierelor la pasajele feroviare, urmînd ca activitatea să fie continuată în anul următor. Este în derulare proiectul de instalare a sistemului de monitorizare video a traficului rutier, precum și echiparea tuturor mijloacelor de transport ale poliției rutiere cu camere video, pentru a exclude la maxim cazurile de corupție.

În scopul promovării Republicii Moldova ca țară de tranzit și alinierea transportului autohton la condițiile europene de transport, s-a pus accentul pe reabilitarea drumurilor, cu implementarea tehnologiilor de reciclare a sistemelor rutiere existente. Au fost executate reparații cu tratament bituminos prin utilizarea utilajului modern și a emulsiei bituminoase pe o lungime de 170 km de drum.

În 2011 a crescut cu 16,7% volumul mărfurilor transportate, s-a reușit negocierea cu UE a unui număr majorat (cu circa 10%, comparativ cu 2009) a autorizațiilor CEMT, s-a majorat pînă la 56 numărul stațiilor de testare tehnică.

În perioada de referință, nu s-a reușit finalizarea lucrărilor de construcție a liniei de cale ferată Cahul-Giurgiulești, motivul fiind barierele impuse de autoritățile locale la alocarea terenului pentru finalizarea acesteia. De asemenea, nu a fost realizată atribuirea terenului de pe malul râului Prut Întreprinderii de Stat "Portul Fluvial Ungheni". Terenul situat în vecinătatea podului peste râul Prut, de lîngă localitatea Giurgiulești, preconizat inițial pentru dezvoltarea Complexului Portuar Giurgiulești, a fost transmis de către „Moldsilva”, în baza unui contract de locațiune, unei companii private, fapt ce nu permite utilizarea terenului menționat pentru încărcarea/descărcarea mărfurilor.

În domeniul transportului feroviar, pentru prima dată în ultimii ani, s-a ajuns la rezultate pozitive, înregistrînd și un profit de 80434,5 mii lei: în 2011 a crescut volumul de mărfuri transportate cu circa 20%, iar în aprilie 2011 s-a reușit deblocarea circulației de mărfuri și călători pe segmentul transnistrean.

Sectorul energetic a avut o evoluție relativ stabilă pe toată perioada. Aceasta se datorează majorării consumului de energie electrică în țară, în primele 9 luni, cu 3,6%, creștere acoperită din import, în timp ce procurările din interior au fost reduse cu circa 2,6%, precum și majorării prețului la gazele naturale, în medie cu circa 23% (din octombrie 2011), ceea ce a influențat negativ producția sectorului.

Aderarea Republicii Moldova la Tratatul Comunității Energetice și deținerea pe parcursul anului 2011 a președinției în cadrul acestuia au fost calificate drept reușitele sectorului energetic ale anului. În scopul dezvoltării interconexiunilor cu România, a fost dată în exploatare linia electrică de interconexiune LEA 110 kV Fălciu – Gotești (lungimea totală a liniei pe teritoriul Republicii Moldova este de 25,03 km) și a fost semnat Memorandumul de înțelegere pentru construcția liniei electrice de interconexiune LEA 400 kV Bălți – Suceava.

Fortificarea interconexiunii cu Ucraina prin construcția liniei electrice LEA 330 kV Bălți – CNE Novodnestrovsk (lungimea totală de 123 km) nu a fost posibilă, deoarece partea ucraineană pînă la moment nu a semnat Memorandumul de înțelegere privind construcția liniei electrice respective. Pentru depășirea situației create, pentru prima dată în ultimii 5 ani, în cadrul ședinței Comisiei moldo-ucrainene din 11 noiembrie 2011 s-a acceptat transmiterea pentru examinare a studiului de fezabilitate privind construcția liniei respective, după care vor urma alte runde de negocieri.

A fost creată Agenția pentru Eficiență Energetică⁵ cu asigurarea funcționalității acesteia, inclusiv prin elaborarea cadrului legislativ în domeniu: Legea cu privire la eficiența energetică⁶ și Programul Național pentru Eficiență Energetică pentru anii 2011-2020⁷. Totodată, a fost lansat Proiectul „Energie și Biomasă” pentru perioada 2011-2014, în cadrul căruia, în anul 2011, a fost inițiată implementarea a 35 de proiecte de producere a energiei din biomasă, două din ele fiind deja finalizate.

A fost elaborat proiectul Programului de reabilitare a blocurilor de locuit multietajate pe anii 2012-2025. În același context, a fost aprobată hotărârea de Guvern „Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru remedierea situației în domeniul construcției de locuințe pe anii 2011-2012”.

Pentru a facilita implementarea inovațiilor și tehnologiilor noi în construcții, prin reformarea sistemului de reglementare tehnică a construcțiilor și implementarea standardelor de performanță în construcții, a fost modificată și completată Hotărârea Guvernului nr.226 din 29 februarie 2008 „Pentru aprobarea Reglementării tehnice cu privire la produsele pentru construcții”. În același timp, au fost examinate și adoptate 542 de documente normative dintre care standarde naționale – 3, regulamente – 2, standarde interstatale – 9, standarde de firmă – 11, standarde europene – 517, acorduri tehnice adoptate – 49.

În perioada de referință a fost elaborat proiectului Programului de reconstrucție și modernizare a căminelor instituțiilor de învățământ pentru anii 2012-2020, care va permite îmbunătățirea condițiilor de trai și de studii ale studenților.

Impactul politicilor

Dacă ne referim la impactul acțiunilor întreprinse în domeniul transporturilor, acesta poate fi observat din tabelul de mai jos.

Indicatori	Unitatea de măsură	2009	2010	2011	2014 (țintă)
1. Starea drumurilor publice naționale (% din lungimea drumurilor publice naționale):					
bună	%	10	15	17	30
medie	%	20	22	30	45
rea	%	70	63	53	25
3. Numărul de accidente rutiere	unități	2755	2921	2775	2379
4. Numărul de decese ca urmare a accidentelor rutiere	pers.	487	452	429	368
5. Lungimea sectoarelor de drumuri publice naționale reabilite	km	200	240	330	900
6. Lungimea sectoarelor de drumuri publice locale reabilite	km	150	210	400	720
7. Lungimea sectoarelor de drumuri publice naționale reparate	km	670	737	1005	1508

⁵ Hotărârea Guvernului nr. 1173 din 21 decembrie 2010.

⁶ Legea nr. 142 din 2 iulie 2010.

⁷ Hotărârea Guvernului nr. 833 din 10 noiembrie 2011.

8. Lungimea sectoarelor de drumuri publice locale reparate	km	600	660	900	1350
9. Gradul de acoperire a raioanelor cu stații de testări	%	81	88	88	97
10. Nave înregistrate în Registrul de stat al Republicii Moldova	unități	442	505	600	800
11. Acte legislative și normative promovate la inițiativa Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și aprobate de Guvern, Parlament	unități	-	3	7	15
12. Documente de politici revizuite și elaborate	unități	5	5	12	16
13. Mărfuri transportate în trafic naval	mii tone	114	472	580	777

În domeniul construcțiilor, prin implementarea „Proiectului de asigurare cu locuințe sociale”, cofinanțat de Banca de Dezvoltare a Consiliului European, au fost construite în total 249 de apartamente, din care 149 în or. Chișinău, 30 – în or. Glodeni, 70 – în or. Criuleni. De asemenea, a fost finalizată construcția a 612 case de locuit pentru persoanele sinistrate din satele Cotul Morii, Sărăteni, Nemțeni și Obileni, contractate de Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și transmise autorităților publice locale pentru repartizare sinistraților, precum și monitorizarea construcției caselor de către alți investitori, inclusiv străini. În același context, a fost finalizată prima etapă de construcție a drumurilor în satele enumerate și construcția rețelelor intracartier de apeduct și canalizare în satul Nemțeni.

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru anul 2012 sînt planificate următoarele activități majore:

- elaborarea strategiilor de dezvoltare a piețelor de transport și comunicații, bazate pe politicile și recomandările UE în domeniu;
- restructurarea ÎS „Calea Ferată din Moldova”;
- stimularea și susținerea operatorilor aerieni în scopul valorificării oportunităților de transformare a aeroporturilor internaționale în hub-uri regionale;
- implementarea a 65 de proiecte de producere a energiei din biomasă (cumulativ), de care vor beneficia 75 de instituții publice din comunitățile rurale;
- actualizarea proiectului privind realizarea Planului de amenajare a teritoriului național și promovarea proiectului investițional pentru elaborarea a trei Planuri de amenajare a teritoriilor regionale (Nord, Centru și Sud).

Infrastructura calității, securitatea industrială și protecția consumatorilor

Obiective:

- Armonizarea integrală a reglementărilor specifice domeniilor economiei naționale cu cele europene și implementarea acestora la nivelul cerințelor din domeniile respective.
- Intensificarea eforturilor pentru dezvoltarea Sistemului național de standardizare coerent cu Sistemul european de standardizare și Sistemul internațional de standardizare și consolidarea capacităților instituționale ale organismului național de standardizare.
- Consolidarea Sistemului Național de Acreditare și dezvoltarea instituțională a Organismului Național de Acreditare privind ajustarea acestuia la exigențele europene, în scopul semnării Acordului de Recunoaștere Multilaterală (MLA) cu Cooperarea Europeană pentru Acreditare (EA).
- Adoptarea și promovarea standardelor europene în domeniul metrologiei, în scopul implementării prevederilor europene privind cadrul instituțional, cadrul legal și cadrul normativ, precum și trasabilitatea măsurărilor, mijloacelor de măsurare și etaloanelor.
- Asigurarea cadrului legal adecvat pentru protecția populației și mediului înconjurător de posibilele avarii la obiectele industriale periculoase și crearea condițiilor pentru îmbunătățirea activităților desfășurate în domeniul securității industriale.
- Asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorilor.

Realizările principale

Evoluția principalilor indicatori de impact din Planul de acțiuni al Guvernului

Indicatori de impact	2009	2010	2011 (estimat)	Ținta 2014
Infrastructura calității, securitatea industrială și protecția consumatorilor				
Volumul exporturilor în creștere cu 8 % anual, milioane dolari SUA	1283	1542	2270	-
Creșterea volumului mărfurilor exportate pe piețele europene în mediu cu 10 % anual	-18,6	9,2	-	-
Numărul de plângeri și adresări soluționate cu privire la drepturile consumatorilor	659	644	649	-

Pentru înlăturarea deficiențelor existente, în luna decembrie 2011 a fost creată Agenția pentru Protecția Consumatorilor, în vederea implementării politicilor și strategiilor în domeniul protecției

consumatorilor, precum și supravegherii respectării actelor normative din domeniul respectiv. Agenția era necesară, în primul rând, pentru a redresa nivelul scăzut de încredere al consumatorilor locali în bunurile și serviciile disponibile pe piața națională, precum și pentru a compensa ineficiența prevederilor legale existente anterior din activitatea Inspectoratului Principal de Stat pentru Supravegherea Pieței, Metrologie și Protecție a Consumatorilor. Una dintre prioritățile pentru 2012 va reprezenta fortificarea capacității Agenției pentru Protecția Consumatorilor.

În august 2011 Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor i-a fost dată indicația să transpună în cadrul normativ național regulamentul UE privind drepturile pasagerilor în transportul aerian. Regulamentul va prevedea condiții clare pentru operatorii aerieni, astfel încât pasagerii să fie protejați de abuzurile companiilor aeriene în cazul întârzierilor sau anulărilor de curse. Acest regulament este inclus și în Anexa nr.3 la Acordul SAC, respectiv este parte a obligațiilor Republicii Moldova în implementarea Acordului SAC cu UE.

În ceea ce privește realizarea Programului național de standardizare pentru anul 2011, rezultatele principale sînt materializate prin adoptarea a 146 de standarde naționale identice cu cele internaționale (ISO/CEI) și 2268 de standarde naționale identice cu cele europene (EN), totodată fiind anulate 236 de standarde naționale contradictorii standardelor europene adoptate ca standarde naționale.

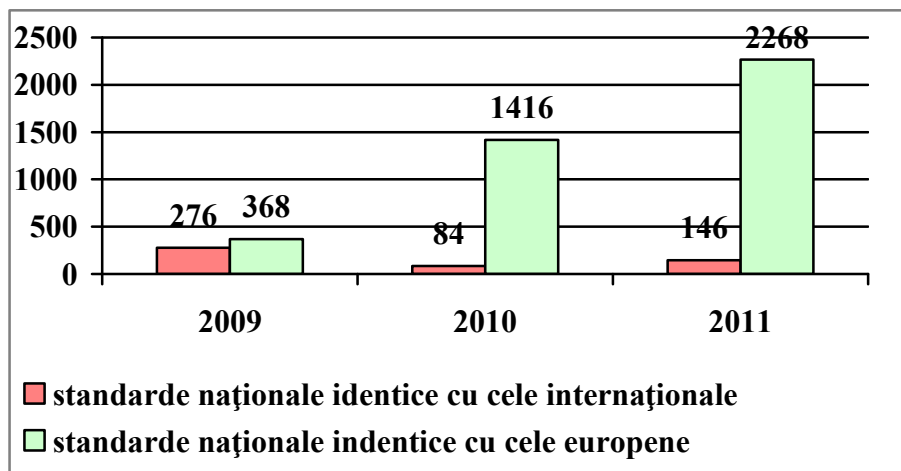

Figura 19. Evoluția numărului de standarde internaționale adoptate

Tehnologia informației și comunicații

Obiective:

- Dezvoltarea sectorului TIC pentru crearea bazei transformării Republicii Moldova într-o societate bazată pe cunoaștere.
- Accelerarea procesului de e-transformare în vederea susținerii agendei de integrare europeană a Republicii Moldova.
- Promovarea instrumentarului TIC și implementarea lui pentru o mai bună guvernare, educație și cercetare, sănătate publică, diversificare a conținutului electronic și digitalizare a patrimoniului cultural, dezvoltare a comerțului electronic.
- Liberalizarea și dezvoltarea piețelor de comunicații.
- Dezvoltarea infrastructurii de comunicații (electronice și poștale) integrate și eficiente, orientate spre creșterea competitivității economiei naționale și asigurarea accesului tuturor categoriilor de utilizatori la serviciile societății informaționale.

Realizările principale

În anul curent, sectorul TIC s-a menținut în topul celor mai dinamice sectoare ale economiei naționale. Numărul de companii nou-înregistrate în sectorul IT arată o tendință continuă de creștere cu 11,9% anual în perioada 2005 - 2011, deși același indicator calculat pentru celelalte sectoare din economie arată o ușoară scădere.

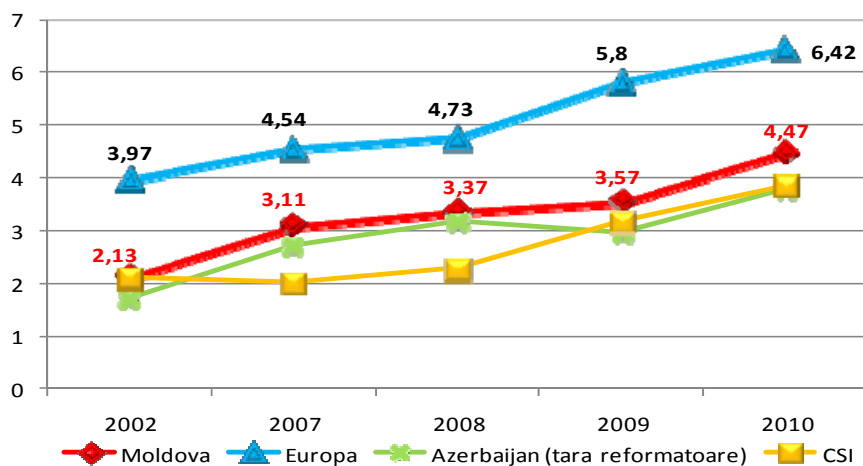

Figura 20. Poziția Republicii Moldova în clasamentul internațional după indicele IDI (indicele de dezvoltare a sectorului TIC)

Produsele software dezvoltate în Moldova au reușit să penetreze și să fie recunoscute pe piețele regionale. Exporturile de produse IT, conform datelor Asociației Companiilor Private din domeniul TIC din Moldova, au înregistrat în perioada 2005 - 2011 o rată de creștere anuală de 49%.

Republica Moldova este în continuare una dintre țările cu cea mai bună viteză de acces la Internet. Potrivit ratingului NetIndex, Republica Moldova rămâne pe primul loc în clasamentul privind raportul dintre viteza descărcării și viteza promisă de operatorul Internet (100.86%). La capitolul viteză de download de pe Internet, țara noastră se plasează pe locul 17, cu 17.51 Mbps. La capitolul viteză de upload, Republica Moldova se poziționează pe locul șapte, cu 10.75 Mbps.

Conform datelor preliminare ale Biroului Național de Statistică și ANRCETI, volumul total al vânzărilor, realizate în anul 2011 în acest sector, a înregistrat o creștere de 1,4%, comparativ cu perioada respectivă a anului 2010. Cele mai semnificative creșteri au fost înregistrate pe piața serviciilor de telefonie mobilă și a celor de acces la Internet în bandă largă. Deși rezultatele obținute sînt satisfăcătoare, în comparație cu indicatorii medii de pregătire electronică ai statelor membre UE, Republica Moldova stagnează substanțial. Potrivit Raportului Mondial al Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor privind gradul de pregătire electronică în 152 de țări, Republica Moldova se încadrează în categoria țărilor „Medium average”, adică are un nivel mediu al Indicelui de Dezvoltare a sectorului TIC (IDI) și se situează pe locul al 57-lea. În clasamentul regional al țărilor CSI, Republica Moldova a urcat cu 2 poziții, comparativ cu anul precedent, și ocupă locul 3.

În anul curent s-a atestat o consolidare a pozițiilor pieței de telefonie mobilă. Cifra de afaceri a celor trei operatori de telefonie mobilă denotă o creștere de circa 5,1 %, față de aceeași perioadă a anului 2010. Totodată, vânzările de servicii de telefonie fixă ale operatorului tradițional Moldtelecom continuă să înregistreze o descreștere ușoară, iar a operatorilor alternativi – o ușoară creștere. Conform datelor statistice, în prima jumătate a anului 2011 vânzările totale ale serviciilor de telefonie fixă au scăzut față de aceeași perioadă a anului 2010 cu circa 11%. Volumul total al vânzărilor pe piața serviciilor de acces la Internet la puncte fixe a crescut cu 15%, față de aceeași perioadă a anului 2010. Dezvoltarea rapidă a serviciilor în bandă largă se determină prin creșterea gradului de disponibilitate a acestor servicii, reducerea tarifelor, precum și prin substituția serviciilor dial-up cu serviciile de Internet în bandă largă la puncte fixe și mobile.

Unul dintre factorii de creștere a veniturilor obținute de operatorii de telefonie mobilă și fixă l-a constituit majorarea numărului de utilizatori ai serviciilor furnizate de aceștia. În perioada de referință, numărul total al utilizatorilor de telefonie mobilă a ajuns la 3 milioane 427,3 mii lei, iar rata de penetrare a acestor servicii, raportată la o sută de locuitori ai republicii, a atins pragul de 96,3%.

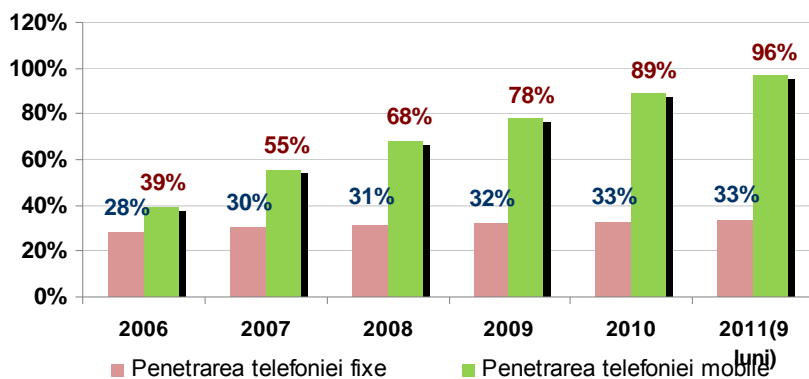

Figura 21. Nivelul de penetrare a telefoniei fixe și mobile, în evoluție

Pe fundalul diminuării veniturilor provenite din vânzările de servicii de telefonie fixă, s-a atestat o creștere ușoară (2,6%) a numărului de abonați, conectați la operatorii rețelelor de telefonie fixă în mărime de 1 milion 185,6 mii lei, iar rata de penetrare a acestor servicii, raportată la o sută de locuitori, constituie 33,3%.

Un alt rezultat în acest sector este liberalizarea modalității de acordare a numerelor de telefonie fixă pentru operatori, astfel încât operatorilor alternativi li se vor crea condiții egale de activitate comparativ cu operatorul tradițional Moldtelecom, care are și o poziție dominantă pe piață. Astfel, prin aprobarea noului Plan național de numerotare (PNN), care va intra în vigoare la 31 martie 2012, Republica Moldova a progresat în vederea îndeplinirii angajamentelor asumate prin aderarea la Organizația Mondială a Comerțului (OMC).

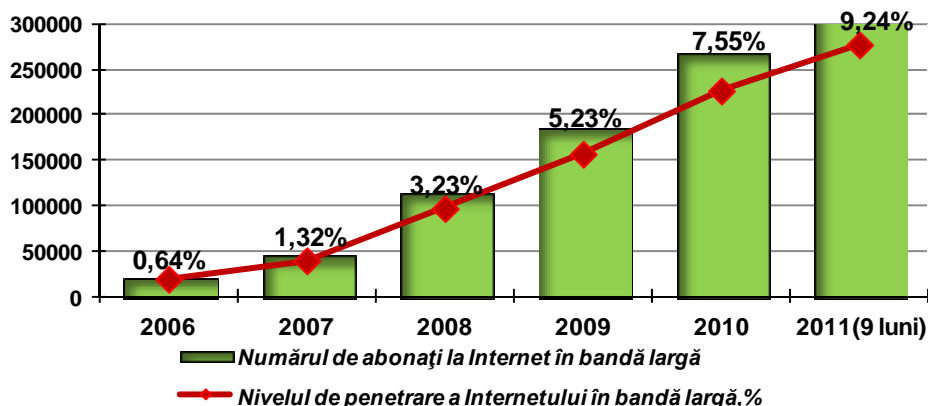

Figura 22. Evoluția numărului de abonați la Internet în bandă largă

Numărul abonaților la serviciile de acces la Internet în bandă largă la puncte fixe a ajuns la cifra de 329,6 mii, ceea ce reprezintă o creștere de 35%, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. O creștere semnificativă a fost atestată și în rândul utilizatorilor serviciului de acces la Internet prin rețelele 3G. Numărul acestora s-a majorat, comparativ cu perioada respectivă a anului precedent, cu circa 45,3% și constituie peste 154 mii de utilizatori.

Concomitent, s-a înregistrat o reducere totală a numărului de abonați prin dial-up, care a ajuns sub nivelul de o mie. Ca urmare a acestei evoluții, rata de penetrare a serviciilor de acces la Internet în bandă largă la puncte fixe a atins nivelul de 9,24%.

În anul curent au fost elaborate și definitive un șir de proiecte de acte legislative și normative, prevăzute în Planul de activitate al Guvernului pentru anul 2011, precum și în Planul de activitate al Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor pentru anul 2011:

- a fost inițiat procesul de armonizare a cadrului normativ intern cu Directiva 2003/98/EC a Parlamentului European și a Consiliului privind reutilizarea informațiilor din sectorul public. Ca rezultat, ministerul a elaborat proiectul de lege cu privire la reutilizarea informației din instituțiile publice;

- a fost elaborat și aprobat proiectul de lege cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, care creează cadrul normativ necesar pentru dezvoltarea comerțului online în Republica Moldova;

- a fost elaborat proiectul de lege privind semnătura electronică și documentul electronic, în scopul stabilirii unui cadru legislativ național compatibil cu prevederile Directivei Parlamentului European și Consiliului nr. 1999/93/CE privind cadrul comunitar pentru semnăturile electronice, precum și pentru asigurarea utilizării eficiente, sigure și fără costuri nejustificate a formelor alternative de autentificare a semnăturii olografe, inclusiv a modalității în care documentul electronic va fi utilizat în contextul diverselor tipuri de semnături electronice;

- a fost elaborat proiectul de lege cu privire la organizarea și funcționarea Sistemului național unic pentru apeluri de urgență, în scopul creării premiselor pentru elaborarea și implementarea Sistemului național unic pentru apeluri de urgență în Republica Moldova;

- a fost aprobat Programul de implementare a portabilității numerelor pentru anii 2011-2013. Implementarea programului va stimula concurența pe toate piețele de comunicații electronice, va înlătura obstacolele existente din calea furnizării rețelelor și serviciilor;

- a fost elaborat un plan de acțiuni pentru creșterea numărului și calității de pregătire a specialiștilor IT din Republica Moldova.

Nu s-a reușit promovarea unui șir de proiecte, precum:

- proiectul Strategiei de gestionare eficientă a spectrului de frecvențe radio în concordanță cu directivele UE, dat fiind necesitatea corelării acesteia cu deciziile Conferinței Mondiale a Radiocomunicațiilor (WRC-2012), care va avea loc în perioada 23 ianuarie – 17 februarie 2012 la Geneva;

- proiectul pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007 conform directivelor UE, precum și proiectul de lege privind organizarea și funcționarea Sistemului național unic pentru apelurile de urgență 112;

- a fost testată tehnologia LTE (Long Term Evolution) de către operatorii naționali de telefonie mobilă, care sînt pregătiți să implementeze tehnologia 4G la scară largă.

Evoluția principalilor indicatori de impact în sectorul TIC

Denumirea indicatorilor	Unitatea de măsură	2009	2010	2011 (9 luni)	2014 *
Volumul total de vânzări din sectorul TIC	milioane lei	5 821,2	6 371,6	4652,4	8 000,0
Volumul exportului de produse/servicii TIC	milioane dolari SUA	107,1	112,1	-	250,0
Rata de penetrare a Internetului în bandă largă	%	5,23	7,55	9,24	20,0
Acoperirea națională a rețelei de televiziune digitală terestră DVB-T	%	-	10,0	30,0	70,0
Rata de penetrare a telefoniei mobile	%	78,1	88,8	96,3	100
Rata de penetrare a telefoniei fixe	%	31,9	32,6	33,3	33,0

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru anul 2012, prioritare pentru Guvern sînt următoarele acțiuni:

- creșterea competitivității companiilor TI autohtone, diversificarea produselor/serviciilor IT, aplicarea inovațiilor în domeniu;
- creșterea numărului de specialiști IT bine instruiți;
- creșterea calității, accesibilității și gamei de servicii de CE prin intermediul unei infrastructuri moderne;
- consolidarea și dezvoltarea sectorului poștal ca parte integrantă a economiei naționale;
- accesul populației la serviciile publice digitalizate;
- accesul populației la setul minim de servicii de comunicații electronice, la un anumit nivel de calitate cu tarife accesibile, indiferent de localizarea lor geografică.

III. ADMINISTRAȚIE RESPONSABILĂ ȘI EFICIENTĂ

Reforma administrației publice centrale

Obiective:

- Restructurarea profundă a administrației publice centrale în vederea creării unui cadru instituțional eficient, funcțional și durabil, dedicat supremației legii și acordării unor servicii publice calitative populației.
- Asigurarea unui proces decizional transparent, echitabil, eficace și eficient.
- Transformarea guvernării și creșterea performanței administrației publice, inclusiv prin TIC; desconcentrarea serviciilor publice prin reducerea birocrăției.
- Implementarea guvernării electronice și a serviciilor electronice pentru cetățeni.
- Dezvoltarea unui serviciu public meritocratic, format din funcționari publici recrutați, evaluați și promovați în baza calităților profesionale și performanței în îndeplinirea sarcinilor de serviciu.

Realizările principale

Ca rezultat al restructurării instituționale a Executivului, s-a reușit delimitarea funcțiilor de elaborare a politicilor publice care țin de competența ministerelor de funcțiile de implementare care țin de competența instituțiilor subordonate organelor centrale de specialitate.

Totodată, a avut loc delimitarea competențelor Guvernului și organelor centrale de specialitate referitor la stabilirea structurii, efectivului-limită, statului de personal și schemei de încadrare a personalului ale instituțiilor publice subordonate acestora.

Pentru prima dată a fost aprobat de Guvern și prezentat Parlamentului spre examinare proiectul legii privind administrația publică centrală de specialitate. Adoptarea unui cadru legislativ unic privind autoritățile administrației publice centrale, ajustat la bunele practici ale Uniunii Europene, va permite perfecționarea structurii acestor autorități în corespundere cu practicile europene.

În scopul perfecționării procesului de planificare strategică la nivelul autorităților administrației publice centrale, Guvernul a aprobat Metodologia de elaborare a programelor de dezvoltare strategică. În conformitate cu aceasta, autoritățile administrației publice centrale au elaborat programele

respective care le ajută să treacă la planificarea în baza bugetelor pe programe, cu planificarea activității pentru perioada 2012-2014 și identificarea necesarului de capacități ale autorității în vederea realizării obiectivelor într-o manieră eficientă, eficace și sustenabilă.

La nivel național, planificarea strategică a fost fortificată prin elaborarea documentului național de planificare „Moldova – 2020”, care urmează a fi aprobat la începutul anului curent. Pentru prima dată Guvernul a realizat planificarea dezvoltării țării pe termen lung, aceasta bazându-se pe dezvoltarea economică și reducerea sărăciei, având 7 priorități de bază. În cazul realizării tuturor obiectivelor prevăzute în document, se va asigura creșterea PIB până la 12% în 2020, iar sărăcia se va reduce cu 12,7%.

Procesul decizional al Guvernului se află în continuă îmbunătățire, datorită modificării cadrului legislativ în vigoare și implementării cadrului normativ secundar conform *Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional*.

Prin *Legea nr.155 din 21 iulie 2011*, în cadrul serviciului public a fost introdus Clasificatorul unic al funcțiilor publice, care clasifică, structurează și ierarhizează funcțiile publice în baza statutului autorității publice, categoriei funcției publice, tipului și nivelului de complexitate al sarcinilor. Drept urmare, autoritățile publice au demarat procesul de elaborare a statutului de personal în baza noului Clasificator al funcțiilor publice.

Pentru a determina nivelul de realizare a obiectivelor individuale, stabilite fiecărui funcționar public în baza obiectivelor strategice de activitate ale autorităților publice, a fost aplicată procedura de evaluare a performanțelor profesionale ale funcționarilor publici.

În urma stabilirii noilor cerințe față de dezvoltarea profesională a funcționarilor publici, cu suportul comenzii de stat și a donatorilor, s-au obținut progrese în dezvoltarea profesională a funcționarilor din autoritățile publice. Datele relevă o evoluție crescătoare a investițiilor în resursele umane din serviciul public, efectuată din sursele financiare ale partenerilor de dezvoltare. În total, au fost desfășurate 194 de cursuri de instruire externă și au fost instruiți 2199 de funcționari din autoritățile administrației publice centrale și locale.

La inițiativa Guvernului a demarat programul de burse pentru studii de masterat peste hotare, destinat funcționarilor publici. În anul 2011, au beneficiat de astfel de burse 9 persoane.

Aprobarea cadrului normativ secundar privind transparența în procesul decizional are un impact evident asupra asigurării transparenței și îmbunătățirii procesului de consultare a politicilor publice. Astfel, procesul de consultare a fost aplicat pentru peste 90% din proiectele de acte legislative și normative elaborate, comparativ cu 83% în anul 2010 și 38% în anul 2009, ceea ce denotă un impact pozitiv asupra asigurării transparenței decizionale în cadrul Executivului central și o majorare substanțială a implicării societății civile în procesul decizional.

Ca urmare a implementării din 1 ianuarie 2009 a reglementărilor prevăzute de *Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008* cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, în autoritățile administrației publice centrale și locale s-a îmbunătățit situația referitor la aplicarea modalităților de angajare în funcțiile publice vacante în bază de merit – prin concurs și prin promovare.

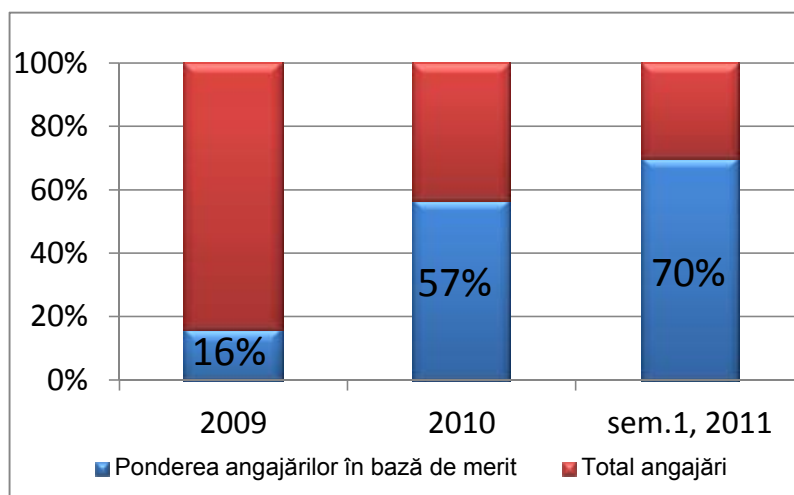

Figura 23. Evoluția ponderii angajărilor în bază de merit în funcții publice vacante, %

Sursa: Elaborat în baza datelor primite de la OCS

Angajările în bază de merit în funcții publice vacante, inclusiv ocuparea funcției publice vacante prin concurs, au început să fie dominante în organele centrale de specialitate (OCS) (figura 23).

De asemenea, angajarea în autoritățile administrației publice locale în bază de merit a fost aplicată în 79.4% de cazuri.

În același timp, în perioada de raportare s-a redus numărul de cazuri de angajare ilegală în funcții publice vacante – de la 16,5% din angajările în organele centrale de specialitate în anul 2010 la 3.8% (6 cazuri) în semestrul I al anului 2011 și de la 6,9% la 4,8% (13 cazuri) în autoritățile administrației publice locale.

Principalele angajamente pentru 2012

Reieșind din obiectivele stabilite în Programul de activitate al Guvernului și progresul înregistrat în anul 2011, pe parcursul anului 2012 se vor depune eforturi pentru realizarea următoarelor angajamente:

- introducerea funcției de secretar de stat în ministere care va fi un profesionist în domeniu și se va bucura de stabilitate în funcție, indiferent de schimbarea componenței Guvernului;
- implementarea noii legi privind administrația publică centrală și a Codului de proceduri administrative;
- dezvoltarea și implementarea sistemelor de circulație a documentelor și actelor normative, inclusiv prin introducerea sistemelor de înregistrare, distribuție și monitorizare electronică a documentelor, precum și prin îmbunătățirea procesului de gestionare a petițiilor;

- sporirea consecvenței în procesul decizional, a gradului de corelare a politicilor publice și resurselor bugetare prin introducerea bugetelor pe programe;
- elaborarea și implementarea unui program de reformare complexă a serviciilor publice;
- introducerea standardelor minime de calitate pentru serviciile publice și a sistemului de indicatori de monitorizare/evaluare a calității lor, precum și a instrumentelor de depunere a reclamațiilor cu privire la serviciile publice prestate sub standard;
- promovarea sistemelor de management al performanței în domeniul resurselor umane din administrația publică prin implementarea standardelor ocupaționale;
- crearea, pilotarea și implementarea SIA „Registrul funcțiilor publice și al funcționarilor publici”.

Descentralizarea puterii și asigurarea autonomiei locale

Obiective:

- Dezvoltarea cadrului legal, normativ și instituțional corespunzător principiilor descentralizării, asigurării democrației și autonomiei locale.
- Direcționarea coerentă a drepturilor, responsabilităților și resurselor financiare către autoritățile publice locale, conform principiilor Cartei Europene a Autonomiei Locale, și consolidarea capacităților administrative ale acestora.
- Fortificarea autonomiei financiare și patrimoniale a autorităților publice locale.
- Promovarea cooperării și consolidării teritoriale a unităților administrativ-teritoriale.
- Dezvoltarea cadrului legal, normativ și instituțional corespunzător principiilor descentralizării, asigurării democrației și autonomiei locale.

Activitățile pe dimensiunea descentralizare și consolidare a autonomiei locale au avansat pe parcursul anului 2011 și au finalizat cu aprobarea de către Guvern a Strategiei Naționale de Descentralizare.

Principalele domenii de intervenție ale Strategiei vor fi următoarele:

- descentralizarea serviciilor și competențelor;
- descentralizarea fiscală;
- descentralizarea patrimonială;
- dezvoltarea locală;
- capacitatea administrativă;
- capacitatea instituțională;
- democrație, etică, drepturile omului și egalitate de gen.

Concomitent, s-a reușit dezvoltarea cadrului instituțional pentru elaborarea strategiilor sectoriale pe domenii pasibile descentralizării. În cadrul acestor platforme de comunicare, s-a extins cooperarea cu reprezentanții autorităților administrației publice locale de nivelurile I și II.

Reexaminarea pe parcursul anului 2011 a competențelor atribuite primăriilor și consiliilor locale în conformitate cu principiile descentralizării a permis elaborarea Nomenclatorului competențelor APL, care va sta la baza descentralizării fiscale și patrimoniale.

În scopul fortificării autonomiei locale și consolidării managementului public local, au fost implementate activități privind dezvoltarea profesională a aleșilor locali, fiind desfășurate sesiuni de instruire pentru 12 mii de reprezentanți ai administrației publice locale.

Conform agendei de descentralizare, au fost demarate activități privind stimularea cooperării inter-municipale. În acest sens, a fost adaptat Ghidul internațional de cooperare intercomunitară la contextul Republicii Moldova și au fost identificate propuneri de modificare a cadrului legal aferent cooperării autorităților administrației publice locale.

Principalele angajamente pentru 2012

În 2012 acțiunile Guvernului vor fi orientate preponderent spre:

- elaborarea și aprobarea strategiilor sectoriale de descentralizare în conformitate cu prevederile Strategiei Naționale de Descentralizare;
- aprobarea nomenclatorului competențelor a autorităților publice locale de toate nivelurile și corelarea acestora cu competențele autorităților centrale;
- definitivarea și aprobarea pachetului de propuneri legislative privind finanțele publice locale și descentralizarea patrimonială;
- aprobarea metodologiei de estimare a capacităților administrative ale autorităților publice locale;
- crearea cadrului legal adecvat pentru implementarea proiectelor de cooperare inter-municipală în vederea prestării serviciilor comune;
- consolidarea platformelor de comunicare cu reprezentanții administrației publice locale, societatea civilă, partenerii sociali și de dezvoltare, mediul academic și științific etc.

E-Guvernarea în serviciul cetățenilor

Obiective:

- Transformarea Republicii Moldova într-un stat modern, performant, interactiv în baza utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor.
- Dezvoltarea platformei naționale de e-Guvernare și a sistemului electronic național prin crearea serviciilor electronice și creșterea accesului populației la servicii publice digitalizate.
- Optimizarea infrastructurii informaționale a sectorului public cu asigurarea securității informaționale a e-Guvernării, eficientizarea comunicării și coordonării între agențiile guvernamentale de nivel central, raional și local.

Realizările principale

În vederea transformării Republicii Moldova într-un stat modern, performant, interactiv în baza utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor, a fost elaborat Proiectul "e-Transformarea Guvernării" (eTG) și a fost obținut Creditul Băncii Mondiale în valoare de 20 milioane dolari SUA. În cadrul acestui proiect a fost elaborat și aprobat Programul Strategic de Modernizare Tehnologică a

Guvernării, au fost create Comisia Națională pentru e-Transformare, Centrul de Governare Electronică și Consiliul Coordonatorilor pentru e-Transformare.

O inițiativă importantă este lansarea portalului datelor guvernamentale deschise (cu caracter public) www.date.gov.md și a Bazei de date a Cheltuielilor Publice BOOST, Moldova fiind cea de-a 16-a țară din lume care a aderat la Inițiativa pentru un Guvern Deschis pentru a asigura un nivel mai înalt de transparență și acces la procesul decizional al cetățenilor.

Principalele angajamente pentru 2012

În 2012 acțiunile Guvernului vor fi orientate preponderent spre:

- crearea Portalului Guvernamental pentru Cetățeni www.servicii.gov.md – ghișeul unic de acces al cetățenilor la serviciile publice;
- autentificarea Electronică Mobilă – cetățenii vor putea tranzacționa cu statul și vor putea accesa serviciile publice online, autentificându-se prin telefonul mobil (semnătura digitală va fi plasată în cartela SIM). Acest lucru va permite oferirea mai multor servicii cetățenilor prin telefonul mobil, inclusiv achitarea plăților online pentru serviciile publice;
- lansarea a 4 e-servicii: e-Licență, e-Legislație pentru autorizații de construcții, aplicarea pentru Cazierul juridic online, înregistrarea de către Business a angajatorilor la CNAM;
- lansarea sistemului de plăți electronice pentru serviciile publice – cetățenii vor putea achita online pentru serviciile publice. Acest sistem va fi utilizat de toate autoritățile administrației publice centrale și va asigura tranzacții financiare sigure dintre cetățean și stat;
- crearea portalului „e-Raportare pentru Business” la BNS, CNAS;
- crearea platformei tehnologice comune pentru Guvern – va asigura comunicarea și funcționarea securizată în spațiul digital;
- crearea registrului electronic al deținătorilor de date cu caracter personal, condiție a Planului de Acțiuni privind Liberalizarea Regimului de Vize cu UE;
- crearea modulului I al sistemului de e-Achiziții publice;
- implementarea sistemului de circuit electronic al documentelor pentru Guvern;
- crearea Cadrului de interoperabilitate care va asigura comunicarea dintre toate sistemele informaționale, bazele de date, registrele din sectorul public și va facilita dezvoltarea de e-servicii pentru cetățeni.

Dezvoltare locală și regională echilibrată

Obiective:

- Încurajarea inițiativei la nivel local/regional și promovarea culturii de cooperare între autoritățile publice centrale și locale.
- Reducerea dezechilibrelor regionale de dezvoltare prin implementarea proiectelor de investiții și stimularea creșterii în regiunile defavorizate.
- Dezvoltarea regională echilibrată prin asigurarea consecvenței între politicile naționale sectoriale și politicile de dezvoltare locală.

Realizările principale

Dezvoltarea regională se află într-o fază incipientă a evoluției sale. Totuși pe parcursul perioadei de activitate, au fost realizate următoarele realizări majore:

- a fost inițiată implementarea a 26 de proiecte de dezvoltare regională, dintre care 21 de proiecte cu finanțare din Fondul Național de Dezvoltare Regională, și 5 proiecte cu finanțate de către Biroul Național de Cooperare al Germaniei;

- a fost realizată armonizarea Strategiei naționale de dezvoltare regională și a strategiilor regionale de dezvoltare pentru regiunile Nord, Centru și Sud, în vederea îmbunătățirii planificării teritoriale și localizării investițiilor;

- au fost inițiate procedurile de ajustare a strategiilor locale (sectoriale) cu cele regionale;

- au fost aprobate Manualul operațional al agențiilor de dezvoltare regională, care prevede proceduri de monitorizare, evaluare și raportare a activităților implementate și în curs de implementare;

- a demarat procesul de actualizare a Strategiei de dezvoltare durabilă a turismului în Republica Moldova pentru anii 2003-2015.

Proiect finalizat: *Reparația podului peste râul Cogîlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum (0,32 km) local adiacentă autostrăzii internaționale Chișinău-Tarutino-Odesa, din orașul Basarabeasca*

În urma implementării proiectului, șoferii care foloseau pînă în prezent un drum de ocolire pot trece hotarul Republicii Moldova prin punctul vamal Basarabeasca - Serpnevoe, economisind timp și combustibil. Totodată, pentru locuitorii din partea de sud a orașului Basarabeasca (circa 4000), care utilizau secțiunea renovată de drum și podul, s-a înjumătățit accesul spre piața centrală a orașului.

Proiect în implementare: *Asigurarea dezvoltării locale durabile și prevenirea poluării resurselor naturale prin reconstrucția stației de epurare a apelor reziduale, reconstrucția și extinderea rețelelor de apă și canalizare, Călărași*

Proiect în implementare:

Managementul deșeurilor menajere în localitățile din raioanele Telenești și Sîngerei

Principalele angajamente pentru 2012

În 2012 urmează a fi constituite agențiile de dezvoltare regională Chișinău, UTA Găgăuzia și Transnistria, precum și va fi perfecționat mecanismul de finanțare a dezvoltării regionale de la bugetul de stat prin intermediul Fondului Național de Dezvoltare Regională.

Totodată, va fi urmărită asigurarea utilizării eficiente a fondurilor direcționate spre proiecte regionale, precum și facilitarea și susținerea autorităților administrației publice locale în aplicarea pentru finanțare din programele europene de cooperare transfrontalieră și din alte fonduri externe.

În sectorul turism, este planificată aprobarea sistemului de informatizare a domeniului turism SI e-Turism, elaborarea metodologiei de evaluare a patrimoniului turistic, elaborarea criteriilor de constituire și funcționare a birourilor de informare și promovare a turismului.

Coordonarea asistenței externe

Obiective:

- Crearea unui sistem instituțional și regulatoriu funcțional în vederea creșterii capacității de absorbție a asistenței externe.
- Sporirea gradului de aliniere a asistenței externe la prioritățile naționale, instituțiile și sistemele naționale.
- Asigurarea unei coordonări și sinergii mai bune în procesul de programare, implementare, monitorizare și evaluare a asistenței externe.

Realizările principale

A fost extinsă componenta Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică (CIPS) pentru asigurarea unei participări mai largi a ministerelor la procesul de identificare și formulare a proiectelor, precum și pentru asigurarea monitorizării implementării eficiente și eficace a proiectelor de asistență externă.

Totodată, a fost creat Consiliul comun de Parteneriat între Guvernul Republicii Moldova și partenerii externi de dezvoltare în calitate de forum de dialog la nivel înalt în domeniul coordonării asistenței externe, care are ca obiectiv asigurarea impactului asistenței oferite pentru realizarea priorităților naționale, armonizarea programelor și proiectelor de asistență externă, evitarea dublărilor și promovarea eficienței asistenței, precum și alinierea intervențiilor partenerilor cu planurile sectoriale ale Guvernului Republicii Moldova pentru asigurarea corespunderii și complementarității planificării, bugetării și implementării programelor.

Consiliile sectoriale active în toate ministerele sînt abilitate cu funcții de programare și monitorizare sectorială a proiectelor și programelor de asistență externă. Această platformă de discuție între autoritățile publice centrale, partenerii de dezvoltare și societatea civilă dă posibilitatea abordării subiectelor de prioritizare a necesităților, monitorizarea și armonizarea eforturilor de implementare eficientă a asistenței externe pentru dezvoltare.

Aceste măsuri structurale au creat premise pentru sporirea gradului de aliniere a asistenței externe la prioritățile naționale și utilizarea sistemelor naționale, la o sinergie mai bună a procesului de programare și implementare a asistenței externe.

Volumul asistenței oficiale pentru dezvoltare (AOD), valorificată în Republica Moldova a crescut de la 139 milioane dolari SUA în 2005 la 221 milioane dolari SUA în 2007 și a atins cifra de 448 milioane SUA în 2010. Utilizarea sistemelor naționale (managementul financiar, achizițiile publice, sistemul de audit) denotă de asemenea o creștere de la 25 % în 2005 la 71 % în 2010.

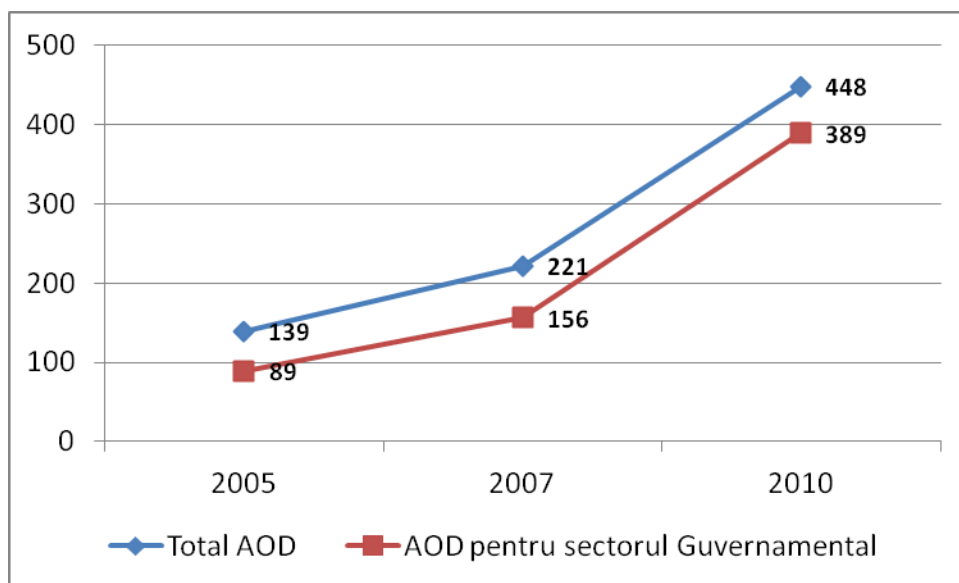

Figura 24. Volumul asistenței oficiale pentru dezvoltare (milioane dolari SUA)

Instituția supremă de audit – Curtea de Conturi a Republicii Moldova – este deja implicată în auditarea proiectelor realizate cu suportul asistenței externe, care sînt, de altfel, la fel bani publici. Astfel, putem constata că sistemele naționale de management se apropie de standardele europene și performanțele țintite.

Pe parcursul anului 2011 au fost asumate noi angajamente financiare de circa 158 milioane euro și inițiate circa 53 de proiecte. Primele cele mai mari 5 proiecte au fost în sectorul energetic – 42,6 milioane euro, asistența socială – 26 milioane euro, infrastructura drumurilor – 16,2 milioane euro, e-guvernarea – 14,3 milioane euro, sănătate – 7,8 milioane euro. Dintre primii cinci parteneri de dezvoltare (după volumul de asistență acordată) pot fi menționați – Uniunea Europeană, Banca Mondială, Statele Unite ale Americii, Guvernul Republicii Populare Chineze, Agențiile ONU).

Eficiența asistenței externe este sporită atunci cînd partenerii utilizează aranjamente comune de acordare a asistenței pentru dezvoltarea țărilor partenere. Acordarea suportului bugetar direct sau sectorial, susținerea programelor de dezvoltare sînt unele dintre modalitățile de armonizare a proceselor de eficientizare a asistenței externe. Aceste modalități au fost utilizate și în Republica Moldova, fapt ce a dat posibilitatea de a atinge cifra de 51 % din AOD (2010) direcționată prin suport direct bugetului național, în comparație cu 16 % în 2005.

Tot la capitolul eficientizarea asistenței externe și armonizarea procesului de acordare a asistenței poate fi raportată și elaborarea, pe parcursul anului 2011, a cadrului unic de colaborare între Organizațiile Națiunilor Unite și Guvernul Republicii Moldova pentru perioada 2013-2017. Acest cadru inițiază punerea în aplicare treptată a principiului ONU – UNU (ONU as ONE) menit să aducă o mai bună coerență între agențiile ONU și rezultate mai bune în asistența pentru dezvoltare.

În perioada imediat următoare un accent sporit urmează a fi pus pe capacitățile instituționale ale autorităților publice centrale care necesită perfecționare la capitolul implementare și monitorizare sectorială a proiectelor și angajamentelor asumate în valorificarea asistenței externe. De asemenea,

sistemul național de monitorizare și evaluare a asistenței externe necesită încă pîrghii și instrumente eficiente pentru a deveni funcțional.

Aceste provocări vor fi gestionate pe viitor prin direcționarea asistenței tehnice externe dedicate sporirii competenței instituționale, program deja inițiat cu suportul Uniunii Europene (CIB). Transparența, diseminarea informației și comunicarea pe marginea utilizării asistenței externe va asigura creșterea procesului participativ de monitorizare. Prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale vor contribui la punerea în aplicare a mecanismelor de responsabilizare a autorităților direct implicate în realizarea proiectelor cu finanțare externă.

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru 2012 Guvernul consideră prioritare următoarele acțiuni:

- crearea și implementarea pîrghiilor și instrumentelor eficiente pentru asigurarea funcționalității sistemului național de monitorizare și evaluare a asistenței externe;
- direcționarea asistenței tehnice externe dedicate sporirii competenței instituționale și majorarea numărului de autorități acoperite de programul inițiat cu suportul Uniunii Europene (CIB);
- sporirea gradului de asimilare a asistenței externe disponibile.

IV. POLITICA EXTERNĂ

Obiective:

- Promovarea unei politici externe dinamice și coerente în scopul asigurării intereselor naționale ale Republicii Moldova și creării unei imagini pozitive a țării.
- Intensificarea dialogului și cooperării cu statele-membre ale Uniunii Europene în vederea dinamizării reformelor politice, economice, sociale și juridice orientate spre alinierea la standardele europene în vederea obținerii statutului de candidat pentru aderare la UE.
- Impulsionarea relațiilor bilaterale și cooperării multilaterale, promovarea raporturilor de bună vecinătate și edificarea unor parteneriate strategice cu UE, România, Ucraina, Federația Rusă și Statele Unite ale Americii.
- Valorificarea pleneră a potențialului de cooperare cu China, Japonia, India, Turcia, Coreea de Sud și cu alți actori globali și regionali în ascensiune.
- Promovarea intereselor de securitate națională pe plan internațional.
- Efectuarea reformelor interne în domeniile relevante și realizarea demersurilor politico-diplomatice la Consiliul Europei în vederea încheierii procedurii de monitorizare a Republicii Moldova și trecerii la etapa de postmonitorizare.
- Promovarea unei diplomații economice active în vederea creării condițiilor pentru dezvoltarea economică durabilă a țării.
- Protejarea drepturilor și intereselor cetățenilor Republicii Moldova peste hotare.
- Consolidarea cadrului instituțional necesar pentru promovarea eficientă a politicii externe.

Realizările principale

Pe parcursul anului 2011, realizarea obiectivelor de politică externă a Republicii Moldova a avut loc într-un context internațional destul de complicat. Criza economică globală, criza zonei euro au influențat, într-o măsură considerabilă, agenda principalilor parteneri occidentali, ei fiind preocupați preponderent de soluționarea problemelor din interiorul Uniunii Europene și ale economiilor naționale. Efectele evoluțiilor nefavorabile de pe arena internațională și, în special, de pe cea europeană au fost multiplicat de situația politică dificilă din interiorul țării, care a creat unele obstacole suplimentare pentru promovarea eficientă a obiectivelor noastre de politică externă.

În pofida acestor circumstanțe nefaste, Guvernul a valorificat, în mare măsură, oportunitățile de colaborare cu partenerii externi, a reconfirmat angajamentul său ferm față de valorile și standardele europene și a reușit să se manifeste în calitate de partener credibil și perseverent.

Intensificarea dialogului și cooperării multidimensionale cu Uniunea Europeană a constituit una dintre prioritățile majore ale MAEIE. În domeniul integrării europene, au fost atinse majoritatea obiectivelor propuse. În acest context, un rol deosebit l-a avut deschiderea și susținerea enormă de care s-a bucurat Republica Moldova din partea Comisiei Europene și Președinției Consiliului UE, deținută în 2011 de către Ungaria și Polonia. Printre rezultatele notorii merită a fi menționate progresele realizate în cadrul dialogului cu UE în vederea creării Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător cu UE (DCFTA). Datorită acestor succese, la 12 decembrie 2011 a avut loc inaugurarea oficială a negocierilor.

Pe parcursul anului, negocierile pe marginea Acordului de Asociere (AA) au continuat într-un ritm dinamic, fiind organizate 4 runde plene de negocieri și o serie de videoconferințe. În urma acestor negocieri, au fost închise provizoriu negocierile pe toate subiectele legate de „Dialogul Politic și Reforme, Cooperare în domeniul Politicii Externe și de Securitate”. Negocierile la capitolul „Justiție, Libertate și Securitate” sînt de asemenea practic finalizate. Negocierile purtate la capitolul domeniului „Cooperarea economică și sectorială” au permis să fie închise provizoriu 21 din 25 de subiecte. Urmează a fi finalizate negocierile la capitolele mediu, impozitare, transport, participarea Republicii Moldova în agențiile și programele UE. Au fost încheiate negocierile în domeniul „Contacte interumane” și au fost înregistrate progrese semnificative la capitolele „Preambul, Obiective și Principii Generale” și „Prevederi Instituționale, Generale și Finale” ale Acordului.

Eforturile naționale au fost concentrate pe implementarea criteriilor primei etape a Planului de acțiuni privind liberalizarea regimului de vize (cadrul legislativ și de politici) și sporirii gradului de sprijin din partea statelor membre ale UE în favoarea liberalizării regimului de vize pentru Republica Moldova.

În mai 2011, Republica Moldova a prezentat primul Raport de Progres privind implementarea Planului de Acțiuni RM-UE, urmat de cel de-al doilea Raport de Progres, în noiembrie. Ca urmare a acțiunilor întreprinse, din 42 de acte legislative și normative incluse în cadrul Programului național de implementare a Planului de Acțiuni RM-UE privind liberalizarea regimului de vize, 39 au fost aprobate de Guvern, dintre care 32 au fost aprobate final, iar 7 sînt în proces de examinare de către Parlament.

În acest context, merită a fi menționat că, în conformitate cu angajamentele asumate de țara noastră în procesul de liberalizare a regimului de vize cu Uniunea Europeană, începând cu 1 ianuarie 2012, misiunile diplomatice și oficiile consulare ale țării noastre vor perfecta doar pașapoarte cu date biometrice incluse. Totodată, la 7 decembrie curent Guvernul Republicii Moldova a aprobat Hotărârea cu nr. 918 prin care a fost admisă perfectarea buletinelor de identitate prin intermediul misiunilor diplomatice și consulare în străinătate.

Rezultatele înregistrate în implementarea primei faze a Planului de Acțiuni RM-UE au fost apreciate în cadrul Raportului de progres al UE din luna septembrie curent. Comisia Europeană și Consiliul urmează să decidă asupra trecerii oficiale la cea de-a doua etapă de implementare a Planului de Acțiuni în domeniul vizelor. Această decizie urmează să fie luată de UE în primele luni ale anului 2012.

În perioada 29-30 septembrie la Varșovia a avut loc Summitul Parteneriatului Estic. Declarația Comună a Summitului reflectă într-o lumină favorabilă parcursul european al Republicii Moldova și constituie un reper important pentru relațiile RM-UE. Delegațiile Republicii Moldova au participat la toate reuniunile Platformelor tematice ale Parteneriatului Estic: Platforma I „Democrație, Bună Guvernare și Stabilitate”; Platforma II „Cooperare economică și convergență cu politicile UE”; Platforma III „Securitate Energetică”, reuniunea căreia s-a desfășurat la Chișinău în luna octombrie.

Pe parcursul anului au fost purtate discuții în vederea creării unui climat de sprijin pentru inițiativele care vizează Republica Moldova, inclusiv pentru obținerea perspectivei europene. Reuniunile „Grupului pentru Acțiunea Europeană a Republicii Moldova” au consolidat și mai mult relațiile cu statele membre ale UE. Acest format a permis factorilor de decizie din cadrul UE să ia atitudini de sprijin fără echivoc pentru prioritățile Republicii Moldova în procesul de integrare europeană. După ultima reuniune, miniștrii de externe din Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia și Ungaria, pe 12 decembrie, au adresat Comisiei Europene un mesaj de sprijin pentru parcursul european al Republicii Moldova. Rezoluția Parlamentului European privind Moldova din 15 septembrie face referință în mod expres la Articolul 49 al Tratatului UE, care conține criteriile de aderare.

Aderarea Republicii Moldova la Spațiul Aerian Comun European (SACE) a constituit o prioritate pentru cooperarea cu UE în domeniul transporturilor. Negocierile pe marginea acordului respectiv au fost lansate în iulie și s-au desfășurat constructiv, fiind finalizate într-un timp record, pe parcursul a doar 3 runde de negocieri.

Dialogul permanent cu structurile UE a fost completat prin intensificarea dialogului politic cu statele membre ale UE, în vederea asigurării sprijinului pentru demersurile Republicii Moldova.

Relațiile cu România au cunoscut o dezvoltare ascendentă. Sprijinul acordat Republicii Moldova se manifestă în cele mai diverse domenii: intensificarea dialogului politic la toate nivelurile, realizarea unui număr impunător de vizite la nivel oficial și de experți, extinderea cadrului juridic (26 de documente semnate pe parcursul unui an), sporirea schimbului de mărfuri etc.

Datorită eforturilor susținute, s-a reușit deblocarea relațiilor bilaterale cu Ucraina. Obiectivele în relațiile cu Ucraina pentru anul 2012 sînt: organizarea în luna ianuarie 2012 a vizitei în Ucraina a Prim-ministrului Republicii Moldova, convenirea la nivel înalt a unor activități orientate spre asigurarea unui proces concomitent de negocieri în problematica drepturilor de proprietate, demarcării frontierei și funcționării CHE Dnestrovsk.

Agenda relațiilor RM-SUA a urmărit obiectivul de avansare în vederea instituirii unui dialog strategic bilateral, axat pe intensificarea contactelor și vizitelor oficialilor de rang înalt în Republica Moldova (Vicepreședintele Joe Biden, Senatorul J. Mcircain). Prioritare pentru anul 2012 rămîn evitarea retrogradării Republicii Moldova în clasamentul țărilor care luptă cu traficul de persoane, continuarea eforturilor de excludere a Republicii Moldova de sub incidența Amendamentului Jackson-Vanick și instituirea unui Grup Parlamentar pentru Republica Moldova în Congresul SUA.

Evoluția relațiilor politice moldo-ruse pe parcursul anului 2011 au avut un caracter echilibrat, determinat de interesul comun al ambelor țări pentru dezvoltarea unei colaborări reciproc avantajoase. Ca rezultat, s-a reușit menținerea unui dialog politic constant și constructiv prin organizarea unei serii de întreveneri la nivel de prim-miniștri și a ministerelor de ramură. De asemenea, a avut loc cea de-a XII-ea Reuniune a Comisiei interguvernamentale moldo-ruse pentru colaborare economică. Printre obiectivele ce se impun în relațiile cu Federația Rusă pentru anul 2012 se evidențiază finalizarea negocierilor pentru semnarea noului contract cu privire la furnizarea gazelor naturale; convocarea la Chișinău a ședinței ordinare a Comisiei mixte moldo-ruse de colaborare comercial-economică; organizarea Zilelor Culturii Republicii Moldova în Federația Rusă.

Merită a fi menționată colaborarea moldo-suedeză, care a fost marcată de lansarea, în martie, a Strategiei de Cooperare cu Moldova pentru anii 2011-2014, precum și semnarea Acordului privind cooperarea pentru dezvoltare în perioada 2011-2014. În următorii 4 ani, Suedia va acorda Republicii Moldova 52 milioane euro, ceea ce constituie o majorare cu 10% față de volumul acordat anterior de această țară. Astfel, Suedia rămîne în continuare unul dintre cei mai importanți parteneri de dezvoltare ai țării noastre.

Relațiile dinamice cu Israelul au fost marcate de adoptarea deciziei de eliminare a taxei pentru viză pentru cetățenii moldoveni și au permis lansarea proiectului trilateral Republica Moldova-Israel-România privind crearea unui laborator de certificare a produselor agricole.

A fost promovat interesul Republicii Moldova de cooperare în cadrul Comunității Statelor Independente, în special în domeniul comercial-economic, precum și în vederea valorificării avantajelor oferite de această structură pentru circulația liberă a persoanelor, dezvoltarea sferei sociale și a schimburilor cultural-umanitare. La 18 octombrie 2011, Republica Moldova a semnat Acordul CSI de creare a zonei de comerț liber.

Pe parcursul anului s-a reușit o valorificare mai amplă a avantajelor oferite de potențialul piețelor de desfacere pentru exporturile moldovenești și consolidarea colaborării bilaterale cu China, Japonia, Israel, Republica Coreea, Australia, Egipt, Qatar, Emiratele Arabe Unite. Dialogul cu China a fost marcat de tendința de majorare a schimburilor comerciale, în special au crescut de 10 ori exporturile de vinuri moldovenești pe piața chineză. De asemenea, au continuat eforturile de atragere

a investițiilor din partea companiilor chineze (Sinohydro, Huawei, CMEC), iar volumul de asistență financiară și tehnică oferită de China a continuat să crească.

În perioada de referință a continuat promovarea activă a intereselor naționale prin intermediul colaborării cu organizațiile internaționale. Cooperarea Republicii Moldova cu OSCE a servit drept platformă importantă pentru informarea comunității internaționale asupra evoluțiilor în procesul de reglementare a conflictului transnistrean, problematica drepturilor omului în regiune, situația în Zona de Securitate etc. Republica Moldova a participat la negocierile în vederea revitalizării Tratatului privind Forțele Armate Convenționale în Europa, promovând poziția națională în baza principiilor consacrate în sfera politico-militară și a angajamentelor internaționale relevante. În acest sens, a fost promovată necesitatea retragerii forțelor militare străine de pe teritoriul Republicii Moldova. În septembrie 2011, Republica Moldova a exercitat cu succes președinția celei de-a IV-a Conferințe de Evaluare a Tratatului FACE.

Au continuat eforturile vizînd mobilizarea partenerilor externi în vederea avansării procesului de soluționare a conflictului transnistrean. În acest context, au fost desfășurate consultări intense cu OSCE, Federația Rusă, Ucraina, UE, SUA, Germania ș.a., care au permis reluarea negocierilor oficiale în formatul „5+2”, fapt salutat de către comunitatea internațională. Obiectivul retragerii forțelor militare străine de pe teritoriul Republicii Moldova a fost promovat constant atît în cadrul consultărilor bilaterale cu Federația Rusă, SUA și partenerii europeni, cît și în cadrul platformelor multilaterale.

Principalele angajamente pentru 2012

În 2012 Guvernul își propune orientarea eforturilor spre următoarele acțiuni:

- în relațiile cu UE a fost convenită o agendă de negocieri care va demara la 18 ianuarie cu o rundă tehnică, iar la 27 februarie va avea loc prima rundă oficială cu privire la crearea Zonei de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător cu UE (DCFTA). Avansarea negocierilor pe marginea DCFTA va permite inițierea discuțiilor privind Agenda de Asociere, care va constitui unul din obiectivele pentru anul 2012;

- trecerea oficială la cea de-a doua etapă de implementare a Planului de Acțiuni în domeniul liberalizării regimului de vize;

- organizarea ședinței comune a Guvernelor Republicii Moldova și României;

- organizarea în luna ianuarie 2012 a vizitei Prim-ministrului Republicii Moldova în Ucraina. Convenirea la cel mai înalt nivel cu partea ucraineană a unor activități orientate spre asigurarea unui proces concomitent de negocieri în problematica drepturilor de proprietate, demarcării frontierei și funcționării CHE Dnestrovsk;

- în dialogul cu SUA, continuarea eforturilor pentru excluderea Republicii Moldova de sub incidența Amendamentului Jackson-Vanick și instituirea unui Grup Parlamentar pentru Republica Moldova în Congresul SUA;

- în relațiile cu Federația Rusă, finalizarea negocierilor pentru semnarea noului contract cu privire la furnizarea gazelor naturale. De asemenea, la Chișinău va fi convocată ședința ordinară a Comisiei mixte moldo-ruse de colaborare comercial-economică și vor fi organizate Zilele Culturii Republicii Moldova în Federația Rusă.

V. REINTEGRAREA ȚĂRII

Obiective:

- Identificarea unei soluții viabile și durabile a conflictului transnistrean, în cadrul negocierilor în formatul „5+2”, în baza respectării suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova.
- Crearea condițiilor de reintegrare a regiunii transnistrene în spațiul economic, politic, social, informațional și cultural al Republicii Moldova.
- Mobilizarea eforturilor partenerilor externi în promovarea procesului de reglementare a conflictului transnistrean.

Realizările principale

La capitolul reintegrarea țării, în perioada de raportare a fost relansat procesul de negocieri în formatul „5+2” și a fost semnată „Declarația cu privire la reluarea oficială a activității conferinței permanente privind chestiunile politice în procesul de reglementare transnistreană”. Pe 30 noiembrie-1 decembrie 2011 în or. Vilnius a avut loc prima reuniune oficială în formatul „5+2”, de la suspendarea negocierilor oficiale în acest format în 2006. Guvernul promovează în continuare o politică îndreptată spre retragerea necondiționată a prezenței militare străine de pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu deciziile relevante ale Summit-ului OSCE de la Istanbul și înlocuirea operațiunii curente de menținere a păcii cu o misiune multinațională civilă cu mandat internațional, obiectiv stabilit în Programul de guvernare. Problema retragerii trupelor militare străine de pe teritoriul Republicii Moldova a fost abordată în ședința plenară a Consiliului Ministerial al OSCE din 6-7 decembrie curent, organizată la Vilnius.

De asemenea, a fost semnat, la 10 ianuarie curent, Acordul de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Uniunea Europeană privind Programul „Măsuri de Consolidare a Încrederii”. Astfel, în perioada 2011-2013 Comisia Europeană împreună cu PNUD va implementa un set de proiecte în valoare de circa 13 milioane euro, care vor fi orientate spre dezvoltarea mediului de afaceri, infrastructurii, proiectelor sociale, de mediu etc., avînd ca scop primordial consolidarea încrederii între ambele maluri ale Nistrului și susținerea procesului de reintegrare a țării.

Prin Hotărîrea Guvernului nr. 132 din 4 martie 2011 a fost instituită Comisia guvernamentală pentru reintegrarea țării. Pe parcursul anului 2011 au fost convocate 3 ședințe, în cadrul cărora au fost abordate subiecte ce țin de procesul de negocieri în formatul „5+2”, promovarea măsurilor de consolidare a încrederii, situația din zona de securitate și dezvoltarea social-economică a localităților din zona de securitate.

În perioada de referință a continuat înregistrarea agenților economici din regiunea transnistreană de către Camera Înregistrării de Stat, întreprinderile respective beneficiind de preferințele comerciale oferite Republicii Moldova de UE, CSI și alți parteneri bilaterali. În 2011,

Camera Înregistrării de Stat a luat la evidență 86 agenți economici din regiunea transnistreană (provizoriu – 63, permanent – 23). Conform datelor de la 31 decembrie 2011, în total au fost înregistrați 772 de agenți economici, inclusiv la evidență provizorie – 539 și permanentă – 233.

Ca urmare a acțiunilor întreprinse, pînă în luna decembrie 2011, 43,1% din volumul total al exportului din regiunea transnistreană s-a efectuat în țările Uniunii Europene. Țărilor CSI le-a revenit 47 %, iar în alte țări s-a exportat 9,9% din volumul total al exportului din regiune.

În perioada ianuarie-noiembrie a anului 2011 Serviciul Vamal a eliberat 1838 certificate de origine a mărfurilor forma EUR.1 EU, pentru exportul producției în țările Uniunii Europene, astfel, agenții economici respectivi beneficiind de Preferințele Comerciale Autonome.

Grație eforturilor conjugate ale autorităților moldovenești, societății civile, precum și ale partenerilor internaționali implicați în procesul de reglementare transnistreană au fost eliberați din detenție Ilie Cazac și Ernest Vardanean.

În procesul elaborării Strategiei de cheltuieli în domeniul protecției sociale pentru anii 2013-2015 a fost examinată problema majorării cuantumului alocațiilor lunare de stat beneficiarilor de pensii din unele localități situate în zona de securitate. Drept rezultat, pentru anul 2012 cuantumul alocațiilor respective a fost dublat în comparație cu anul 2011.

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru perioada imediat următoare, în domeniul reintegrării țării sînt planificate următoarele obiective majore:

- definitivarea și aprobarea Concepției de reintegrare a Republicii Moldova;
- definitivarea și aprobarea Strategiei și Planului de acțiuni pentru dezvoltarea localităților din zona de securitate;
- continuarea eforturilor pentru avansarea statutului UE și SUA în procesul de negocieri;
- aprofundarea dialogului cu reprezentanții structurilor de la Tiraspol, precum și cu partenerii internaționali implicați în procesul de soluționare a problemei transnistrene (UE, SUA, OSCE, Federația Rusă și Ucraina);
- continuarea demersurilor pentru finalizarea retragerii munițiilor și forțelor ruse de pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu angajamentele internaționale, și transformarea operațiunii de menținere a păcii într-o misiune multinațională civilă cu mandat internațional;
- consolidarea cooperării cu Misiunea de asistență la frontieră EUBAM, inclusiv în scopul relansării depline a traficului feroviar de mărfuri și pasageri;
- eliminarea obstacolelor în calea liberei circulații a persoanelor, bunurilor și serviciilor, respectarea drepturilor omului, realizarea unor proiecte în domeniul sănătății și dezvoltării comunităților locale în regiunea transnistreană etc.;
- extinderea mecanismelor de protecție a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în regiunea transnistreană.

VI. EDUCAȚIE ȘI CERCETARE

a. Învățământul preuniversitar

Obiective:

- Perfecționarea cadrului legislativ domeniul, în conformitate cu normele europene existente și tendințele mondiale de ultimă oră.
- Eficientizarea procesului instructiv-educativ prin punerea în echilibru a principiului interacțiunii academice la cel al pregătirii pentru viață.
- Asigurarea accesibilității educației pentru toți cetățenii Republicii Moldova și, în mod special, asigurarea accesului la educația timpurie pentru toți copiii de vîrstă preșcolară.
- Eficientizarea utilizării alocațiilor financiare, îmbunătățirea bazei tehnico-materiale, asigurarea unui randament educațional înalt și oferirea unei remunerați adevărate angajaților din sectorul educației.
- Promovarea educației incluzive pentru antrenarea tuturor copiilor cu nevoi speciale sau/și cu dizabilități în activități cu caracter instructiv/educativ.
- Diversificarea și intensificarea educației extracurriculare.
- Asigurarea congruenței între educația formală, nonformală și cea informală.

Realizările principale

În anul 2011 a fost finalizată implementarea noului sistem de salarizare pentru 55,6 mii de cadre didactice din toate instituțiile de învățămînt. Astfel, de la 1 ianuarie 2011, salariile lunare ale cadrelor didactice au fost majorate în mediu cu 12,5 %, iar de la 1 septembrie 2011 salariile lunare ale acestora au fost majorate cu încă 10%.

În vederea realizării obiectivului de asigurare a accesului la *educația timpurie* pentru toți copiii de vîrstă preșcolară, au fost întreprinse măsuri de revitalizare a instituțiilor preșcolare, de instituire a centrelor comunitare în localitățile care nu dispun de aceste instituții, precum și de consolidare a bazei didactico-materiale.

Astfel, în anul 2011 a fost lansat proiectul „Acces echitabil la servicii de educație timpurie de calitate pentru copiii din localitățile rurale”, scopul acestuia fiind instituirea a 50 de centre comunitare de educație timpurie. În urma implementării proiectului, către finele anului 2012, peste două mii de copii cu vîrsta cuprinsă între 3-6 (7) ani vor beneficia de servicii educaționale în centrele comunitare, care vor fi dotate cu mobilier, jucării, echipament sportiv și literatură artistică pentru copii, cu materiale didactice pentru profesori și educatori.

Totodată, cu suportul UNICEF în colectarea de fonduri, 400 de instituții preșcolare și centre comunitare din republică au beneficiat de jocuri cognitive în valoare de 571,200 dolari SUA oferite de Compania Internațională LEGO.

Au fost finalizate negocierile cu reprezentanții Băncii Mondiale și UNICEF, Moldova obținînd tranșa a III-a a Proiectului "Educație pentru Toți – Inițiativă de Acțiune Rapidă" (EFA-FTI), care va contribui la crearea serviciilor de educație timpurie de calitate.

În ceea ce privește învățământul primar și secundar general, în anul de studii 2011-2012, au fost cuprinși 380,2 mii elevi sau cu 3,8% mai puțin decât în anul de studii precedent. În ultimii 10 ani numărul elevilor s-a micșorat cu 37,0%, iar numărul populației din grupa de vîrstă 7-18 ani a fost în descreștere cu 32,5%. În aceste condiții sînt utilizate doar 30-60% din capacitățile instituțiilor, iar cheltuielile per elev în instituțiile școlare din mediul rural depășesc de 3-5 ori costurile, comparativ cu cele din centrele raionale. Din totalul cheltuielilor pentru educație, 70% le revin salariilor angajaților.

Avînd în vedere aceste tendințe, Guvernul a intensificat procesul de reformă a sistemului educațional, fiind aprobat Planul național de acțiuni pentru implementarea reformei structurale în educație. Potrivit documentului, în urma raționalizării a 1044 de clase și reorganizării a 378 de instituții școlare, vor fi generate economii de circa 230 milioane lei, bani care vor fi investiți în sporirea calității procesului educațional. Au fost create condițiile necesare pentru aplicarea noii formule de finanțare încă în 9 raioane și municipiile Chișinău și Bălți, începînd cu noul an bugetar.

În același timp, au continuat acțiunile de reorganizare a instituțiilor școlare preuniversitare, astfel încît au fost inițiate 11 școli de circumscripție în două raioane, Rîșcani și Căușeni, a fost elaborată și pusă în aplicare o nouă formulă de finanțare și lansate lucrările de reconstrucție a drumurilor și stațiilor de autobuz.

În același context, suplimentar la cele 10 autobuze procurate pentru raioanele Rîșcani și Căușeni în anul precedent din resursele partenerilor de dezvoltare și 10 autobuze procurate din surse bugetare, au fost procurate și transmise în gestiunea a 14 raioane încă 35 de unități de transport. Următorul lot de 42 autobuze va fi livrat la finele trimestrului I al anului 2012.

În scopul eficientizării procesului instructiv-educativ și asigurării calității în învățămînt, au fost implementate elemente ale TIC în diferite segmente ale domeniului, în baza acordurilor de colaborare cu companiile specializate în domeniul TIC: Microsoft, CISCO și SIVCO. Aceste acorduri includ planuri de acțiuni, care prevăd dotarea cu tehnică de calcul, softuri și instruirea cadrelor didactice.

Astfel, în baza acordului de colaborare cu Compania Microsoft, acțiunile se realizează pe trei aspecte de bază: Școli inovative, Profesori inovativi și Elevi inovativi. În anul 2011 a demarat instruirea a 40 de profesori pentru folosirea TIC în educație, și 40 de profesori în utilizarea tehnologiilor Microsoft pentru programare.

Compania CISCO propune o metodologie de instruire a elevilor, studenților și profesorilor în domeniul rețelelor de calculatoare. În cadrul acestui acord au fost instruiți 25 de profesori din învățămîntul preuniversitar.

Printre principalele realizări ale anului 2011 pot fi menționate următoarele:

- a fost definitivat noul Cod al educației;
- a fost aprobat Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020, a cărui implementare a implicat reintegrarea în familie și continuarea instruirii în instituțiile generale de învățămînt a 300 de copii cu cerințe educaționale speciale din instituțiile rezidențiale;
- au fost elaborate și aprobate standardele de eficiență a învățării la 28 de discipline de studii, pe trepte de învățămînt;
- a fost stopată plasarea copiilor în instituțiile rezidențiale cu redirectionarea acestora către serviciile alternative de îngrijire a copiilor;
- a fost extins procesul de pilotare a modelului de Școală Prietenoasă Copilului în alte două raioane: Leova (5 instituții) și Orhei (5 instituții);
- a fost asigurată funcționarea a 77 de tabere staționare și 458 de tabere cu sejur de zi, în care s-au odihnit pe parcursul verii 2011 circa 380 mii de copii și adolescenți.

Dintre principalele acțiuni care nu au fost pe deplin realizate pe parcursul anului 2011 poate fi menționată aprobarea Codului educației, deși proiectul în cauză a trecut toate etapele necesare de definitivare, fiind consultat suplimentar cu toate părțile interesate. Odată cu aprobarea Codului educației, va fi promovat proiectul Regulamentului-tip de activitate al Direcției generale raionale/municipale învățământ, tineret și sport și proiectul Regulamentului școlii de circumscripție, care deja au fost elaborate, precum și o serie întregă de alte acte normative.

Acțiunile Guvernului pe parcursul anului 2011 au avut un impact pozitiv asupra creșterii numărului instituțiilor preșcolare, de la 1305, în anul de studii 2006-2007, la 1381, în anul 2010-2011. Acțiunile realizate au înregistrat tendințe pozitive pentru atingerea țintelor stabilite în Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, care stipulează majorarea ratei de încadrare în programele preșcolare pentru copiii de 3-6 ani de la 41,3% în 2002 la 75% în 2010 și până la 78% în 2015. Astfel, în anul de studii 2010-2011, gradul de încadrare în învățământul preșcolar a constituit 77,1% (figura 25).

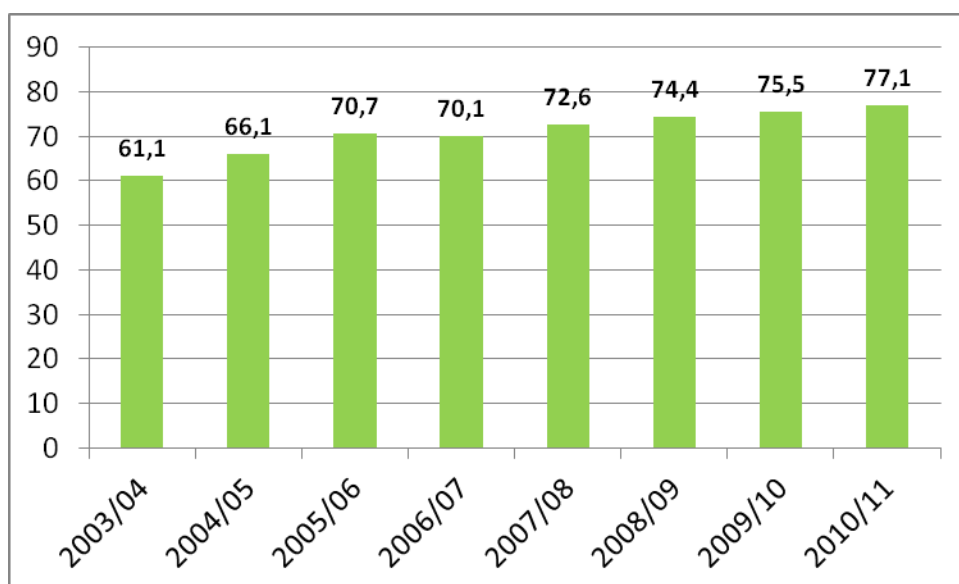

Figura 25. Gradul de încadrare în învățământul preșcolar

Numărul copiilor înscriși în clasa I, care au fost încadrați în programe de educație preșcolară, a constituit circa 35 mii persoane sau 97,5%, fiind practic la nivelul anului de studii precedent. Aceste date relevă tendințe pozitive în vederea atingerii indicatorului stabilit în Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, care reflectă ținta de majorare a ratei de încadrare în programele preșcolare pentru copiii de 6-7 ani de la 66,5% în 2002 la 95 % în 2010 și până la 98% în 2015.

Rata brută de cuprindere a copiilor în învățământul primar în anul de studii 2010-2011 (figura 26) a constituit 93,6%, iar în învățământul gimnazial – 88,1%, care prezintă valori scăzute, în raport cu țintele stabilite în Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului ce prevăd majorarea ratei brute de înmatriculare în învățământul general obligatoriu de la 94,1 % în 2002 la 95 % în 2010 și până la 98 % în 2015.

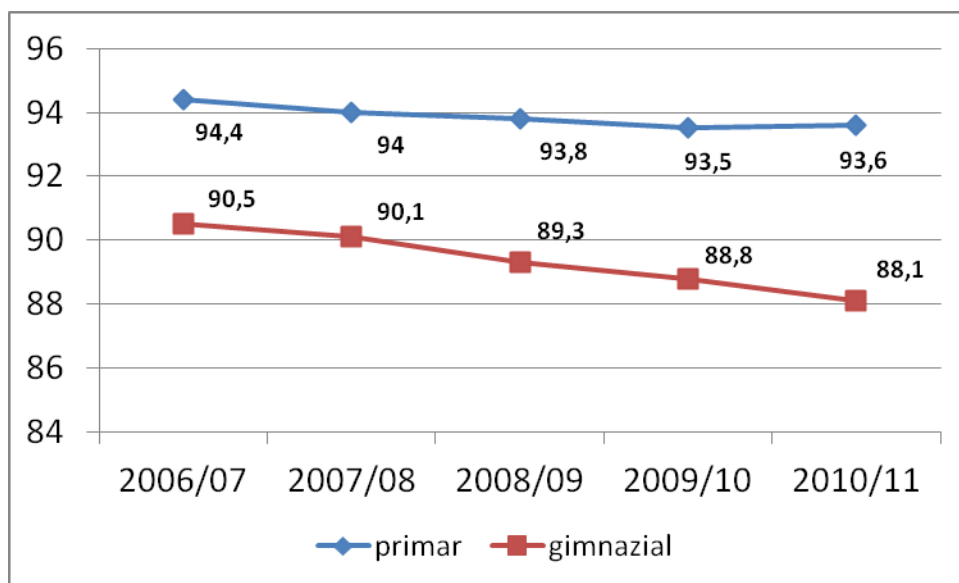

Figura 26. Rata brută de cuprindere a copiilor în tipuri de învățământ

Printre cauzele acestor discrepanțe poate fi menționată ponderea înaltă (circa 20% din contingent) a copiilor înscriși în clasele primare la o vârstă timpurie (5-6 ani), precum și tendința de a urma 2 ani de studii într-un singur an, factori ce influențează valoarea indicatorului în sens negativ. În pofida dificultăților cu care se confruntă sectorul educațional, Ținta 2. Menținerea ratei de alfabetizare la persoanele de 15-24 ani la nivelul de 99,5% s-a menținut constantă pe parcursul ultimilor ani. Aceasta presupune că practic toată populația țării a absolvit cel puțin nivelul primar de instruire.

Ca un indicator de eficiență se poate menționa și obținerea a 29 de medalii (inclusiv 8 de argint și 21 de bronz), 6 mențiuni de onoare, 5 premii speciale și 8 diplome de mențiune de către elevii participanți la diverse olimpiade internaționale și regionale. Elevilor olimpici internaționali li s-au decernat premii în valoare de la 2500 lei, pentru diplome de mențiune, până la 30000 lei – pentru elevul care a obținut două medalii de argint în cadrul olimpiadelor internaționale la disciplinele de studii (numărul total al elevilor premianți – 37, suma premiilor – 325000 lei).

Principalele angajamente pentru 2012

În 2012 acțiunile Guvernului vor fi orientate preponderent spre:

- realizarea reformelor structurale în instituțiile de învățământ preuniversitar, secundar general și mediu de specialitate;
- extinderea noii formule de finanțare în 9 entități teritoriale din republică;
- implementarea Programului de dezvoltare a educației incluzive și extinderea numărului de școli prietenoase copilului.

b. Învățământul superior și cercetarea

Obiective:

- Modernizarea cadrului normativ al învățământului superior în corespundere cu experiența universitară a țărilor avansate și cu exigențele existente în sectorul real al economiei naționale.
- Asigurarea calității procesului didactic și de cercetare în instituțiile de învățământ superior prin instituirea unui regim de finanțare adecvat, prin desfășurarea unor ample reforme structurale și de esență, prin promovarea spiritului de autonomie universitară.
- Asigurarea echilibrului structural și financiar dintre instituțiile de învățământ superior și instituțiile de cercetare în vederea asigurării competenței și, drept consecință, sporirii calității procesului de cercetare și inovare.
- Reorientarea politicilor academice în domeniul științific și inovațional spre creșterea capacității de competitivitate a sistemului de cercetare și inovare în baza principiului economiei bazate pe cunoaștere.

Realizările principale

În urma aderării învățământului superior din Republica Moldova la Procesul de la Bologna, acțiunile de reformare/modernizare au vizat, în principal, perfecționarea și modificarea bazei normative a învățământului superior, structurarea învățământului superior pe cicluri, modernizarea și corelarea cu cerințele economiei de piață a curriculei universitare, promovarea noilor strategii de organizare și evaluare a procesului didactic, implementarea Sistemului European de Credite Transferabile etc.

În scopul compatibilizării calificărilor acordate în învățământul superior național cu cele pe plan european, a fost aprobat noul Nomenclator al domeniilor și specialităților pentru învățământul superior, racordat la ISCED și EuroSTAT.

În scopul asigurării unui nivel adecvat al calității, clarității, transparenței și recunoașterii calificărilor la nivel național și internațional, prin valorificarea unui parteneriat social eficient, au fost realizate activități de elaborare și aprobare a Cadrului Național al Calificărilor pentru învățământul superior la 143 de calificări.

Elaborarea și definirea noilor generații de programe curriculare universitare este unul din obiectivele prioritare ale asigurării calității în învățământul superior. În context, odată cu implementarea noului Plan-cadru în învățământul superior, în anul de studii 2011-2012, au fost elaborate și editate primele cinci curricule universitare la Didactici particulare. Aceste curricule au fost elaborate în cadrul proiectului „Psihopedagogia centrată pe cel care învață”, implementat de către USM și susținut financiar de UNICEF.

Un element constructiv este dezvoltarea parteneriatului public-privat în cadrul universităților. Astfel, prin acest parteneriat instituțiile de învățământ superior își consolidează baza tehnico-materială, precum Centrul de instruire și consultanță în afaceri, Centrul de dezvoltare economică și afaceri publice, Centrul de instruire lingvistică, Incubatorul de afaceri – toate la ASEM; Centrul CENIOP – UTM, Centrul de Ghidare în Carieră și Relații cu Piața Muncii – USM etc. La incubatorul de afaceri ASEM, spre exemplu, lucrează 6 întreprinderi (2 – tehnologii informaționale, 2 – reclamă și

publicitate, 1 – consultanță întreprinderi, micul business, 1 – aplicații Power Point, cu participarea a 18 studenți de la anul II și III).

Printre alte realizări pe parcursul anului 2011 se evidențiază următoarele:

- a fost aprobat și pus în aplicare un nou Plan-cadru pentru învățământul superior;
- a fost elaborată Metodologia de implementare a Cadrului Național al Calificărilor și continuă elaborarea Cadrului Național al Calificărilor pe domenii de formare profesională în învățământul superior pentru cele 45 de specialități rămase;
- au fost introduse trei specialități noi: Microelectronică și nanotehnologii, Securitatea informațională, Ingineria și tehnologia transportului auto;
- în contextul conectării studenților și cadrelor didactice din Republica Moldova la circuitul academic internațional, 15 profesori au fost recomandați pentru participare în Programul CoE Pestalozzi; au fost acceptați 5 candidați moldoveni în programul CE Erasmus Mundus; 10 moldoveni au fost acceptați în programul CEEPUS III. În programul ACES, Republica Moldova a câștigat și a implementat în anul 2011 5 proiecte. Pentru anul academic 2011-2012, din partea Republicii Moldova în Program vor participa circa 10 aplicanți;
- în perioada 2010-2011, sînt în derulare 16 proiecte TEMPUS de tip Comune și Structurale, în valoare de circa 3,25 milioane EURO;
- la ASEM funcționează Academia Microsoft și se preconizează deschiderea a încă 2 academii;
- în 4 universități se implementează academii Cisco.

Cu toate acestea, pînă la momentul actual nu a fost constituită structura de studii superioare în trei cicluri, inclusiv doctorat, deoarece acțiunea este condiționată de aprobarea Codului educației. De asemenea, nu a fost instituită nici o entitate cu funcție de asigurare a calității care va realiza evaluarea și acreditarea instituțională și a programelor de formare/dezvoltare profesională.

În Republica Moldova funcționează 34 instituții de învățămînt superior, inclusiv 19 instituții de stat (dintre care 2 realizează numai studii de masterat) și 15 – nestatale. La începutul anului de studii 2011-2012, numărul total de studenți a constituit 103,9 mii persoane, inclusiv circa 29 mii în bază de buget și circa 74781 în bază de contract (71,9%).

Instituții și studenți în învățămîntul superior

	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
Numărul de instituții	31	31	31	33	33	34
instituții de stat	17	17	17	19	19	19
instituții nestatale	14	14	14	14	14	15
Numărul de studenți	127997	122939	114865	109892	107813	103956
instituții de stat	106774	101779	93069	90256	88791	84946
instituții nestatale	21223	21160	21796	19636	19022	19010

Din numărul total al celor înmatriculați la Ciclul I, 81,4% au fost înmatriculați în baza studiilor liceale (cu 6,2 puncte procentuale mai mult față de anul de studii precedent), 10,2% – în baza studiilor medii de specialitate, 4,9% – în baza studiilor secundare profesionale, 2,1% – în baza studiilor medii de cultură generală și 1,4% – în baza studiilor superioare. La începutul anului de studii 2011-2012,

distribuția studenților din învățământul superior pe cicluri relevă o pondere de 82,1% pentru studenții înscriși la Ciclul I (inclusiv studiile superioare preBologna), 13,9% – la masterat și 4,0% – la studii superioare medicale și farmaceutice.

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru perioada imediat următoare, în domeniul reintegrării țării sînt planificate următoarele obiective majore:

- reluarea procesului de acreditare și evaluare externă a universităților;
- fondarea Agenției de Asigurare a Calității în Învățământul superior;
- implementarea unei autonomii universitare reale.

c. Formarea profesională inițială și continuă a resurselor umane

Obiective:

- Asigurarea accesului echitabil al populației la studii de formare profesională și de formare profesională continuă.
- Dezvoltarea unui sistem de formare profesională orientat spre asigurarea cu resurse umane competitive a necesităților curente ale pieței forței de muncă.

Realizările principale

În vederea realizării obiectivului de dezvoltare a unui sistem de formare profesională, orientat spre asigurarea cu resurse umane competitive a necesităților curente ale pieței forței de muncă au fost întreprinse măsuri de relansare și renovare a învățământului vocațional (secundar profesional și mediu de specialitate).

În acest scop, 5 școli și un colegiu au fost dotate cu echipament și utilaj pentru laboratoare și ateliere cu suportul Proiectului „Liechtenstein Development Service (LED)”. În anul 2012 vor continua dotările încă a 9 instituții. Au fost elaborate curriculumele la meseriile „lăcătuș instalator tehnică sanitară” și „electromontor la repararea și întreținerea utilajului electric”. În prezent se lucrează la elaborarea standardelor în domeniul agriculturii și construcțiilor, în comun cu comitetele sectoriale, Centrul Republican pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și specialiștii în domeniu din școlile profesionale.

Printre alte realizări punctuale ale anului 2011 în domeniu se evidențiază următoarele:

- Centrul republican de dezvoltare a învățământului profesional a inițiat procesul de elaborare a standardelor ocupaționale, educaționale și a curriculumului pentru instituțiile de învățământ secundar profesional, în vederea ajustării sistemului de învățământ profesional la cerințele pieței forței de muncă naționale și internaționale;

- au demarat activitățile de elaborare a Curriculumului Național de Formare Continuă a cadrelor didactice în baza concepției educației centrate pe copil și a Metodologiei de evaluare și de certificare a competențelor adulților;

- au fost dotate cu cîte o sală de 64 calculatoare și conectate la rețea 4 colegii. Suplimentar încă 80 de calculatoare au fost puse la dispoziția instituțiilor preuniversitare și 57 – a școlilor profesionale și colegiilor.

O problemă a acestui domeniu rămân a fi cheltuielile nejustificate de întreținere a infrastructurii masive, baza materială precară a instituțiilor de formare profesională, precum și deficiențele privind definitivarea/actualizarea Cadrului Național al Calificărilor și al Standardelor Ocupaționale.

Evoluția participării în învățământul secundar profesional denotă o micșorare a numărului de elevi, înregistrând 20,3 mii persoane la începutul anului de studii 2011-2012, față de 24,5 mii în 2007-2008. Majoritatea elevilor din învățământul secundar profesional urmează studiile în școli profesionale (peste 80% din numărul total de elevi). Învățământul secundar profesional este organizat, în principal, de către instituțiile aflate în proprietate de stat (circa 99% din totalul de elevi).

Instituții și elevi în învățământul secundar profesional

	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
Numărul de instituții	78	75	75	75	75	70
Numărul de elevi	23656	24506	24270	22161	21419	20320

În urma optimizării rețelei instituțiilor de învățământ secundar profesional, în anul de studii 2011-2012, numărul lor s-a redus cu 5 unități, comparativ cu anul de studii precedent, și constituie 70 unități (inclusiv 2 instituții private). Astfel, rețeaua instituțiilor de învățământ secundar profesional cuprinde 2 licee profesionale, 47 școli profesionale și 21 școli de meserii (inclusiv 6 unități pe lângă instituțiile penitenciare).

Instituții și elevi în învățământul mediu de specialitate

	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
Colegii:	49	49	47	47	48	48
de stat	42	43	41	41	42	42
nestatale	7	6	6	6	6	6
Numărul de elevi:	30223	31307	32683	32249	32164	31442
instituții de stat	27932	28895	30085	29810	29753	29258
instituții nestatale	2291	2412	2598	2439	2411	2184

Numărul de elevi care își fac studiile în instituțiile medii de specialitate pe parcursul ultimilor 3 ani nu s-a schimbat esențial, constituind circa 32 mii persoane. În cadrul învățământului mediu de specialitate, ponderea elevilor din instituțiile nestatale, pe parcursul anilor 2006-2011 se menține la nivelul de 7%.

Principalele angajamente pentru 2012

În 2012 acțiunile Guvernului vor fi orientate preponderent spre:

- realizarea reformelor structurale în funcție de necesitățile pieței muncii;
- reprofilarea și re tehnologizarea bazei tehnico-materiale în raport cu cerințele economiei naționale;
- impuls ionarea activităților de elaborare a Cadrului Național al Calificărilor și a Standardelor Ocupaționale pentru învățământul secundar profesional și mediu de specialitate.

VII. SĂNĂTATEA POPULAȚIEI

Obiective:

- Asigurarea accesului tuturor cetățenilor la servicii de sănătate publică, medicale și farmaceutice de calitate.
- Monitorizarea activității și performanței tuturor prestatorilor de servicii medicale și a companiilor de asigurări medicale, crearea și aplicarea standardelor minime de calitate, reducerea corupției administrative în sănătate.
- Reformarea, armonizarea și eficientizarea cadrului legislativ și normativ ce ține de finanțare, alocarea resurselor și prestarea serviciilor medicale la prevederile și recomandările Organizației Mondiale a Sănătății și la standardele Uniunii Europene.
- Dezvoltarea și implementarea mecanismelor de asigurare și control al calității serviciilor medicale acordate populației, prin fortificarea potențialului uman, tehnico-material, dotarea cu dispozitive medicale, de laborator, medicamente, tehnologii performante a instituțiilor medicale și de supraveghere de stat a sănătății publice.
- Creșterea responsabilității cetățenilor pentru propria sănătate, prevenirea factorilor de risc, protejarea și promovarea sănătății, priorități de bază în asigurarea sănătății populației, supuse riscurilor reale sau potențiale pentru sănătate.

Realizările principale

În anul 2011 ponderea cheltuielilor în PIB destinate ocrotirii sănătății a fost în scădere comparativ cu anul 2010, de la 5,6% pînă la 5,2% respectiv (deși în valoare absolută alocațiile au fost în creștere). Cu toate acestea, cea mai mare parte a obiectivelor trasate a fost realizată, iar indicatorii din domeniul sănătății s-au îmbunătățit vădit.

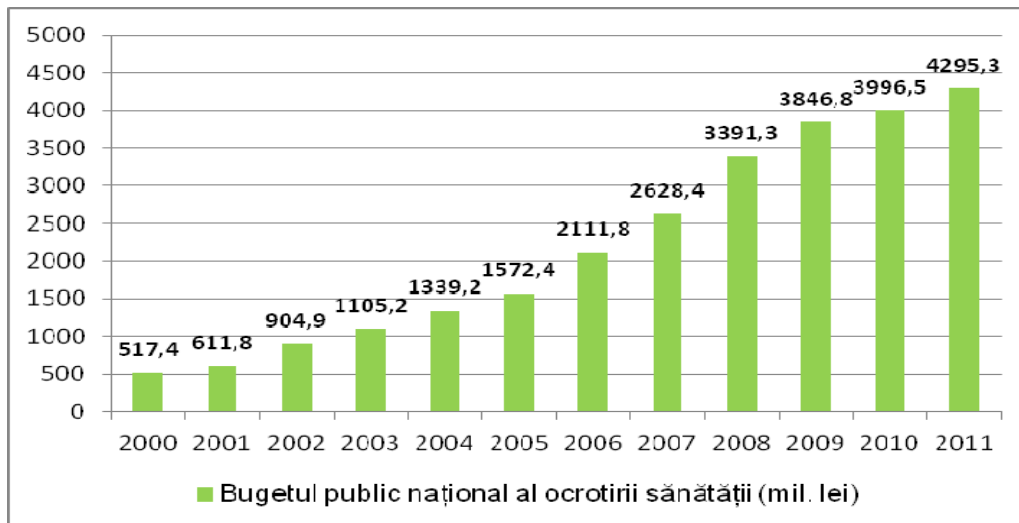

Figura 27. Bugetul public național al ocrotirii sănătății, milioane lei (anii 2000-2011)

Sursa: Ministerul Sănătății

Pe parcursul anului 2011 activitățile Guvernului în domeniul sănătății au fost orientate, cu precădere, spre extinderea accesului populației la serviciile medicale și îmbunătățirea calității acestora. Cea mai mare parte a acțiunilor planificate au fost realizate, fapt care a avut impact benefic asupra sănătății populației.

Astfel, în contextul extinderii accesului populației la serviciile medicale pentru deținătorii de terenuri agricole s-a extins perioada de achitare a primei de asigurare obligatorie medicală în sumă fixă, cu aplicarea reducerii de 75% din suma stabilită. Totodată, a fost majorată rata sumei compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală la antidiabetice de la 90% la 100% și fixată rata de compensare de 70% pentru 14 poziții de medicamente și de 90% pentru 3 poziții de medicamente. În același timp, contrar angajamentelor asumate, nu au fost incluse categorii noi de contribuabili în schemele de asigurare obligatorie a asistenței medicale.

În scopul îmbunătățirii calității serviciilor medicale pe parcursul anului 2011 a continuat construcția și reabilitarea instituțiilor medicale, în special a centrelor de sănătate din mediul rural. Astfel, de la începutul anului au fost construite/renovate 14 centre de sănătate. Alte 5 centre de sănătate sînt în proces de construcție/renovare, iar 35 în proces de proiectare.

Pe durata anului precedent au demarat lucrările de construcție a noului bloc chirurgical al Spitalului Clinic Republican. De asemenea, au fost create și activează 10 centre comunitare de suport al pacienților cu tuberculoză, care acoperă în profil teritorial întreaga țară.

A fost constituit Consorțiul național pentru dezvoltarea domeniului e-Sănătate și Telemedicină. Prin intermediul telemedicinii este aplicată consultarea cazurilor grave neonatale și obstetricale. În anul 2011 au fost plasate pentru consultare 197 de cazuri, dintre care 9 cazuri obstetricale și 188 de cazuri neonatale, la care au fost recepționate 211 comentarii.

Eforturi susținute au fost orientate de către Ministerul Sănătății în direcția fortificării asistenței farmaceutice, inclusiv prin reglementarea pieței medicamentelor. Continuarea reformelor introduse în perioada precedentă, mai ales înregistrarea prețului la producător la medicamente, a condus la menținerea prețurilor la același nivel cu anul 2010.

Totodată, nu s-au înregistrat progrese în contextul regionalizării asistenței medicale spitalicești care presupune crearea zonelor de sănătate în cadrul cărora să activeze 9-10 spitale zonale. Realizarea acestei acțiuni necesită resurse financiare și organizaționale considerabile, de care Guvernul nu a dispus pe parcursul anului 2011. Eforturi adiționale sînt necesare pentru îmbunătățirea asistenței farmaceutice și a reglementării pieței medicamentelor și a dispozitivelor medicale.

Activitățile Guvernului au avut impact asupra reducerii mortalității materne, de la 44,7 decese la 100 mii născuți vii în 2010 pînă la 17,7 decese în 2011 (vezi tabelul *Indicatorii ocrotirii sănătății*). Mortalitatea infantilă și a copiilor în vîrstă de pînă la 5 ani a fost la fel în scădere, atingînd deja țintele stabilite în contextul Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului pentru 2015. La fel a scăzut și mortalitatea asociată cu tuberculoza, conferind șanse reale atingerii Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului către 2015.

În același timp, situația cu privire la HIV/SIDA s-a înrăutățit, incidența acesteia fiind în creștere, de la 17,12 cazuri la 100 mii locuitori pînă la 17,58 cazuri. Această involuție semnaleză potențialele dificultăți de atingere a Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, stabilit la nivelul de 8% către anul 2015.

Indicatorii ocrotirii sănătății (pentru anii 2007-2011)

Indicatorii	2007	2008	2009	2010	2011 ⁸	2014 (p/u țintele ODM 2015)
Mortalitatea infantilă (decese/1000 născuți vii)	11,30	12,20 ⁹	12,1	11,7	10,6	11,5 (ținta ODM - 13,2)
Mortalitatea copiilor în vîrstă de pînă la 5 ani (decese/1000 născuți vii)	14,04	14,40	14,3	13,6	12,9	14,0 (ținta ODM - 15,3)
Copii în vîrstă de pînă la 2 ani vaccinați împotriva rujeolei (%)	94,70	94,40	90,3	91,1	91,6	96
Mortalitatea maternă (decese/100 mii născuți vii)	15,80	38,40	17,2	44,5	17,7	13,3
Nașteri asistate de personal medical calificat (%)	99,50	99,50	99,7	99,2	99,3	99
Incidența HIV (cazuri/100 mii locuitori)	17,40	19,40	17,12	17,12	17,58	8,0
Infecția HIV printre populația cu vîrstă de 15-24 ani (cazuri/100 mii locuitori)	21,21	16,08	19,58	21,01	20,27	11,0
Mortalitatea asociată cu tuberculoza (decese/100 mii locuitori)	20,20	17,10	18,00	17,8	15,3	10,0
Acoperirea populației cu asigurări obligatorii medicale (%)¹⁰	76,7	75,0	71,6	80,8		80
Instituțiile medicale respectă standardele minime de calitate (%)	92,8	90,0	96,8	98,2	97,8	100

În comparație cu alte țări din regiunea europeană a OMS, Republica Moldova are cifre mai mari ale mortalității infantile (12,1 decese per 1000 născuți), atît față de media CSI de 11,7, cît și în raport cu media din țările UE care constituie 4,3 (datele disponibile pentru comparație sînt din 2009). Totodată, cifrele mortalității materne sînt mai mici în comparație cu media CSI, însă mult mai înalte față de țările UE. Cifrele incidenței HIV, de asemenea, plasează Republica Moldova peste media europeană și a statelor CSI (vezi tabelul *Indicatorii comparativi regionali*).

⁸ Valori preliminare sau stabilite prin extrapolare.

⁹ Începînd cu anul 2008 Republica Moldova aplică metodologia de calcul a mortalității infantile care stabilește cazul de deces de la 22 de săptămîni de gestație și cu masa corporală a născutului de 500 de grame.

¹⁰ Sursa: Compania Națională de Asigurări în Medicină.

Indicatorii comparativi regionali (2009)

	Republica Moldova	România	Federația Rusă	Regiunea Europeană	UE	CSI
Mortalitatea infantilă (decese/1000 născuți vii)	12,1	10,1	8,1	7,4	4,3	11,7
Mortalitatea maternă (decese/100 mii născuți vii)	17,2	21,1	22,0	15,2	6,3	27,5
Incidența HIV (cazuri/100 mii locuitori)	17,1	0,7		9,2	5,0	16,3

Principalele angajamente pentru 2012

Reieșind din obiectivele stabilite în Programul de activitate al Guvernului și progresul înregistrat în anul 2011, Guvernul, pe parcursul anului 2012, va depune eforturi pentru realizarea următoarelor angajamente:

- elaborarea cadrului normativ pentru crearea zonelor de sănătate, inclusiv pentru constituirea spitalelor cu statut zonal și regional (numărul de acte normative urmează să fie stabilit după realizarea Planului-cadru de regionalizare);
- inițierea decentralizării serviciilor chimioterapeutice în mun. Bălți și or. Cahul;
- inițierea parteneriatelor public-private în serviciul radioterapie (Institutul Oncologic), serviciul de reabilitare neurologică acută, serviciul de laborator și imagistică, serviciul dializă (hotărâri de Guvern prin care serviciile sînt propuse pentru parteneriate public-private);
- perfecționarea reglementărilor și procedurilor în scopul fortificării domeniului asistenței farmaceutice.

VIII. POLITICI SOCIALE

Asistența socială

Obiective:

- Creșterea calității vieții familiilor, reducerea sărăciei, inegalității și inechității în societate.
- Direcționarea programelor de asistență socială spre susținerea grupurilor vulnerabile și persoanelor cu venituri mici.
- Reducerea și eliminarea ineficiențelor în sistemul de protecție socială.
- Asigurarea accesului populației la servicii sociale de calitate.
- Asigurarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități.

Realizările principale

Prin Legea bugetului de stat pentru anul 2011 a fost stabilit nivelul venitului lunar minim garantat în mărime de 575 de lei, începând cu 1 iulie 2011.

A fost adoptată Legea privind compensațiile sociale unice, care a venit în susținerea grupurilor vulnerabile de populație, cum sînt pensionarii și beneficiarii de alocații sociale de stat, în mărime de pînă la 900 lei, în legătură cu majorarea tarifelor la resursele energetice. Prevederile Legii au fost aplicate pentru perioada 1 ianuarie – 31 martie 2011, cuantumul compensației fiind de 390 lei (130 lei*3 luni), beneficiari fiind circa 540 mii persoane, cheltuielile constituind peste 220 milioane lei.

Din ianuarie 2011 a fost introdus ajutorul pentru perioada rece a anului (130 lei) – prestație adițională ajutorului social, stabilită în sumă fixă, și achitată în lunile de iarnă (noiembrie-martie), pentru a susține efortul suplimentar al familiilor de a achita costurile sporite în perioada respectivă. Acest ajutor a fost majorat pînă la 200 lei pentru perioada noiembrie 2011 – martie 2012. În luna noiembrie 2011 de ajutor majorat au beneficiat 44344 familii vulnerabile, cheltuielile însumînd 8868860 lei.

Conform situației din luna septembrie 2011, circa 80% din familiile beneficiare (în special cele din mediul rural) aveau în componența lor cel puțin un copil. Cuantumul mediu al acestei prestații pentru familiile cu copii a constituit peste 800 lei (dintre care familii cu un copil – 685 lei, cu doi copii – 841 lei, cu trei copii și mai mult – 1115 lei, familii dintr-un membru adult cu copii – 690 lei).

Pentru asigurarea funcționării unui organ de inspecție și control al corectitudinii stabilirii plății „ajutor social” și „ajutor pentru perioada rece a anului” a fost aprobat Regulamentul Inspecției Sociale, acesta aflîndu-se în prezent la etapa de constituire.

În ceea ce privește asigurarea socială a persoanelor cu dizabilități, Parlamentul a aprobat în primă lectură proiectul de lege privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, care stabilește un cadru general de garanții și servicii sociale în conformitate cu standardele europene și internaționale privind incluziunea socială a acestei categorii de persoane. Rețeaua de servicii sociale a fost suplimentată cu un nou serviciu specializat „Echipa mobilă”, care oferă asistență socială, suport și consiliere la domiciliu beneficiarului pentru eventuala lui incluziune socială. Totodată, a fost aprobat Regulamentul cu privire la modul de asigurare a unor categorii de cetățeni cu mijloace ajutătoare tehnice, care prevede îmbunătățirea măsurilor de asigurare cu mijloace ajutătoare tehnice a categoriilor de persoane cu necesități speciale.

În domeniul protecției familiei și copilului, indemnizația unică la nașterea copilului în perioada 2010-2011 a fost majorată cu 300 lei față de majorarea cu 200 lei în perioada 2008-2009. A crescut și numărul beneficiarilor acestei indemnizații de la 33401 persoane în anul 2008 la 39867 în anul 2010 și 35770 persoane în 10 luni ale anului 2011.

A fost întregit cadrul juridic privind procedura de acreditare și modul de funcționare a organizațiilor străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova. În temeiul acestuia Ministerul a efectuat acreditarea a 12 organizații străine cu atribuții în domeniul adopției internaționale în Republica Moldova.

În urma dezvoltării politicilor în domeniul asistenței sociale, numărul beneficiarilor de ajutor social s-a dublat în anul 2011 comparativ cu anul 2009, cînd a fost lansat Programul, constituind, respectiv, 72000 familii față de 33232 familii, iar suma totală a mijloacelor financiare utilizate pentru plata ajutorului social practic s-a triplat, constituind 330,6 milioane lei în anul 2011 față de 118,1 milioane lei în 2009.

Ajutorul social, 2009-2011

Anul	Numărul familiilor	Prestația medie, lei	Suma transferată, lei	VLMG, lei
2009	33232	620	118.098.846	430
2010	60107	742	286.038.682	530
2011 ianuarie- noiembrie 2011	circa 72000	circa 700	330.647.503	pînă la 1 iulie - 530 de la 1 iulie - 575

În același timp, 68% din bugetul alocat pentru ajutorul social ajunge la cele mai sărace 10% de populație, în comparație cu 18% a compensațiilor nominative.

Principalele angajamente pentru 2012

În 2012 acțiunile Guvernului vor fi orientate preponderent spre:

- elaborarea cadrului normativ și dezvoltarea cadrului instituțional pentru implementarea la nivel național a serviciului de sprijin familial;
- elaborarea și promovarea mecanismului de acreditare a prestatorilor de servicii sociale și de procurare a serviciilor sociale;
- lansarea activității inspecției sociale;
- introducerea mecanismelor de muncă în folosul comunității și/sau de lucrări publice pentru reducerea dependenței față de ajutorul social;
- dezvoltarea rețelei serviciului individualizat de îngrijire la domiciliu;
- elaborarea Strategiei naționale în domeniul protecției copilului pentru unificarea cadrului strategic în acest domeniu.

Asigurări sociale

Obiective:

- Sporirea nivelului de protecție socială a persoanelor asigurate.
- Asigurarea durabilității financiare a sistemului public de asigurări sociale.
- Eliminarea inechităților în sistemul public de asigurări sociale și privilegiilor nejustificate pentru anumite categorii de pensionari.
- Elaborarea cadrului normativ pentru dezvoltarea sistemelor de pensii suplimentare.

Realizările principale

În vederea asigurării durabilității financiare a sistemului public de asigurări sociale de stat și a realizării principiilor care stau la baza organizării și funcționării acestuia au fost operate o serie de modificări care vizează majorarea graduală a vârstei de pensionare pentru unele categorii de asigurați pînă la nivelul vârstei generale de pensionare stabilite; majorarea stagiului total și special de cotizare,

precum și perfecționarea mecanismului de acordare a prestației în cazul incapacității temporare de muncă.

Începând cu 1 iulie curent, a fost modificată modalitatea de plată a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă. Prima zi calendaristică de incapacitate temporară de muncă se suportă din contul persoanei asigurate, a doua zi calendaristică se plătește din mijloacele financiare ale angajatorului, iar începând cu a treia zi calendaristică indemnizația se plătește din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat. Urmare a implementării, de la 1 iulie 2011, a noului mecanism, pentru plata indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă în trimestrul III al anului 2011 au fost efectuate economii în sumă de 16,0 milioane lei față de trimestrul III al anului 2010. Economii preconizate pentru anul 2012 se estimează la 72,74 milioane lei.

În scopul eliminării inechităților în sistemul public de asigurări sociale și privilegiilor nejustificate, începând cu 1 iulie se efectuează majorarea stagiului total de cotizare atât pentru femei, cât și pentru bărbați de la 30 ani până la 35 ani, cu 6 luni în fiecare an; majorarea cu 6 luni în fiecare an a vârstei de pensionare a funcționarilor publici, judecătorilor și procurorilor până la vârsta generală de pensionare; majorarea stagiului special de cotizare a judecătorilor și procurorilor până la 15 ani și stagiului total de cotizare al acestora până la 35 ani. În conformitate cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 decembrie curent au fost declarate neconstituționale normele privind majorarea vârstei de pensionare, a stagiului total de cotizare și a stagiului de cotizare special pentru judecători, precum și majorarea stagiului total de cotizare de la 30 până la 35 de ani pentru femei.

În scopul asigurării securității economice și sociale a beneficiarilor de prestații de asigurări sociale de stat, la 1 aprilie 2011, pensiile și prestațiile achitate din bugetul asigurărilor sociale de stat au fost indexate cu 7,8%. Urmare a indexării, mărimea medie a pensiei pentru limită de vârstă a constituit 901,55 lei pentru circa 467 mii beneficiari, astfel cunoscând o majorare de 5,2 ori în perioada anilor 2002-2011.

Pe parcursul anului 2011 au fost semnate acorduri în domeniul securității sociale cu următoarele state: Republica Austria, la 5 septembrie 2011, Chișinău; Republica Estonia, la 19 octombrie 2011, Tallinn, și Republica Cehă, la 29 noiembrie 2011, Praga, fapt ce are drept efect protejarea drepturilor sociale și economice, în special pentru cetățenii Republicii Moldova, care au domiciliul permanent sau lucrează pe teritoriul altor state.

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru perioada imediat următoare, în domeniul reintegrării țării sînt planificate următoarele obiective majore:

- stabilirea unei modalități unice de calculare a cuantumului pensiei pentru toate categoriile de asigurați în funcție de contribuțiile achitate în sistemul public de asigurări sociale;
- stabilirea clară a riscurilor asigurate și a cotei-părți de asigurări pentru fiecare risc;
- excluderea oricărui cheltuieli care nu constituie prestație de asigurări sociale;
- asigurarea condițiilor necesare pentru crearea unui sistem de pensii "suplimentare";
- elaborarea unei strategii de trecere graduală la sistemul cumulativ de pensii.

Munca, ocuparea forței de muncă și migrația de muncă

Obiective:

- Perfecționarea cadrului normativ în domeniul muncii pentru asigurarea unui echilibru între drepturile și interesele angajatorilor și ale salariaților.
- Perfecționarea continuă a sistemului de salarizare din economia națională.
- Asigurarea condițiilor complete de angajare și de muncă productivă și decentă pentru toți.
- Combaterea oricăror forme de discriminare pe piața muncii, diminuarea disparităților între sexe și a diferențelor între regiuni în ceea ce privește ocuparea forței de muncă.
- Consolidarea sistemului național de management al migrației, asigurarea condițiilor pentru migrația legală și îmbunătățirea statutului social al lucrătorilor migranți.
- Facilitarea reintegrării lucrătorilor migranți reînțorși în țară.

Realizările principale

În scopul perfecționării condițiilor de salarizare existente pentru unele categorii de angajați, precum și a sporirii protecției sociale a salariaților cu retribuție mică din ramurile sectorului bugetar, de la 1 iunie 2011 au fost majorate salariile de funcție la peste 107 mii de angajați din instituțiile de cultură și artă, medico-sanitare și de asistență socială, cultură fizică și sport, din sfera științei și inovării, din alte instituții bugetare, precum și a personalului cu profesii și specialități complexe din instituțiile de învățământ, salarizarea cărora se efectuează în baza Rețelei tarifare unice.

De asemenea, au fost majorate salariile de funcție la circa 20 mii de militari și colaboratori ai organelor apărării naționale, securității statului și ordinii publice, salariați în baza Rețelei tarifare unice.

Pentru asigurarea acestor majorări fondul de salarizare a fost suplimentat cu 98,1 milioane lei, iar majorarea salariilor în mediu pe toți beneficiarii a fost de 8,5 %.

În vederea motivării și remunerării funcționarilor publici în funcție de competență, responsabilitate și performanță a fost elaborat și aprobat în primă lectură proiectul de lege privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici.

Pentru sporirea cotei înregistrate a salariului și diminuării fenomenului negativ al plății salariilor „în plic” a fost aprobat Planul de acțiuni privind minimizarea practicii achitării salariilor în plic și contracarării muncii la negru. (S-a estimat că în anul 2010 din totalul populației ocupate 57% nu și-a declarat salariul real, iar valoarea veniturilor nedeclareate a fost de cel puțin 9,3 miliarde lei. Aceasta a constituit cel puțin 13% din PIB. Prejudiciul adus în 2010 bugetului public național din cauza acestui fenomen a fost de cel puțin 4,7 miliarde lei.)

Au fost operate modificări la Legea privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă. De menționat, în special, modificarea mecanismului de acordare a ajutorului de șomaj, prin care acesta va fi stabilit, respectând principiul contributivității, din salariul mediu al șomerului și stagiul minim de cotizare de 9 luni. De asemenea, modificările prevăd acordarea bursei șomerilor care urmează cursuri de formare profesională. Conform prevederilor noi, de la 1 iulie 2011 circa 1230 de șomeri au beneficiat de burse în mărime de 297 lei.

În vederea reglementării fluxurilor de muncă migraționiste la 5 iulie 2011 a fost semnat Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Italiene în domeniul migrației de muncă și Protocolul de implementare a acestuia.

Măsurile întreprinse au asigurat, în luna octombrie 2011, o creștere a salariului mediu lunar pe economia națională cu 10,4 % față de octombrie 2010, constituind 3162 lei. În sfera bugetară salariul mediu constituie 2794 lei (în creștere cu 11,4 %), iar în sectorul real – 3329 lei (în creștere cu 10 %).

Drept urmare a introducerii unui nou mecanism de acordare a ajutorului de șomaj, de la 1 iulie 2011 a fost diminuat numărul șomerilor. Astfel, la 1 decembrie 2011, la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă au fost înregistrați 61169 șomeri, față de 74970 șomeri în aceeași perioadă a anului 2010.

Principalele angajamente pentru 2012

În 2012 acțiunile Guvernului vor fi orientate preponderent spre:

- elaborarea unui nou proiect de lege privind ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă;
- elaborarea proiectului legii cu privire la profesii și calificări;
- transpunerea în legislația națională a directivelor UE în domeniul securității și sănătății în muncă prin elaborarea cadrului normativ în domeniu.

Politici de gen

Obiective:

- Sporirea cotei de participare a femeilor la luarea deciziilor și în structurile de reprezentare politică și publică.
- Asigurarea egalității șanselor în domeniul social-economic.

Realizările principale

În contextul realizării obiectivului de promovare a egalității șanselor și abilitare a femeilor al Obiectivelor de Dezvoltare a Mileniului au fost lansate, cu suportul Programului UN Women „Abilitarea economică a femeilor prin creșterea oportunităților de angajare în câmpul muncii în Republica Moldova”, birourile comune de informații și servicii (BCIS) în raioanele Sîngerei, Nisporeni, Telenești și Cantemir. Aceste unități reunesc, sub egida autorităților publice locale, prestatori de servicii de informații și consultanță în domeniile: angajarea în câmpul muncii, protecția socială, agricultură, cadastru, inițierea și dezvoltarea afacerilor.

Se înregistrează tendința de majorare a numărului femeilor în funcții decizionale de nivel local în conformitate cu Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului.

Femei în poziții decizionale la nivel local, %

	2003	2007	2011
Președinte de raion	3,1%	3,1%	9,3%
Primar	15,3%	17,9%	18,04%
Consilier raional	10%	16,48%	18,39%
Consilier local		26,5%	28,71%

Totodată, au fost menținute serviciile destinate victimelor violenței în familie și a început aplicarea în plină forță a noii legislații penale în domeniul violenței în familie. În anul 2011 a fost realizată prima cercetare statistică națională oficială asupra fenomenului violenței față de femei în familie. Astfel, 3 din 5 femei au raportat că sînt supuse cel puțin unei forme de violență, care reprezintă o valoare mult peste nivelul UE și implică necesitatea intensificării activităților Guvernului în domeniul combaterii violenței în familie.

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru perioada imediat următoare, în domeniul politicilor de gen sînt planificate următoarele obiective majore:

- armonizarea legislației naționale la prevederile Legii cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați;
- elaborarea și aprobarea conceptului serviciilor de asistență destinate agresorilor;
- perfecționarea mecanismelor de combatere a violenței în familie.

Politici demografice

Obiectiv:

- Redresarea consecventă a problemelor demografice în vederea diminuării declinului demografic și crearea condițiilor pentru creșterea cantitativă și calitativă a populației, realizîndu-se conexiunea dintre starea de securitate demografică și cea economică și socială în scopul dezvoltării.

Realizările principale

În vederea soluționării problemelor generate de tendințele negative demografice din țară a fost aprobat Programul național strategic în domeniul securității demografice a Republicii Moldova (2011-2025), care include Planul de acțiuni pe o perioadă de 3 ani, fiind prioritizate politicile de stimulare a natalității, de reducere a morbidității și mortalității.

În calitate de indicator de impact pentru evaluarea realizării obiectivelor politicilor demografice a fost stabilit sporul natural, valoarea negativă a căruia trebuie diminuată anual cu 10 %. Realitatea demografică curentă indică evoluția favorabilă a acestui indicator pentru anul 2011, care

atestă o descreștere a sporului natural negativ pînă la valoarea 0,0 ‰ (promile), fiind prima dată în ultimii 13 ani cînd sporul natural nu mai deține valori negative.

Necesită a fi menționat că, fără intervențiile politicilor sociodemografice ce se impun, efectul cumulat al condițiilor nefavorabile demografice va impulsiona impactul negativ asupra reproducerii demografice pe termen lung, fiind stimulate tendințele de îmbătrînire demografică în viitor. Din considerentele expuse, subiectul îmbătrînirii ocupă un loc tot mai sigur pe agenda strategiilor de dezvoltare socio-economică a guvernării.

În contextul problemelor generate de modificările esențiale în structura populației și imperativul prevederii capacităților instituționale de adaptare la aceste schimbări, în comun cu partenerii externi și finanțarea structurilor ONU, a fost elaborat Ghidul de parcurs pentru integrarea problemelor îmbătrînirii demografice în politicile de dezvoltare pentru Republica Moldova, inclusiv a planului de acțiuni pentru implementarea acestuia. La ședința Grupului de lucru privind îmbătrînirea din Geneva al Comisiei Economice pentru Europa a ONU (UNECE), în luna noiembrie 2011 a fost stabilită publicarea Ghidului respectiv, iar implementarea acestuia se va efectua prin decizia Guvernului în anul 2012.

Pentru cunoașterea și estimarea mai profundă a interdependenței factorilor de influență demografică, socială și economică din perspectiva dezvoltării în anul curent a fost finalizat proiectul „Studiul privind îmbătrînirea populației în Republica Moldova”, finanțat din sursele ONU, cu suportul UNFPA.

Rezultatele studiului au fost prezentate șefilor secțiilor/direcțiilor raionale asistență socială și protecția familiei în cadrul mesei rotunde din 20 decembrie 2011, urmînd a fi utilizate în activitatea privind protecția socială a populației.

Principalele angajamente pentru 2012

În 2012 acțiunile Guvernului vor fi orientate preponderent spre:

- elaborarea cadrului normativ pentru instituționalizarea Ghidului de parcurs pentru Republica Moldova în vederea considerării recomandărilor de orientare a politicilor în problemele de îmbătrînire;
- implementarea unui mecanism unic de elaborare a prognozelor demografice și utilizarea plenară a acestora în programele de dezvoltare și planificare;
- implementarea plenară a prevederilor Programului național strategic în domeniul securității demografice a Republicii Moldova și monitorizarea impactului acțiunilor întreprinse prin instrumente eficiente de măsurare econometrică a nivelului de securitate demografică și aplicarea metodelor avansate de cercetare a interferențelor între factorii socioeconomi și demografici.

IX. INTEGRAREA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Obiective:

- Păstrarea și consolidarea patrimoniului cultural și lingvistic al minorităților naționale care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova.
- Promovarea unei politici de stat coerente și multidimensionale în raport cu minoritățile naționale.
- Perfecționarea cadrului juridic pentru asigurarea integrării minorităților naționale în viața social-administrativă, cultural-politică și economică a Republicii Moldova, sistemului de îmbunătățiri funciare.

Realizările principale

Activitatea Guvernului pe parcursul anului 2011 a fost orientată, în primul rând, spre crearea unei societăți civile policulturale și unitare și intensificarea proceselor integraționiste în Republica Moldova.

Astfel, a fost elaborat și aprobat Planul de acțiuni pentru susținerea populației de etnie romă pentru anii 2011-2015 și a fost inițiată elaborarea unui Program de stat pentru asigurarea condițiilor necesare privind studierea și aplicarea limbii oficiale a Republicii Moldova de către cetățenii alolingvi, inclusiv de către funcționarii publici și aleșii locali.

În vederea coordonării procesului de implementare a Convenției internaționale cu privire la eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială a fost pregătit și prezentat Raportul VIII și IX al Republicii Moldova la cea de-a 78-a sesiune a Comitetului ONU pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială. Totodată, a fost elaborat Planul de acțiuni cu privire la implementarea Observațiilor finale adoptate de Comitetul pentru eliminarea discriminării rasiale.

În vederea realizării programelor culturale ale organizațiilor etnoculturale, pe parcursul perioadei de referință s-au desfășurat 185 activități: seminare, mese rotunde, traininguri, expoziții de artă plastică și artizanat, manifestări de promovare a obiceiurilor și tradițiilor naționale.

Au fost efectuate o serie de măsuri ce au avut ca scop elaborarea unor politici coerente în domeniul menținerii legăturii cu diaspora, se află în proces de elaborare regulamentul viitoarei Agenții Naționale pentru Migrație și Diasporă, au fost inițiate o serie de acțiuni intersectoriale ce au menirea de a facilita situația cetățenilor Republicii Moldova din diasporă.

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru perioada imediat următoare, în domeniul reintegrării țării sînt planificate următoarele obiective majore:

- finalizarea Programului de stat privind asigurarea condițiilor necesare pentru studierea și aplicarea limbii oficiale a Republicii Moldova de către cetățenii alolingvi, inclusiv de către funcționarii publici și aleșii locali;
- efectuarea unui studiu privind oportunitățile pentru ratificarea Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare de către Republica Moldova;
- organizarea Congresului V al diasporei moldovenești.

X. CULTURA

Obiective:

- Dezvoltarea artei contemporane ca mijloc de promovare și afirmare a culturii naționale, atât pe plan intern, cât și pe plan internațional.
- Restabilirea activității și infrastructurii culturale, în special în zonele rurale.
- Finanțarea activităților culturale în conformitate cu prioritățile stabilite și pe bază de proiecte.
- Promovarea culturii ca factor primordial al păstrării și dezvoltării identității naționale.
- Promovarea valorilor culturale naționale ca parte componentă a patrimoniului cultural european.

Realizările principale

Activitatea Guvernului în domeniul culturii a fost axată pe dezvoltarea artei contemporane ca mijloc de promovare și afirmare a culturii naționale, restabilirea activității și infrastructurii culturale, în special în zonele rurale, promovarea culturii ca factor primordial al păstrării și dezvoltării identității naționale, promovarea valorilor culturale naționale ca parte componentă a patrimoniului cultural european, asigurarea accesului larg al cetățenilor la valorile culturale prin informatizarea sferei culturii.

În acest sens, pe parcursul anului 2011, în primul rând au fost puse bazele de dezvoltare ale unor domenii din sector, prin elaborarea și aprobarea proiectelor de legi aferente, în special: *Legea monumentelor de for public, Legea privind protejarea patrimoniului cultural național imaterial, Legea privind protejarea patrimoniului cultural național mobil*, care, totodată, sînt precondiții pentru inițierea Proiectului-pilot “Elaborarea Registrului Național al Patrimoniului Cultural Imaterial al Republicii Moldova”, în acord cu prevederile Convenției UNESCO privind salvagardarea patrimoniului cultural imaterial. În contextul acestui Proiect a fost lansată și pagina web www.patrimoniuiumaterial.md, unde va fi plasată toată informația privind salvagardarea patrimoniului cultural imaterial.

Pentru restabilirea activității și infrastructurii culturale, au fost elaborate concepțiile de dezvoltare regională pentru localitățile rurale. Concomitent, a fost inițiat proiectul de modernizare a bibliotecilor publice din Republica Moldova în cadrul programului Global Libraries, inițiativă privind oportunitățile de parteneriat pentru sporirea accesului public la tehnologia informației în Europa de Est și Centrală și a fost inaugurat Centrul Pro-European de servicii și comunicare a Bibliotecii Naționale.

De asemenea, printre realizările principale se includ continuarea digitizării colecțiilor Bibliotecii Naționale incluse în Registrul Național „Memoria Moldovei” și ratificarea Convenției Europene privind coproducțiile cinematografice.

Rămîne nerealizat integral programul privind crearea centrelor de cultură și agrement din cauza stării grave în care se află majoritatea caselor de cultură din teritoriu și lipsa finanțării reparațiilor acestora la nivel local.

Cu ocazia aniversării a 20 de ani de la adoptarea Declarației de Independență a Republicii Moldova, la Chișinău a fost expus în premieră stindardul de luptă al lui Ștefan cel Mare și Sfânt. Anul 2012 a fost declarat “Anul lui Ion și Doina Aldea-Teodorovici”, comemorînd 20 de ani de la trecerea în neființă a legendarilor deja interpreți.

Drept urmare a acțiunilor întreprinse de Guvern în acest domeniu, pe parcursul ultimului an, a crescut numărul vizitatorilor de muzee cu 25%, de la 107984 în anul 2010 la 135000 în primele 9 luni ale anului 2011, iar numărul acțiunilor în teritoriu s-a majorat cu 2%.

Evoluția principalilor indicatori în domeniu

Obiectiv	Indicatori	2009	2010	2011 (9luni)	2014
Dezvoltarea artei contemporane	Numărul de spectacole	2076	2277	1361	2280
	Numărul de premiere	53	55	31	55
	Numărul de spectatori	476000	484900	290900	581880
	Utilizatorii de biblioteci	852000	839100	839000	860000
	Vizitatorii de muzee	106425	107984	135000	150000
Promovarea culturii ca factor primordial al păstrării și dezvoltării identității naționale	Acțiunile în teritoriu	68882	69385	70791	71500
	Numărul de spectatori în teritoriu	916440	923840	943500	950000
	Numărul de turnee naționale	118	438	200	220
	Numărul de proiecte de dezvoltare	1	-	2	-
	Numărul de expoziții	115	133	51	-
	Numărul de centre și ateliere de meșteșug popular	40	47	47	-
Promovarea valorilor naționale ca parte componentă a patrimoniului cultural european	Numărul de turnee internaționale	7	9	3	-
	Numărul de proiecte internaționale	5	4	6	10
	Numărul de festivaluri/concursuri internaționale	88	72	100	110
	Acordurile bilaterale, multilaterale	-	3	8	5

Principalele angajamente pentru 2012

În 2012 acțiunile Guvernului vor fi orientate preponderent spre:

- elaborarea Strategiei unice de dezvoltare a culturii și de protejare a patrimoniului cultural național;

- elaborarea proiectului legii-cadru privind patrimoniul cultural național;
- elaborarea proiectului legii privind protejarea monumentelor istorice;
- promovarea Legii cu privire la cinematografie;
- conectarea la Internet a 30 biblioteci publice.

XI. POLITICI DE TINERET ȘI SPORT

a. Integrarea socială și dezvoltarea potențialului tinerilor

Obiective:

- Crearea condițiilor pentru realizarea plenară a potențialului tinerilor în viața politică, socială, economică și culturală a țării.
- Asigurarea accesului tinerilor la servicii de educație și de informare.
- Crearea condițiilor pentru lansarea și dezvoltarea afacerilor și crearea locurilor de muncă pentru tineri.
- Consolidarea capacităților umane și instituționale ale sectorului asociativ de tineret.

Realizările principale

Un element important în realizarea politicii de tineret în anul 2011 a fost debirocratizarea mecanismului de finanțare a sectorului neguvernamental de tineret și de creștere de 4,4 ori a bugetului pentru acțiuni de tineret (de la 1,8 milioane în 2010 la 8 milioane în 2011). Din bugetul de stat în anul 2011 au fost alocate către ministere și administrația publică locală 415,4 milioane lei pentru implementarea politicilor de tineret. A fost elaborată și pusă în practică Metodologia-cadru de organizare și desfășurare a concursului pentru finanțarea programelor pentru tineret, în baza căreia, în anul 2011 au fost susținute financiar primele 5 organizații de tineret.

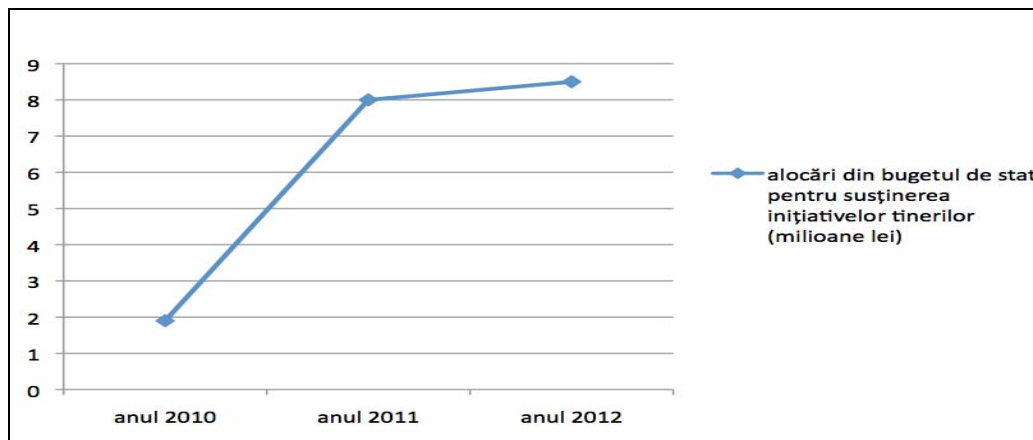

Figura 28. Volumul alocărilor din bugetul de stat pentru susținerea inițiativelor tinerilor (milioane lei)

Sursa: Ministerul Tineretului și Sportului

În acest mod, Guvernul a susținut mai multe inițiative creative ale tinerilor, printre care:

1. „Capitala Națională a Tineretului 2011”, ce reprezintă o inițiativă preluată din experiența Forumului European de Tineret și presupune alegerea unei localități din Republica Moldova, în cadrul căreia, pe parcursul anului 2011, au fost realizate peste 40 de acțiuni pentru tineret, fiind utilizate în acest sens mijloace financiare în sumă de peste 1 milion lei (din bugetul de stat, bugetele locale, donații etc.)

2. “Hai, Moldova!”, cel mai mare proiect ecologic de voluntariat din istoria Republicii Moldova, în cadrul căruia au fost colectate 7 mii tone de deșeuri.

3. Două ediții ale TEDxChișinău (9 mai și 20 noiembrie 2011), unde au ținut discursuri inspirate cei mai buni și mai creativi tineri din țara noastră (evenimentul a fost vizionat în direct de către tinerii din Penitenciarul pentru minori din Lipcani și un orfelinat din mun. Chișinău).

Începînd cu 4 octombrie 2011, tinerii pot fi angajați în mai multe funcții executive în cadrul Guvernului imediat după absolvirea universității, după ce Guvernul a modificat clasificatorul unic al funcțiilor publice.

A fost implementat un proiect-pilot, în colaborare cu Organizația Internațională pentru Migrație, prin care 30 de tineri, cu studii în Occident, au revenit acasă, fiind angajați în Guvern sau mediul privat.

Timp de 3 ani, 60 de tineri angajați din serviciul public vor face masteratul în una din universitățile de prestigiu din Germania, Marea Britanie, SUA sau Canada, iar ulterior vor reveni ca să lucreze în cadrul Guvernului. În 2011, primii 9 funcționari publici au fost delegați la studii de masterat.

Au fost dotate cu calculatoare moderne căminele studențești ale 6 universități din Chișinău, Bălți și Cahul și 4 colegii (Chișinău și Hîncești).

Au fost elaborate și avizate standardele privind implementarea Legii voluntariatului. Ca rezultat, activitatea de voluntariat va fi recunoscută drept perioadă de experiență la angajare și oferă credite suplimentare în procesul de studii. Pentru susținerea și promovarea acțiunilor de voluntariat, în 2011 au fost organizate Conferința Națională în domeniul Voluntariatului (la care au participat circa 100 de voluntari și organizații) și ediția a IX-a a Festivalului Voluntarilor, în cadrul căruia au fost premiați cei mai activi voluntari și organizații de voluntariat.

A fost continuat Programul Național de Abilitare Economică a Tinerilor, fiind aprobate 41 de proiecte investiționale rurale prin acordarea de împrumuturi comerciale rambursabile, cu porțiuni de grant, în sumă totală de 11,614 milioane lei, inclusiv grant 4,645 milioane lei.

Guvernul Regatului Danemarcei a alocat 4,5 milioane dolari SUA, cu titlu de grant, pentru susținerea tinerilor antreprenori din zonele rurale ale Republicii Moldova în cadrul *Proiectului de Servicii Financiare Rurale și Dezvoltare a Businessului Agricol (IFAD - V)*.

A fost stabilită cota de 15% din numărul total de înmatriculări în universități pentru tinerii din familiile dezavantajate, pentru care se oferă locuri în cămin și se acordă indemnizații și burse sociale.

Guvernul a aprobat proiectul de lege privind aderarea la acordul Parțial de mobilitate al tinerilor prin intermediul Cadrului European pentru Tineret al Consiliului Europei. De asemenea, a crescut numărul tinerilor din Republica Moldova care participă la programe de mobilitate, ca rezultat al semnării Protocolului de colaborare în domeniul educației cu România, constituind 2850 de studenți (c. I - 2600; c. II – 250).

A fost creată comisia guvernamentală pentru politici de tineret, pe bază de paritate între reprezentanții Guvernului și sectorul neguvernamental de tineret.

Evoluția principalilor indicatori

Indicatorii de impact	2010	2011 (trimestrul III)	2014
Sporirea numărului de organizații de tineret susținute direct din bugetul de stat	Nu au beneficiat de finanțare directă	5	30
Reducerea ratei șomajului în rândurile tinerilor	17,8%	14,8%	10,0%
Creșterea ratei de ocupare în rândurile tinerilor	28,2%	30,1%	33%

Provocări

Nu a fost aprobat proiectul legii cu privire la tineret, documentul se află la etapa consultărilor cu societatea civilă. De asemenea, nu s-a reușit elaborarea cadrului normativ pentru autogovernare studentescă. Alte două documente (Regulamentul-cadru al Consiliului local al copiilor și tinerilor și Regulamentul-tip de funcționare a centrelor de resurse pentru tineri) se află la etapa de avizare la ministere.

Principalele angajamente pentru 2012

În 2012 acțiunile Guvernului vor fi orientate preponderent spre:

- aprobarea proiectului de lege cu privire la tineret;
- instituirea unei proceduri transparente de selectare prin concurs și de finanțare a inițiativelor tinerilor;
- elaborarea unui mecanism eficient de utilizare a surselor financiare destinate centrelor de tineret;
- inițierea parteneriatelor de tip public-privat pentru modernizarea căminelor studentești;
- finalizarea dotării cu calculatoare a căminelor studentești;

- elaborarea unui program de stimulare a angajatorilor pentru încadrarea în câmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățământ.

b. Dezvoltarea culturii fizice și a sporturilor

Obiective:

- Promovarea prioritară a modului de viață sănătos.
- Reabilitarea infrastructurii sportive.
- Susținerea sportului de performanță.

Realizările principale

Politica de stat în domeniul culturii fizice și sportului a cunoscut în ultimii 3 ani o evoluție pozitivă, cu o pondere pentru anul 2011, an preolimpic. Scopul prioritar al Guvernului a fost susținerea sportivilor candidați-olimpici în vederea asigurării obținerii performanțelor semnificative la competițiile oficiale internaționale și obținerea cotelor olimpice. Astfel, loturile naționale ale Republicii Moldova au obținut 44 de medalii la ramurile de sport olimpice în cadrul campionatelor mondiale, campionatelor europene și Universiada Mondială, ceea ce constituie o creștere de 29,4% în anul 2011 față de anul 2010.

Pentru a îmbunătăți pregătirea sportivilor în vederea participării la competițiile internaționale oficiale, au fost majorate plafoanele de hrană ale sportivilor cu 50%.

În scopul pregătirii și participării lotului național olimpic la ediția a XXX-a a Jocurilor Olimpice de Vară și la ediția a XV-a a jocurilor paralimpice din anul 2012 din Londra, Guvernul a instituit un Comitet organizatoric și a alocat Comitetului Național Olimpic, din fondul de rezervă al Guvernului, suma de 4 527 000 lei.

Impactul politicilor

	2009	2010	2011
Tendința de creștere a numărului de medalii la ramurile de sport olimpice (la toate categoriile de vârstă)	26	34	44

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru perioada imediat următoare, în domeniul dezvoltării fizice și sportului sînt planificate următoarele obiective majore:

- perfecționarea cadrului normativ în domeniul culturii fizice și sportului;
- elaborarea proiectului hotărîrii Guvernului cu privire la statele-tip ale școlilor sportive;
- renovarea a 2 terenuri și a 3 săli sportive;
- obținerea, cel puțin, a unei medalii la Jocurile Olimpice de Vară din anul 2012.

XII. PROTECȚIA MEDIULUI

Obiective:

a. Schimbările climatice și valorificarea resurselor naturale

- Asigurarea unui cadru adecvat pentru protecția mediului și utilizarea durabilă a resurselor naturale.
- Reducerea impactului negativ al activității economice asupra mediului, resurselor naturale și sănătății populației.
- Creșterea nivelului de informare, educație și cultură ecologică a cetățenilor.

b. Reducerea riscurilor și protecția împotriva dezastrelor

- Asigurarea unui cadru instituțional-funcțional pentru coordonarea acțiunilor de răspuns în cazuri de dezastre.
- Implementarea unui set de măsuri orientate spre diminuarea riscurilor în cazul dezastrelor.
- Sensibilizarea și informarea cetățenilor Republicii Moldova privind protecția împotriva calamităților.

Realizările principale

Pe parcursul ultimilor ani volumul cheltuielilor totale atât din contul Fondului Ecologic Național și al fondurilor ecologice locale, cât și din alte surse stipulate în bugetul de stat, pentru protecția mediului înconjurător au crescut aproape exponențial de la nivelul de 34,8 milioane lei în 2004 până la 157,3 milioane lei în 2011. Principala sursă de finanțare a politicilor de mediu a fost Fondul Ecologic Național, pe când contribuția fondurilor locale este extrem de modestă, fapt ce relevă capacitatea limitată a acestora de promovare a politicilor de mediu la nivel local.

Pe parcursul anului 2011 s-au intensificat activitățile de atragere a mijloacelor financiare de la diverse organizații internaționale în scopul implementării proiectelor de dezvoltare și reabilitare a infrastructurii în domeniul aprovizionării cu apă și canalizare, managementului deșeurilor și protecției biodiversității. În acest sens au fost atrase resurse financiare considerabile (141,4 milioane dolari SUA și 33,9 milioane euro), fiind repartizate pentru implementarea reformelor în domeniul apă și canalizare, conform activităților stabilite în matricea de politici, pentru reabilitarea sistemelor de apă și canalizare în raionul Nisporeni, pentru dezvoltarea companiilor de apă din 6 raioane ale republicii.

Pentru implementarea diverselor proiecte de mediu la nivel local, din sursele Fondului Ecologic Național s-au aprobat și alocat circa 195 milioane lei. Peste 250 de primării, organizații și asociații neguvernamentale au beneficiat de granturi, realizând lucrări de amenajare și extindere a spațiilor verzi, reconstrucție a sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare, amenajare a poligoanelor de deșeuri, fortificare a capacităților instituționale pentru managementul deșeurilor.

Lansarea apeductului în satul Colibași, raionul Cahul – proiect finanțat de Fondul Ecologic Național în sumă de 2,41 milioane lei.

De asemenea, a fost inițiat procesul de creare a Parcului Național Orhei, primul Parc Național din Moldova, care va avea o suprafață de circa 45 000 ha și va cuprinde 28 de localități din 4 raioane ale republicii.

Activitățile Guvernului au avut impact asupra majorării ponderii populației cu acces la surse de apă potabilă calitativă și la canalizare, precum și la creșterea ponderii localităților urbane asigurate cu sistem de management integrat al deșeurilor, de la 45,9% în 2009 pînă la 62,5% în 2011.

Indicatorii protecției mediului

Indicatorii de impact	2009	2010	2011	Ținta 2014 -
Majorarea ponderii ariilor naturale protejate de stat pînă la 5,5% din teritoriul țării	4,65%	4,65%	4,65%	5,5%
Reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră cu cel puțin 25% comparativ cu anul de referință 1990 (42,9 milioane tone CO ₂ echivalent), în milioane tone CO ₂ echivalent	12,4	12,5	12,9	14,3
Majorarea ponderii populației cu acces la surse de apă potabilă calitativă și la canalizare	55,0% 47,9%	58% 50,2%	59,4% 53,16%	63,6% 62,04%
Ponderea localităților urbane asigurate cu sistem de management integrat al deșeurilor	45,9%	55,3%	62,5%	70%

Schimbările climatice și valorificarea resurselor naturale

Luînd în considerare faptul că, pînă la momentul de față, nu a existat o viziune strategică de dezvoltare a sectorului de protecție a mediului, iar legislația în domeniu este învechită și necesită a fi ajustată la legislația europeană, au fost elaborate Strategia națională de mediu pentru anii 2012-2022, precum și o serie de alte documente strategice și acte legislativ-normative în domeniu.

A fost lansat proiectul „Colectarea, depozitarea centralizată și distrugerea reactivelor chimice învechite din laboratoarele instituțiilor de învățământ preuniversitar din Republica Moldova” cu susținerea financiară a Fondului Ecologic Național, în cadrul căruia au fost efectuate lucrări de colectare a circa 32 tone de reactivi chimici învechite din laboratoarele instituțiilor de învățământ preuniversitar din 10 raioane.

În cadrul proiectului „Reducerea riscurilor de mediu cauzate de pesticide în Moldova” au fost ambalate și pregătite pentru transportare peste hotare pentru distrugere circa 40 tone de pesticide.

În cadrul proiectului național de aprovizionare cu apă și canalizare, care are ca scop construcția-reconstrucția sistemelor de apă și canalizare în 19 localități rurale și 3 orașe, au fost efectuate lucrări de reabilitare a rețelelor de aprovizionare cu apă în 4 raioane, pe o lungime totală de 38 km, au fost procurate mașini auto specializate pentru gospodăriile comunale din 4 localități, a fost achiziționat echipament special pentru 9 localități etc.

În domeniul informării și conștientizării publicului, au fost editate și distribuite publicații și reviste periodice cu tematică ecologică, au fost întreprinse activități de promovare a politicilor de mediu și implicare a societății.

Reducerea riscurilor și protecția împotriva dezastrelor

Ținând cont de gravitatea calamităților naturale din anii 2008-2010, pe parcursul anului 2011 au fost realizate acțiuni de reducere a riscurilor calamităților naturale și de asigurare a protecției împotriva acestora fiind consolidate capacitățile structurilor de monitoring și de prevenire a dezastrelor și reconstruite/restabilite digurile de protecție antiinundații în luncile râurilor Prut și Nistru.

În acest sens, au fost reconstruite/restabilite 27 km (din 50 km planificați până în 2012) de diguri de protecție antiinundații în 5 raioane afectate. În cadrul proiectului moldo-ceh “Monitoringul apelor de suprafață și protecția împotriva inundațiilor în bazinul râului Prut” au fost instalate 11 posturi hidrometrice automate pe râul Prut și a fost dat în exploatare serverul de colectare a datelor.

Deși au fost depuse eforturi considerabile de realizare a obiectivelor stabilite în Programul Guvernului, nu a fost posibilă realizarea activității ce ține de fortificarea sistemului național de monitoring al calității mediului prin procurarea și instalarea a 2 stații automate de monitoring a calității aerului în orașele Cahul și Ungheni, a 3 posturi automate de monitoring al calității aerului cu panou de afișaj instalate în diferite sectoare din Chișinău, și a 2 stații automate de monitoring a calității apei instalate la intrarea în țară pe râurile Nistru și Prut. Cauza imposibilității realizării acțiunilor respective sînt costurile înalte ale stațiilor și posturilor de monitoring, iar pînă în prezent nu au fost identificate sursele financiare pentru procurarea echipamentului necesar.

De asemenea, nu s-au înregistrat progrese în contextul efectuării unor investigații tehnice și elaborarea pașapoartelor tehnice ale digurilor de protecție antiiviitură primite în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”. Această acțiune nu a fost realizată, la fel, din cauza lipsei de finanțare în anul 2011.

Principalele angajamente pentru 2012

Pentru anul 2012 printre cele mai importante activități putem evidenția următoarele:

- lansarea Parcului Național Orhei;
- crearea Centrului Aarhus în Republica Moldova;
- lansarea proiectului trilateral privind consolidarea barajului Costești-Stîncă pe Prut;
- realizarea a 15 proiecte în sumă de 156,5 milioane lei în domeniul gestionării deșeurilor;
- organizarea și participarea la Conferința pentru Dezvoltare Durabilă „Rio+20”.

CONCLUZII

În 2011 Guvernul Republicii Moldova a activat în condiții dificile. Criza politică, generată de criza constituțională, ecoul crizei financiar-economice, alegerile locale generale, atacul raider asupra acționarilor unor bănci din Moldova – toate aceste evenimente și fenomene au afectat procesul de guvernare. Însă, chiar și în aceste condiții, Republica Moldova a continuat să se dezvolte. Procesele începute în 2009, după venirea la putere a forțelor democratice, și-au găsit continuitate, iar efectul lor a devenit unul sesizabil. Moldova a continuat să înregistreze o creștere economică constantă, cursul de integrare europeană a devenit mai dinamic decât acum un an, relațiile cu țările vecine, dar și cu statele cu care Moldova își dorește relații de parteneriat strategic, au cunoscut o dezvoltare continuă, instituțiile democratice au devenit cu adevărat funcționale, drepturile și libertățile cetățenești au ajuns să fie valori autentice.

Însă toate aceste realizări nu înseamnă, nici pe departe, că Guvernul și-a atins scopurile propuse. În continuare urmează să se depună eforturi pentru a asigura reușita reformei în justiție, pentru a reforma instituțiile de drept, pentru a finaliza cu succes reforma de descentralizare în vederea asigurării unei autonomii locale reale. De asemenea, urmează să fie continuate reformele structurale pentru a descătușa inițiativa antreprenorială. Urmează să depunem eforturi în continuare pentru a spori atractivitatea investițională a țării noastre, pentru a îmbunătăți mediul de afaceri, pentru a crea noi locuri de muncă, pentru a asigura venituri decente cetățenilor. Toate acestea sînt provocările ce stau în fața Guvernului Republicii Moldova în perioada imediat următoare și care urmează să-și găsească soluționarea ca urmare a acțiunilor ce vor fi întreprinse în mod consecvent zi de zi.

Anul 2012 este un an crucial pentru Republica Moldova, este anul care ar trebui să pună capăt frământărilor politice, să aducă stabilitate în țară și să asigure acel climat creator de care este nevoie pentru a realiza obiectivele fixate. Numai în aceste condiții, Moldova va putea trece de la etapa de stabilizare la cea de dezvoltare durabilă. Numai în aceste condiții, va deveni reală realizarea integrală a Programului de activitate al Guvernului “Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare”.